

การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด
จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิง

**THE ADMINISTRATION OF STUDENTS SUPPORTING SYSTEM FOR
BANDOKHAM SCHOOL HOT DISTRICT CHAING MAI
PROVINCE BASED ON DEMING CYCLE PROCESS**

เทิดศักดิ์ ยะยอง

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

พ.ศ. 2562

หัวข้อการค้นคว้าอิสระ การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านคอยคำ
อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพ
ของเดมมิ่ง

ผู้วิจัย

เทิดศักดิ์ ยะยอง

สาขาวิชา

การบริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

อาจารย์ ดร.สนิท หาจตุรัส

คณะกรรมการสอบ

.....ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร.สุวรรณ หมั่นตาบุตร)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.สนิท หาจตุรัส)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ อนุมัติให้ับการค้นคว้าอิสระฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลณัฐ พลวัน)

วันที่..... เดือน พ.ศ.

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

หัวข้อการค้นคว้าอิสระ : การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านคอยคำ
อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพ
ของเดมมิ่ง

ผู้วิจัย : เทิดศักดิ์ ยะยอง

สาขาวิชา : การบริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

: อาจารย์ ดร.สนิท หาจตุรัส

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ ตามกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง และเพื่อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างแบบบันทึกข้อมูลภาคสนาม และการสนทนากลุ่มย่อยจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก 12 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาและสังเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ ตามกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง (1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล คือ ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการวางแผนการทำแบบเยี่ยมบ้านของนักเรียน (2) ด้านการคัดกรองนักเรียน คือ ครูขาดองค์ความรู้และความเข้าใจในการวางแผนจัดทำแบบการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียน ไม่มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนที่ชัดเจน และขาดการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้น (3) ด้านการส่งเสริมนักเรียน คือ ขาดความหลากหลายในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน (4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา คือ วิธีการแก้ปัญหาของครูที่รับผิดชอบไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ และไม่ได้รับการพัฒนา (5) ด้านการส่งต่อ คือ

ขาดการจดบันทึกผลการส่งต่อนักเรียนที่เป็นร่องรอย หลักฐาน ยังไม่มีแบบรายงานการประเมินผลการส่งต่อของโรงเรียนที่เห็นเป็นประจักษ์

2. แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง พบว่า (1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล คือ สถานศึกษาควรจัดการประชุม วางแผนคณะครูและบุคลากรทางการศึกษา สร้างความตระหนัก ให้ความรู้ คำแนะนำ วิธีการดำเนินการแก่ครูผู้ปฏิบัติในการทำแบบเยี่ยมบ้านของนักเรียนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียน (2) ด้านการคัดกรองนักเรียน คือ ควรวางแผนการจัดทำเครื่องมือ สื่อ นวัตกรรม สำหรับการดำเนินการคัดกรองนักเรียน เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างดำเนินการ มีการปรับปรุงแก้ไขการทำงานตลอดเวลา มีการออกแบบกรอบ มาตรฐาน เกณฑ์ เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบ นิเทศ ติดตาม กำกับ ดูแล และดำเนินการปรับปรุง แก้ไขพัฒนา จุดเด่น จุดด้อย จุดที่ควรพัฒนาจากการนิเทศ ติดตามร่วมกับแผนที่ได้วางไว้ อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง (3) ด้านการส่งเสริมนักเรียน คือ สถานศึกษาควรประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง หน่วยงานต่าง ๆ เพื่อระดมทรัพยากรคน งบประมาณ ในการสนับสนุนกิจกรรมให้มีความหลากหลาย (4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาคือ ควรวางแผนการตรวจสอบ นิเทศ ติดตาม กำกับ ดูแล ร่องรอยหลักฐาน รูปภาพ ประกอบการดำเนินการกิจกรรม และสรุปผลการประเมินกิจกรรม ถ้าเกิดปัญหาในกิจกรรมให้ย้อนกลับไปวางแผน ลงมือปฏิบัติ ตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไข เป็นวงจรพัฒนาอยู่ตลอดเวลา อย่างเป็นระบบ (5) ด้านการส่งต่อ คือ ควรตรวจสอบระหว่างการดำเนินการว่ามีปัญหา อุปสรรคในการดำเนินการหรือไม่ มีวิธีแก้ปัญหาอย่างไร นำเครื่องมือที่ได้จากการตรวจสอบในการดำเนินการกิจกรรมไปประเมินผล ถ้าเกิดปัญหาให้หาสาเหตุของปัญหา แล้วหาแนวทางปรับปรุงแก้ไข ถ้าผลได้ตามมาตรฐานที่วางแผนไว้ให้ชี้แจงไว้และพัฒนา ต่อยอด

คำสำคัญ : ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ, การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง

The Title : The Administration of Students Supporting System for Bandoikham School
Hot District Chaing Mai Province Based on Deming Cycle Process

The Author : Terdsuk Yayong

Program : Educational Administration

Independent Study Advisor

: Dr. Sanit Hajaturat

Chairman

ABSTRACT

The objectives of this qualitative research were to investigate the contexts of managing the student care system based on the Deming Cycle and to propose the guidelines for managing the system to Bandoikham School in Hot district, Chiang Mai province. The instruments for data collection included a structured interview, a field data record, and a focus group discussion. The key informants were 12 individuals. The data were analyzed and synthesized for the contents. The research results are summarized as follows.

1. The contexts of managing the student care system based on the Deming Cycle revealed that, for knowing the students individually, the teachers did not know how to plan to visit students' homes. For screening students, the teachers did not have knowledge in planning students' data analysis, examine clear operations as planned, and implement the assessment results to improve and develop the process. Regarding student promotion, there was no variety of student promotion activities. As for preventing and solving problems, methods of solving students' problems of responsible teachers were not effective and improved. For student transfer, there were no clear records and evidence of student transfer, and there was no empirical assessment report of the issue.

2. The guidelines for managing the student care system of the school based on the Deming Cycle were as follows. For knowing the students individually, the school should hold meetings and train the teachers and other personnel in order to raise their awareness and provide

them knowledge, advice and methods on constructing the home visit form in accordance with the contexts and needs of the students. For screening students, tools, media and innovations for student screening should be established. Data collection should be conducted during the operation with operational improvement on a regular basis. Designs of the framework, standards, criteria, and tools for examining, supervising, regulating and following up should be carried out. Improvement and correction on strengths and weaknesses from supervision and monitoring should be conducted systematically and continuously. Regarding student promotion, the school should collaborate with parents and concerned individuals from other agencies to mobilize human resources and financial support for diversifying student promotion activities. For preventing and solving problems, plans to examine, supervise, monitor, and regulate should be conducted together with pictures of activities and activity assessment results. When problems occurred, revise the PDCA cycle systematically and continuously. For student transfer, check whether there were any problems and how to solve them during the operation. The tools from examining activity organization should be assessed. If problems occurred, find out their causes and how to solve them. If the results were according to the standards, they should be maintained and implemented for further development.

Keywords: Student Care System, Management of Student Care System Based on the Deming Cycle

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้เป็นอย่างดี ก็เพราะได้รับความเมตตาจาก อาจารย์ ดร.สนิท หาจตุรัส ที่ให้คำแนะนำและช่วยเหลือปรับปรุงแก้ไขเป็นอย่างดี ตลอดจนคณาจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษาทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้และวิชาการต่าง ๆ รวมไปถึง ให้ข้อเสนอแนะ แนวทาง ในการเรียนและการจัดทำ การค้นคว้าอิสระฉบับนี้จนเสร็จเรียบร้อย ในนามผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้อำนวยการสถานศึกษา ครู ผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูผู้สอน ตัวแทนผู้ปกครอง และประธานคณะกรรมการ นักเรียน ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาและจัดทำ การค้นคว้าอิสระในครั้งนี้เป็นอย่างดี

ท้ายที่สุดนี้ขอกราบขอบพระคุณมารดา และบุคคลในครอบครัวทุกคน ที่คอยให้กำลังใจ คอยช่วยเหลือ สนับสนุนและส่งเสริมด้วยดีตลอดมา

ประโยชน์อันพึงได้จากการศึกษาในครั้งนี้ ขอให้ เป็นกตเวทิตาแด่มารดา ครอบครัว ตลอดจนผู้เขียนหนังสือและบทความต่าง ๆ ที่ให้ความรู้แก่ผู้วิจัยจนสามารถทำให้วิจัยนี้สำเร็จได้ ด้วยดี และเป็นตัวอย่างการศึกษาสำหรับผู้สนใจต่อไป

เทิดศักดิ์ ยะยอง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
ABSTRACT.....	๘
กิตติกรรมประกาศ.....	๙
สารบัญ.....	๗
สารบัญตาราง.....	๙
สารบัญภาพ.....	๑๐
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการจากการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา.....	8
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา.....	10
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	13
แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง.....	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	29
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	36
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	36
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ตามกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง.....	36

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	ขั้นตอนที่ 2 การรวบรวมข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง..... 38
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 43 ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ ตามกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง..... 43 ตอนที่ 2 ผลการรวบรวมข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง..... 63
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... 88 สรุปผลการวิจัย..... 88 อภิปรายผล..... 91 ข้อเสนอแนะ..... 97
บรรณานุกรม.....	98
ประวัติผู้วิจัย.....	103
ภาคผนวก.....	104
ภาคผนวก ก หนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการค้นคว้าอิสระ.....	105
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง.....	108
ภาคผนวก ค แบบบันทึกข้อมูลภาคสนาม.....	113
ภาคผนวก ง รูปแบบการดำเนินการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง.....	120
ภาคผนวก จ รูปภาพการดำเนินการ การสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group).....	121

ณ
สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1	แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจร คุณภาพของเดมมิ่ง ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล..... 71
4.2	แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจร คุณภาพของเดมมิ่ง ด้านการคัดกรองนักเรียน..... 75
4.3	แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจร คุณภาพของเดมมิ่ง ด้านการส่งเสริมนักเรียน..... 78
4.4	แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจร คุณภาพของเดมมิ่ง ด้านการป้องกันและแก้ไข..... 81
4.5	แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจร คุณภาพของเดมมิ่ง ด้านการส่งต่อ..... 85

ญ
สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1	กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)..... 35

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เด็กและเยาวชนไทยในยุคปัจจุบันจำนวนไม่น้อย ที่ได้รับผลกระทบจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การแข่งขันกันด้านเศรษฐกิจ ความก้าวหน้าของวิทยาการใหม่ ๆ และสภาพแวดล้อมที่ไม่สร้างสรรค์ในสังคม ทำให้มีพฤติกรรมแตกต่างไปจากเด็กและเยาวชนในอดีต ซึ่งทำให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์และปัญหาต่าง ๆ ตามมา เช่น ไม่ชอบมาโรงเรียน ไม่เคารพกฎระเบียบของโรงเรียน ดื้อดึงเสพติด พฤติกรรมก้าวร้าว เป็นต้น เป็นผลมาจากปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ ที่เกิดกับเด็กและเยาวชน จึงเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ทุกหน่วยงานต่างให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะทางกระทรวงศึกษาธิการซึ่งมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาของประเทศ ตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มุ่งเน้นให้สถานศึกษาจัดระบบงาน และกิจกรรมในการแนะแนวให้คำปรึกษา และฝึกอบรมนักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครอง ตลอดจนเฝ้าระวังความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีความประพฤติที่เหมาะสมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2550, น. 1) ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 มาตรา 54 กำหนดให้ว่ารัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จาย (2560, น. 14) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดความมุ่งหมายของการศึกษาในมาตรา 6 ไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจสติปัญญาความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” (2553, น. 3) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายให้สถานศึกษาทุกแห่งดำเนินงานจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกำหนดมาตรการสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพนักเรียนเน้นกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาป้องกันแก้ไขปัญหาและคุ้มครองสิทธิเด็กโดยให้สถานศึกษาดำเนินการ แนวทางเพราะสภาพสังคมปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรมและความเจริญของเทคโนโลยีต่าง ๆ ส่งผลต่อการเกิดปัญหาในด้านสังคมปัจจุบันจึงเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่ต้องหาแนวทางนำเทคนิควิธีการต่าง ๆ มาบริหารสถานศึกษาเพื่อให้สามารถดำเนินการในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในบริบทของสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, น. 2 - 16)

จากการศึกษาข้อมูลในเบื้องต้นพบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นและสถานศึกษาต้องดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเยาวชนคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ตามความมุ่งหมายของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ที่จะให้สถานศึกษาทุกแห่งดำเนินการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และกำหนดมาตรการสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพนักเรียน ซึ่งเน้นกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาป้องกัน แก้ไขปัญหาและคุ้มครองสิทธิเด็กโดยให้สถานศึกษาได้ดำเนินการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นตามสภาพบริบทของสถานศึกษาเองดังกล่าวข้างต้นนั้น ได้มีสถานศึกษาบางแห่งได้ดำเนินการแล้วปรากฏผลการดำเนินการ ประสบเป็นผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพตามความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาและมีการแก้ปัญหาตามนโยบายดังกล่าว และก็มีสถานศึกษาหลายแห่งได้ดำเนินการแล้วแต่ยังไม่บรรลุเป้าหมายและเป็นผลสำเร็จตามนโยบาย โรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ ก็เป็นสถานศึกษาอีกแห่งหนึ่งซึ่งมีสภาพบริบทเฉพาะของสถานศึกษาเป็นของตนเองที่จะต้องดำเนินการจัดการศึกษาให้กับเยาวชนของชาติให้สอดคล้องและเป็นไปตามความมุ่งหมายและนโยบายดังกล่าวเช่นกัน ซึ่งสภาพบริบทของโรงเรียนบ้านดอยคำนั้น เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 2 ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2561 มีนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 112 คน มีผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูผู้สอนจำนวน 10 คน สภาพสถานศึกษาตั้งอยู่บนภูเขาสูงในเขตอุทยานแห่งชาติออบหลวง สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ 1,250 เมตร อากาศค่อนข้างหนาวเย็น พื้นที่ส่วนมากสูงชันและทุรกันดารทำให้การคมนาคมยากลำบากตลอดทั้งปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในฤดูฝนการเดินทางยากลำบากมาก ไม่สะดวกในการเดินทาง มักจะเกิดดินถล่มและต้นไม้โค่นปิดทับเส้นทางคมนาคมเนื่องจากน้ำป่าไหลหลาก ภูมิประเทศที่เป็นบริเวณที่ลาดชันและเชิงเขา ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำไร่ ทำสวน หาของป่า รับจ้างและค้าขายผลผลิตทางการเกษตร นักเรียนส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ เป็นชาวไทยภูเขาเผ่าม้งประมาณร้อยละ 70 และกะเหรี่ยงประมาณร้อยละ 30 ในการสำรวจข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนักเรียน พบว่านักเรียนมีปัญหาหลายประการ เช่น ปัญหาการเดินทางมาโรงเรียนในฤดูฝน ปัญหาครอบครัว บิดามารดาหย่าร้าง แยกกันอยู่ ปัญหาด้านเศรษฐกิจ บิดามารดาอยู่ต่างจังหวัด นักเรียนต้องอาศัยอยู่กับญาติพี่น้องหรืออยู่กันตามลำพัง สภาพเช่นนี้ทำให้นักเรียนมีจิตใจว่าหวั มีความรู้สึกขาดความอบอุ่น มีผลกระทบต่อการเรียนมาโรงเรียนของนักเรียน ไม่มีความสุขในการมาเรียน ไม่มีสมาธิในการเรียน บางคนขาดเรียน หนีเรียน ผลการเรียนตกต่ำ และจากการศึกษาข้อมูลในเบื้องต้นเกี่ยวกับสภาพปัญหา พบว่าการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ โดยรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

จากการศึกษาของผู้วิจัยต่อสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ เกี่ยวกับการดำเนินการแก้ปัญหาจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการกำหนดมาตรการสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพนักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพนั้น ผู้วิจัยมีแนวคิดและมีความเชื่อว่าน่าจะใช้เทคนิคกระบวนการในการบริหารการศึกษาที่เอื้อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อกระบวนการการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มากกว่าแนวทางการบริหารจัดการแบบภาครัฐโดยทั่วไปแนวทางดังกล่าวนี้คือ กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง ที่เริ่มในญี่ปุ่นประมาณปี ค.ศ. 1950 และขณะนี้เป็นที่ยอมรับ ที่สำคัญคือ เป็นศาสตร์ที่ค่อนข้างง่าย ครอบคลุม พีดีซีเอ (PDCA) และได้มีการพิสูจน์แล้วว่าถ้านำวงจรทั้งสี่ไปใช้การบริหารงานจะประสบความสำเร็จได้ ซึ่งมีขั้นตอนการบริหาร 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวางแผน (Plan : P) 2) การดำเนินการตามแผนที่วางไว้ (Do : D) 3) การตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน (Check : C) 4) การนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน (Act : A) ซึ่งจะส่งผลให้การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีการจัดระบบ การทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และต่อเนื่อง ในการติดตาม ปรับปรุง พัฒนาให้บรรลุตามเป้าหมาย เป็นหลักในการปฏิบัติงานเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จอย่างมีคุณภาพ ซึ่งมีขั้นตอนและมีรายละเอียดในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทุกระดับที่ชัดเจน

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง โดยมุ่งหวังที่จะได้ข้อมูลสภาพการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ และข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง ไปประกอบการพัฒนา ปรับปรุง การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีความเหมาะสม การป้องกันปัญหา ลดปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นกับนักเรียนและเป็นข้อมูลในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ ตามกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ สามารถนำข้อมูลสภาพการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและข้อมูลแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งได้จากการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตพื้นที่

1.1 โรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่

2. แหล่งข้อมูล

2.1 เก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูล กลุ่มต่าง ๆ จำนวนทั้งสิ้น 9 คน ประกอบด้วย

1.2.1 ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3 คน

1.2.2 ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน

1.2.3 ครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 1 คน

1.2.4 ตัวแทนครูผู้สอน จำนวน 2 คน

1.2.5 ตัวแทนผู้ปกครอง จำนวน 1 คน

1.2.6 ประธานคณะกรรมการนักเรียน จำนวน 1 คน

3. ขอบเขตเนื้อหา

3.1 การศึกษาระบบการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนต้นแบบที่มีการปฏิบัติการการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นเลิศ จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ 1) โรงเรียนชุมชนบ้านแม่ทั้ง สำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 2) โรงเรียนบ้านไค้งงาม สำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 3) โรงเรียนบ้านแม่งุด สำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อ

3.2 การศึกษาระบบการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อ

4. ขอบเขตด้านเวลา

4.1 การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการระหว่างเดือนธันวาคม พ.ศ. 2561 – ตุลาคม พ.ศ. 2562

นิยามศัพท์เฉพาะ

กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิง หมายถึง กระบวนการพัฒนาคุณภาพ ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผน (Plan : P) 2) การดำเนินการตามแผนที่วางไว้ (Do : D) 3) การตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน (Check : C) 4) การนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน (Action : A)

การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล หมายถึง การบริหารจัดการในกิจกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียนของครู กิจกรรมพบปะนักเรียนของครูที่ปรึกษา โดยตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตัวแทนครูผู้สอน ตัวแทนผู้ปกครอง และประธานคณะกรรมการนักเรียนของโรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่

การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน หมายถึง การบริหารจัดการในกิจกรรมวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียน โดยตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตัวแทนครูผู้สอน ตัวแทนผู้ปกครอง และประธานคณะกรรมการนักเรียนของโรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่

การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน หมายถึง การบริหารจัดการในกิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน กิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต โดยตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตัวแทนครูผู้สอน ตัวแทนผู้ปกครองและประธานคณะกรรมการนักเรียนของโรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่

การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหามาถึง หมายถึง การบริหารจัดการในกิจกรรมซ่อมเสริม กิจกรรมให้คำปรึกษาเบื้องต้น กิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน โดยตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตัวแทนครูผู้สอน ตัวแทนผู้ปกครองและประธานคณะกรรมการนักเรียนของโรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่

การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อ หมายถึง การบริหารจัดการในกิจกรรมการส่งต่อนักเรียน โดยตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตัวแทนครูผู้สอน ตัวแทนผู้ปกครอง และประธานคณะกรรมการนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่งครั้งนี้ได้ลำดับความสำคัญดังนี้

1. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารการศึกษา
 - 1.1 ความหมายของการบริหารการศึกษา
 - 1.2 ความสำคัญของการบริหารการศึกษา
 - 1.3 หลักและกระบวนการบริหารการศึกษา
2. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา
 - 2.1 ความหมายของการบริหารสถานศึกษา
 - 2.2 ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา
 - 2.3 หลักและกระบวนการบริหารสถานศึกษา
3. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 3.1 ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 3.2 ความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 3.3 แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 3.4 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 3.4.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
 - 3.4.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน
 - 3.4.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน
 - 3.4.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา
 - 3.4.5 ด้านการส่งต่อ

4. แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารการศึกษา

ความหมายของการบริหารการศึกษา มีนักวิชาการได้เสนอความหมายไว้อย่างต่าง ๆ ดังนี้

กัลยา วิลาวรรณ (2539) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง ความพยายามที่จะดำเนินเกี่ยวกับเรื่องของการศึกษา อันได้แก่ โรงเรียน หลักสูตร ครู นักเรียน วัสดุอุปกรณ์ตำราเรียนและอาคารสถานที่ เป็นต้น ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือผู้เรียนที่มีคุณภาพในที่สุด

ธรรมสาร จิตขวัญ (2542) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา คือ การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทุกด้านเพื่อพัฒนาการเรียนของนักเรียนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการพัฒนาสมาชิกของสังคมให้มีความเจริญงอกงามในด้านต่าง ๆ และให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

วรุณยุพา วิโนทพรรษ์ (2546) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง ความพยายามที่ผู้บริหารการศึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาร่วมกันกระทำ เพื่อพัฒนาบุคลากรให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในทุก ๆ ด้านโดยมีการใช้ทรัพยากรบริหาร คือ คน เงิน วัสดุและวิธีการให้เกิดประโยชน์สูงสุด

พิสุทธิ จันทรเนตร (2547) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา คือ การดำเนินงานของกลุ่มที่มุ่งมั่นพัฒนาสมาชิกของสังคมให้เจริญงอกงามโดยการนำเอาทฤษฎีและหลักการบริหารทั่วไปมาประยุกต์ใช้ร่วมกับหลักการและวิธีการจัดการศึกษาดำเนินการให้การศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

ปรีชา เพ็ชรกรรจ์ (2547, น. 16) กล่าวว่า ผู้บริหารจะต้องมีความรอบรู้ในวิชาชีพเป็นอย่างดี รอบรู้ในงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร เป็นผู้มองการณ์ไกล สามารถบริหารงานได้อย่างมีคุณภาพ

บุศราภรณ์ แสงทอง (2550, น. 19) กล่าวว่า การบริหารคือ การทำสิ่งต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นโดยการนำ ศิลปะของผู้นำ มาใช้ในการบริหาร โดยผู้บริหารไม่ใช่ผู้ปฏิบัติแต่เป็นผู้ใช้ศิลปะทำให้ผู้ปฏิบัติงาน ทำงานให้เกิดผลสำเร็จตรงกับจุดมุ่งหมายของหน่วยงานและเน้นที่การสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ร่วมงาน

สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กระบวนการในการดำเนินงานทางการศึกษา โดยผู้บริหารการศึกษาใช้ทักษะการเป็นผู้นำในด้านต่าง ๆ และส่งเสริมให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาที่ได้ร่วมกันตั้งเอาไว้

ความสำคัญของการบริหารการศึกษา

ได้มีนักการศึกษา ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารการศึกษา ไว้ดังนี้

สันติ บุญภิรมย์ (2552, น. 43 - 44) กล่าวว่า การบริหารมีคุณค่ายิ่งต่องานกิจกรรมหรือภารกิจที่จะต้องปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จไปด้วยดีทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผลทั้งนี้การบริหารมีความสำคัญและมีประโยชน์อาจกล่าวได้เป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. ช่วยให้เกิดการลงมือปฏิบัติงาน เนื่องจากการบริหารมีกิจกรรมหนึ่งที่สำคัญยิ่งคือการตัดสินใจ
2. ช่วยก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกันของบุคคลเพื่อให้งานที่ปฏิบัติได้บรรลุไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้
3. ช่วยให้การปฏิบัติงานของบุคคลและกลุ่มบุคคลประสบความสำเร็จได้รวดเร็ว เนื่องจากต้องมีการแบ่งงานกันทำและการทำงานประสานสัมพันธ์กัน
4. ช่วยให้เกิดประโยชน์กับตนเอง ผู้อื่นและสังคมโดยรวม เนื่องด้วยการบริหารเป็นกรรมวิธีที่บุคคลได้นำไปใช้ทางการบริหาร
5. ช่วยก่อให้เกิดการประหยัด เนื่องด้วยการปฏิบัติงานจะต้องมีปัจจัยต่าง ๆ เข้าไปสนับสนุน ช่วยให้งานได้ประสบความสำเร็จ สำหรับปัจจัยต่าง ๆ เช่น การใช้งบประมาณแรงงาน วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องจักร เวลา เป็นต้น เพราะก่อนจะใช้ต้องมีการวางแผนก่อนว่าจะใช้อย่างไร เท่าไรและในเวลาใดจึงจะเหมาะสม
6. ช่วยให้การปฏิบัติงานเกิดได้ทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผล หมายความว่าการทำงานที่มีประสิทธิภาพต้องเป็นการทำงานที่ลงทุนน้อยที่สุดในปัจจัยทางการบริหาร แต่ได้ผลตอบแทนสูงสุดและทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติมีความพึงพอใจมากที่สุด ส่วนการทำงานที่มีประสิทธิผล คือ เมื่อมีการทำงานเสร็จแล้วผลงานปรากฏออกมาตรงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้
7. ช่วยก่อให้เกิดความเป็นธรรมและความสามัคคี เนื่องการบริหาร คือ การแบ่งงานกันทำตามความรู้ ความสามารถ ความถนัดและประสบการณ์ของแต่ละบุคคลที่รวมกลุ่มกันทำงานมีการจัดสรรอย่างทั่วถึงทั้งงานที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติและรวมถึงการจัดสรรผลประโยชน์อย่างทั่วถึงอีกด้วยส่งผลให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกันและไม่รู้สึกแตกแยกต่อกัน
8. ช่วยให้งานหรือองค์กรมีความเจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องเพราะการบริหารมีเทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ อยู่เสมอ
9. ช่วยให้เกิดผลประโยชน์ตามมา หมายความว่า การบริหารเป็นการปฏิบัติงาน (Implementation) ที่เกิดจากการกำหนดนโยบาย (Policy Determination) ของฝ่ายการเมือง หากการ

บริหารดำเนินการตอบสนองนโยบายของฝ่ายการเมือง แล้วการเมืองให้การสนับสนุนงบประมาณมากขึ้น จึงทำให้ความคล่องตัวในการปฏิบัติงานทั้งในระบบบริหารและระบบปฏิบัติการ

สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งในการช่วยให้เกิดการตัดสินใจลงมือปฏิบัติงาน เกิดความร่วมมือร่วมใจกันของบุคคล พร้อมทั้งมีการดำเนินการตามขั้นตอนเพื่อให้กระบวนการบริหารมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

หลักและกระบวนการบริหารการศึกษา

นักวิชาการและนักการศึกษาได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหารการศึกษาไว้ดังต่อไปนี้

ธรรมสาร จิตขวัญ (2542) กล่าวว่า กระบวนการบริหารการศึกษา จะนำไปสู่ความสำเร็จ นั่นคือ จะต้องเกี่ยวข้องกับเรื่องการวางแผน การจัดคนเข้าทำงาน การสั่งการ การประสานงานและการควบคุมงานให้มีระบบเป็นไปตามแผนและมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารจึงสามารถจัดการศึกษาในโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายและมาตรฐานทางการศึกษาสามารถปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้มีความเหมาะสมกับสถานที่พัฒนาคนให้เจริญก้าวหน้าทันวิทยาการอย่างแท้จริง

กัลปยกร มั่นถาวรวงศ์ (2545) กล่าวว่า กระบวนการบริหารการศึกษาประกอบด้วยองค์ประกอบใหญ่ ๆ คล้ายคลึงกัน ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่จึงจำเป็นต้องเลือกใช้ความจำเป็นและความเหมาะสมของสถานการณ์เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการศึกษาในโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

สรุปได้ว่า กระบวนการบริหารการศึกษาประกอบด้วย การตัดสินใจ การวางแผน การนำแผนสู่การปฏิบัติ การจัดองค์การ การจัดคนเข้าทำงาน การอำนวยความสะดวก การติดต่อสื่อสาร การประสานงาน การควบคุมงาน การประเมินผลงานและการปรับปรุงรวมทั้งการกระตุ้นหรือการจูงใจ กระบวนการบริหารการศึกษาคือเครื่องมือสำคัญของผู้บริหารการศึกษาสามารถจัดการศึกษาในโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายและมาตรฐานทางการศึกษา

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

ความหมายของการบริหารสถานศึกษา มีนักวิชาการได้เสนอความหมายไว้ต่าง ๆ ดังนี้

นพพงษ์ บุญจิตราดุล (2540, น. 128) กล่าวว่า หมายถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง

บุคคลร่วมกำหนด โดยใช้กระบวนการอย่างมีระเบียบและใช้ทรัพยากรหรือตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ ที่เหมาะสม ผู้บริหารโรงเรียนมีภารกิจที่ต้องปฏิบัติทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียนในการดำเนินงาน 5 ประการ คือ

1. การให้โอกาสทางการศึกษาหรือปรับปรุงการศึกษาในโรงเรียนหรือบริหารงาน
วิชาการ

2. บริหารงานบุคลากรในโรงเรียน
3. บริหารงานเกี่ยวกับชุมชนและการประชาสัมพันธ์โรงเรียน
4. บริหารงานเกี่ยวกับอาคารสถานที่ ธุรการ การเงิน และการให้บริการ
5. บริหารงานกิจการนักเรียน

กิติมา ปรีดีดิลก (2542, น. 13) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการทุกอย่างในสถานศึกษาตั้งแต่การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานอาคารสถานที่ การบริหารงานธุรการและการเงิน การบริหารงานกิจการนักเรียนและนักศึกษา และงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

อมรชัย ตันติเมธ (2542, น. 10) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งด้านบุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรม และคุณธรรม ตลอดจนคำนึงให้ตรงกับความต้องการของสังคม สามารถเป็นสมาชิกที่ดีและมีประสิทธิภาพของสังคมโดยใช้กระบวนการและทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งที่เป็นระเบียบและไม่เป็นระเบียบ

นิพนธ์ กินาวงศ์ (2543, น. 12) กล่าวว่า การบริหาร โรงเรียน คือกระบวนการต่าง ๆ ในการดำเนินงานของกลุ่มบุคคล ซึ่งเรียกว่า ผู้บริหาร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคม

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการทุกอย่างของกลุ่มบุคคลในและนอกสถานศึกษาตั้งแต่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารทั่วไป โดยใช้ปัจจัยต่าง ๆ เข้ามามีส่วนสนับสนุนในการดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จตามที่ได้กำหนดไว้

ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา

นักการศึกษา กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาไว้ดังนี้

รุจิระ ภู่อาระ และจันทราณี สงวนนาม (2546, น. 25) กล่าวว่า สถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีอายุในเกณฑ์ ตามพระราชบัญญัติและนโยบายของรัฐ โดยเป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติสามารถทำให้ นโยบายของรัฐเห็นผลการปฏิบัติที่เป็นจริง และมีหน่วยงานระดับที่สูงกว่าสถานศึกษารับผิดชอบร่วมกัน สถานศึกษา จึงถือเป็นหน่วยงาน

ที่สำคัญยิ่งเพราะเป็นหน่วยปฏิบัติการ ซึ่งผลการจัดการศึกษาจะเกิดขึ้นที่สถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทที่สำคัญและมีส่วนร่วมใกล้ชิดต่อการจัดการศึกษาที่เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะความสำเร็จของการบริหารสถานศึกษาขึ้นอยู่กับผู้บริหารเป็นสำคัญ

ปรัชญา เวสารัชช์ (2554, น. 3) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารการศึกษา เป็นการบริหารจัดการที่มีระบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วมดำเนินการ มีรูปแบบ ขั้นตอน กติกา และวิธีดำเนินการ มีทรัพยากรสนับสนุนและมีกระบวนการประเมินผล การศึกษาที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษา มีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วมดำเนินการ เพื่อให้การจัดการศึกษาเกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

หลักและกระบวนการบริหารสถานศึกษา

นักวิชาการและนักการศึกษาได้เสนอแนวคิดที่เกี่ยวกับกระบวนการบริหารสถานศึกษาไว้ดังต่อไปนี้

รุ่ง แก้วแดง (2543, น. 14 - 18) กล่าวว่า กระบวนการบริหารของ Gulick มีขั้นตอนการบริหารที่เป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปที่เรียกกันว่า “กระบวนการ POSDCoRB” ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การการบริหารบุคคล การอำนวยการ การติดต่อประสานงาน การรายงานผลและการดำเนินงานด้านการเงินและงบประมาณ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544, น. 10) กล่าวว่า กระบวนการบริหารสถานศึกษา เป็นระบบครบวงจร พีดซีเอ (PDCA) ซึ่งประกอบไปด้วย ร่วมกันวางแผน (Plan) ร่วมกันปฏิบัติตามแผน (Do) ร่วมกันตรวจสอบ (Check) และร่วมกันปรับปรุง (Action) โดยจะต้องมีการควบคุมคุณภาพและตรวจสอบคุณภาพด้วย

เลอศักดิ์ รัชณากร (2545, น. 14) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการต่าง ๆ ในการดำเนินงานของบุคคล กลุ่มบุคคลในการบริการทางการศึกษาเพื่อให้เด็กและเยาวชนหรือผู้ที่สนใจได้รับการพัฒนาทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขโดยตัดสินใจและเลือกใช้กระบวนการให้เหมาะสมกับทรัพยากรการบริหาร 4 ประการคือ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์และวิธีการจัดการ เพื่อให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด เป็นไปตามเป้าหมายของโรงเรียน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, น. 18) กล่าวว่า กระบวนการบริหารการศึกษาได้กำหนดไว้ 5 ขั้นตอนคือ การวางแผน (Planning) การจัดสรรทรัพยากร (Allocating Resources) การกระตุ้น (Stimulating) การประสานงาน (Coordinating) และการประเมินผล (Evaluating)

สรุปได้ว่า กระบวนการบริหารสถานศึกษา เป็นกระบวนการต่าง ๆ ในการดำเนินงานของบุคคลในการบริการทางการศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด เป็นไปตามเป้าหมายของโรงเรียน

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กรมวิชาการ (2545, น. 7) กล่าวว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการที่จะทำให้ผู้เรียนได้รู้จักและเข้าใจตนเองมีแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาตนเองรวมทั้งครูได้รู้จักนักเรียนมากขึ้นสามารถให้การส่งเสริมและป้องกันปัญหาของผู้เรียนไม่ว่าจะเป็นกลุ่มปกติหรือกลุ่มพิเศษ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549, น. 17) กล่าวว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานและบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา อันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษา และครูทุกคนมีส่วนร่วม และการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ การส่งเสริมพัฒนา การป้องกันและการแก้ไขปัญหา ให้แก่นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิตและรอดพ้นจากวิกฤตทั้งปวง

รังสรรค์ เฟื่องฟู (2551, น. 15) กล่าวว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบมีขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา อันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพและมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้

อานนท์ นนทวัน (2551, น. 5) กล่าวว่า ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระบุว่ากระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลัก และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลภายนอก รวมถึงการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2554, น. 131) กล่าวว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานดังกล่าว และมีการประสานความ

ร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลภายนอก รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน และการดูแลช่วยเหลือนักเรียนหมายถึงการส่งเสริม การป้องกันและการแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการ และเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษาตลอดจนบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนา นักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และปลอดภัยจากสารเสพติด

สรุปได้ว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการการดำเนินงานดูแล ช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานดังกล่าวและมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับ ครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลภายนอก รวมทั้งการสนับสนุน ส่งเสริมจากโรงเรียน

ความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

เตรียมศักดิ์ อินอุเทน (2551, น. 14) กล่าวว่า ความจำเป็นของระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนไว้ว่า ในการปฏิรูปวิชาชีพครู ซึ่งเป็นการพัฒนาครูให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถมี คุณลักษณะที่ได้คุณภาพและมาตรฐานวิชาชีพตามการประกันคุณภาพการศึกษาด้านปัจจัย คือ ครู ที่ระบุในมาตรฐานที่ 2 ครูมีคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยมีตัวชี้วัดที่สำคัญ และเกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของครูในการพัฒนานักเรียน คือ การมีความรัก เอื้ออาทร เอาใจใส่ ดูแลผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ การมีมนุษยสัมพันธ์และสุขภาพจิตที่ดี พร้อมทั้งจะแนะนำและร่วมกัน แก้ปัญหาของผู้เรียน แสดงให้เห็นว่าครูต้องพัฒนาตนเองให้เป็นครูมืออาชีพ คือ นอกจากจะทำหน้าที่ ครูผู้มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนให้แก่ นักเรียนแล้ว ยังต้องทำหน้าที่อื่น ๆ ที่ เป็นการสนับสนุนหรือพัฒนาให้นักเรียนมีคุณภาพ ทั้งดี เก่ง มีสุข ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานด้าน ผลผลิตคือ นักเรียน ในการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรฐานที่ 4 ที่มุ่งให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ มาตรฐานที่ 5 มีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา มาตรฐานที่ 6 รู้จักตนเอง พึ่งตนเองได้ และมีบุคลิกที่ดี มาตรฐานที่ 7 มีสุขนิสัยสุขภาพกายและ สุขภาพจิตที่ดี ปลอดภัยจากสิ่งเสพติดให้โทษ ซึ่งการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง ที่ช่วยให้นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานดังกล่าวได้ โดยผ่านกระบวนการของการประกันคุณภาพ การศึกษา มาตรฐานที่ 1 ที่ให้โรงเรียนมีการบริหารและการจัดการอย่างเป็นระบบมาตรฐานที่ 4 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มาตรฐานที่ 7 ส่งเสริมความสัมพันธ์ และความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชนในการจัดและพัฒนา การศึกษา ดังนั้น ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงเป็นระบบที่สามารถดำเนินการเพื่อรับการ ประกันคุณภาพได้ ซึ่งครอบคลุมทั้งด้านปัจจัย ด้านผลผลิต และด้านกระบวนการ

มรุณิน แผลงจันทิก (2554, น. 9) กล่าวว่า ความสำคัญและความจำเป็นของระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน เนื่องจากในสังคมไทยปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีปัจจัย

หลายด้านที่ทำให้นักเรียนมีปัญหา ซึ่งตัวนักเรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม จะต้องช่วยกัน แก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วน และสถานศึกษาต้องพัฒนานักเรียนทุกคนให้มีคุณภาพตามศักยภาพโดยใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา

สุบัน พรเวียง (2557) กล่าวว่า ความสำคัญและความจำเป็นของระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนว่าการพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรมและมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนแล้ว การป้องกันและการช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ในทุกมิติ ทั้งด้านการสื่อสาร เทคโนโลยี ปัญหา เศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของสารเสพติด ปัญหา ครอบครั้ว ปัญหาการแข่งขันทุกรูปแบบ ก่อให้เกิดความทุกข์ ความวิตกกังวลความเครียด ซึ่งล้วน แต่เป็นผลเสียต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของทุกคน จนนำไปสู่การเกิดปัญหาและสภาวะวิกฤติ ทางสังคม

สรุปได้ว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสำคัญในการพัฒนานักเรียนให้เป็น บุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถมีคุณธรรม จริยธรรม โดยผ่าน กระบวนการทางการศึกษานั้น

แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, น. 35 - 54) กล่าวว่า การดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีภารกิจหลักที่เป็นหัวใจของการดำเนินงาน 5 กิจกรรม คือ

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. การคัดกรองนักเรียน
3. การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน
4. การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขนักเรียน
5. การส่งต่อนักเรียน

กรมสุขภาพจิต (2554, น. 16 - 18) กล่าวว่า กรอบแนวคิดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยสรุปดังนี้

ระบบดูแลเพื่อช่วยเหลือนักเรียนนี้เป็น โครงการใหม่ที่เกิดจากการตระหนักในปัญหา ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุขเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน โดยเฉพาะนักเรียน ที่อยู่ในระหว่างวัยรุ่นในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้นกรมสุขภาพจิตได้ ระบุถึงความสำคัญและความเป็นมาของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่าเป็นไปเพื่อพัฒนานักเรียน ให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถมีคุณธรรม จริยธรรมและ

มีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริม สนับสนุนนักเรียนแล้ว การป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนา ทั้งนี้เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทั้งด้านการสื่อสารเทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อผู้คนเชิงบวกแล้วในเชิงลบก็มีปรากฏเช่นกัน ซึ่งมีปัญหาด้านต่าง ๆ ดังนี้ ด้านเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของสารเสพติด ปัญหาการแข่งขันในรูปแบบต่าง ๆ ปัญหาครอบครัวซึ่งก่อให้เกิดความทุกข์ ความวิตกกังวล ความเครียด มีการปรับตัวที่ไม่เหมาะสมหรืออื่น ๆ ที่เป็นผลต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของทุกคนที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นจึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือในการพัฒนาจากทุกฝ่ายทุกคน โดยเฉพาะครูทุกท่านในโรงเรียนซึ่งเป็นที่ปรึกษาจะเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการต่าง ๆ ตามระบบเพื่อช่วยเหลือนักเรียนในความดูแลของตนเองด้วยความรัก และเมตตาที่มีต่อศิษย์ ทั้งนี้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 ในมาตราที่ 6 มาตราที่ 22 มาตราที่ 23 รวมทั้งเป็นการพัฒนาตนเองของครูเพื่อให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานวิชาชีพครูที่ระบุไว้ในมาตรฐานที่ 2 ครูมีคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยมีตัวชี้วัดที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของครูในการพัฒนานักเรียน คือมีความรัก ความเอื้ออาทรและการเอาใจใส่ดูแลผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ผู้เรียนมีมนุษยสัมพันธ์และสุขภาพจิตที่ดีพร้อมช่วยแนะนำและร่วมกันแก้ไขปัญหานักเรียนเพื่อการพัฒนาตนเองให้เข้าสู่ความเป็นครูมืออาชีพ

ดาวรุ่ง มุคดาภิ (2554, น. 29) กล่าวว่า องค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่า องค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มี 5 ประการ ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา การส่งต่อโดยมีการประสานความร่วมมือจากหลายฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและผู้เรียนมีข้อมูลวิธีการ เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพและช่วยเหลือนักเรียนตรงกับสภาพ และทันการณ์

สรุปได้ว่าแนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งมีองค์ประกอบ 5 ประการ ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา การส่งต่อมีขั้นตอนชัดเจน พร้อมทั้งมีวิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐาน คุณภาพและมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ โดยมีครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานและบุคลากร ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและผู้เรียน

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546, น. 35) กล่าวว่า กระบวนการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีองค์ประกอบที่เป็นหัวใจของการดำเนินงาน 5 ด้าน ดังนี้

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล คือ การรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดา โดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหา นักเรียนซึ่งจะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือเกิดได้น้อยที่สุด
2. การคัดกรองนักเรียน เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลแล้วนำมาผลที่ได้มาจำแนกตามเกณฑ์การคัดกรองที่สถานศึกษาได้จัดทำขึ้น
3. การส่งเสริมพัฒนานักเรียน เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ มีความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาและเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหากลับมามีพฤติกรรมดีขึ้นตามที่สถานศึกษาหรือชุมชนคาดหวัง
4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา คือความเอาใจใส่ดูแลนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องให้ความดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาโดยไม่ปล่อยปละละเลยจนกลายเป็นปัญหาของสังคม
5. การส่งต่อ เป็นการดำเนินการในกรณีที่มีปัญหายากต่อการช่วยเหลือหรือหากว่าช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ควรส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อให้นักเรียนได้รับการส่งเสริมพัฒนาและช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็วขึ้นแต่ละกิจกรรมมีความสำคัญแตกต่างกันไป

กรมสุขภาพจิต (2546, น. 20 - 36) กล่าวว่า แต่ละองค์ประกอบระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนดังกล่าว มีความสำคัญ มีวิธีการและเครื่องมือที่แตกต่างกันไป แต่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน ซึ่งเอื้อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพดังมีรายละเอียดตามลำดับดังต่อไปนี้

1. รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. การคัดกรองนักเรียน
3. ส่งเสริมนักเรียน
4. ป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมดีขึ้นหรือไม่
5. ส่งต่อ (ภายในโรงเรียน) ดีขึ้น

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

วนิดา ชนินทุยทรวงศ์ (2544, น. 20 - 22) กล่าวว่าในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล นั้นครูที่ปรึกษา ต้องใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลนักเรียนที่ครอบคลุมทั้งด้าน ความสามารถด้านสุขภาพและด้านครอบครัวเครื่องมือที่สำคัญได้แก่

- 1) ระเบียบสะสม
- 2) แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก
- 3) วิธีการและเครื่องมืออื่น ๆ เช่น การสัมภาษณ์การศึกษาจากแฟ้มสะสม ผลงาน การเยี่ยมบ้านการศึกษาข้อมูลจากแบบบันทึกการตรวจสุขภาพด้วยตนเองซึ่งจัดทำโดยกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, น. 37) กล่าวว่า ข้อมูลพื้นฐาน ของนักเรียนที่ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาควรมีสำหรับใช้ในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนดังนี้

- 1) ข้อมูลด้านความสามารถ ได้แก่ การเรียน ความสามารถพิเศษ/อัจฉริยะ
- 2) ด้านสุขภาพ ได้แก่ ร่างกายหรือความพิการ จิตใจ-พฤติกรรม
- 3) ด้านครอบครัว ได้แก่ เศรษฐกิจ การคุ้มครองสวัสดิภาพ
- 4) ด้านสารเสพติด
- 5) ด้านความปลอดภัย
- 6) พฤติกรรมทางเพศ
- 7) ด้านอื่น ๆ ที่ครูพบเพิ่มเติมซึ่งมีความสำคัญหรือเกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน

เพ็ญศรี นิตยา (2551, น. 35) กล่าวว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเป็นวิธีการสำคัญ ที่จะช่วยให้ครูทราบจุดแข็งจุดอ่อนของนักเรียนแต่ละคน โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลายซึ่งต้องเลือก วิธีการและเครื่องมือหรือเทคนิคต่าง ๆ เพื่อประสิทธิภาพในการรู้นักเรียนเป็นรายบุคคลและสามารถ นำไปวางแผนให้การช่วยเหลือ ป้องกัน และส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดา โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาที่นักเรียน ซึ่งจะช่วยให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือเกิดได้น้อยที่สุด

มธุริน แผลงจันทิก (2554, น. 25) กล่าวว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนเป็นรายบุคคล ทางด้านความสามารถ ด้านสุขภาพและด้านครอบครัว เพื่อการส่งเสริมการป้องกันและการแก้ปัญหา

สรุปได้ว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐาน เกี่ยวกับตัวนักเรียน ทั้งในด้านการเรียน ด้านสุขภาพ ด้านส่วนตัวและการศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อการส่งเสริมการป้องกันและการแก้ปัญหา

2. ด้านการคัดกรองนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546, น. 35) กล่าวว่า การคัดกรองนักเรียน เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลแล้วนำผลที่ได้มาจำแนกตามเกณฑ์การคัดกรองที่สถานศึกษาได้จัดทำขึ้น

ดาวรุ่ง มูกดาภิ (2554, น. 20) กล่าวว่า การคัดกรองนักเรียนเป็นการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม คือ

1) กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์คัดกรองของโรงเรียนแล้วอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ

2) กลุ่มเสี่ยง มีปัญหา คือ นักเรียนที่อยู่ในเกณฑ์กลุ่มเสี่ยง มีปัญหาตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การช่วยเหลือ ป้องกันหรือแก้ไขปัญหาดังกล่าวตามกรณี การจัดกลุ่มนักเรียนมีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษาในการหาวิธีดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาก็ตรงกับปัญหาของนักเรียน และมีความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหาก็เพราะมีข้อมูลของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งหากครูที่ปรึกษาไม่ได้คัดกรองนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มแล้ว ความชัดเจนในเป้าหมายเพื่อการแก้ไขปัญหาก็จะมีความคลุมเครือ มีผลต่อความรวดเร็วในการช่วยเหลือซึ่งบางกรณีจำเป็นต้องแก้ไขเร่งด่วน ผลการคัดกรองนักเรียนครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องระมัดระวังอย่างยิ่งที่จะไม่ทำให้นักเรียนรับรู้ว่าคุณถูกจัดกลุ่มเสี่ยง มีปัญหา ซึ่งมีความแตกต่างจากกลุ่มปกติ โดยเฉพาะนักเรียนวัยรุ่นที่มีความไวต่อการรับรู้ (Sensitive) แม้ว่าคุณครูจะรู้ตัวดีว่า ขณะนี้คุณมีพฤติกรรมอย่างไรหรือประสบกับปัญหาใดก็ตาม และเพื่อป้องกันการล้อเลียนในหมู่เพื่อนอีกด้วย ดังนั้น ครูที่ปรึกษาต้องเก็บผลการคัดกรองนักเรียนเป็นความลับ นอกจากนี้หากครูที่ปรึกษามีการประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อช่วยเหลือนักเรียน ก็ควรระมัดระวังการสื่อสารที่ทำให้ผู้ปกครองเกิดความรู้สึกว่าคุณบุตรหลานของคุณถูกจัดอยู่ในกลุ่มที่ผิดปกติ แตกต่างจากเพื่อนนักเรียนอื่น ๆ

มธุริน แผลงจันทร์ (2554, น. 26) กล่าวว่า การคัดกรองนักเรียนการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มที่มีปัญหา ซึ่งโรงเรียนต้องให้ความช่วยเหลือ ป้องกันหรือแก้ไขปัญหาดังกล่าวตามแต่ละกรณี ด้วยการใช้ระเบียบสะสมการสังเกต การได้ข้อมูลจากครูผู้สอนที่เกี่ยวข้องและเพื่อนนักเรียน

โรงเรียนบ้านตาขุนวิทยา (2557) กล่าวว่า การคัดกรองนักเรียน เป็นการพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม คือ

1) กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้วอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ

2) กลุ่มเสี่ยง คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยงซึ่งยังไม่มีปัญหาใด ๆ ที่ต้องเร่งแก้ไขทันที แต่มีแนวโน้มที่จะกลายเป็นกลุ่มช่วยเหลือได้ ดังนั้นการเฝ้าระวัง การป้องกันจึงมีความสำคัญมากสำหรับกลุ่มเสี่ยง

3) กลุ่มช่วยเหลือกลุ่มปัญหา คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มที่ต้องการความช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาอย่างใกล้ชิดและสำหรับนักเรียนบางคนที่มีมากกว่า 1 ปัญหา ที่ต้องรับการช่วยเหลือ แต่มีบางเรื่องอยู่ในภาวะเสี่ยงก็จัดว่าเป็นกลุ่มช่วยเหลือ

สรุปได้ว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียน หมายถึง การพิจารณาข้อมูลพื้นฐาน เกี่ยวกับตัวนักเรียนเป็นรายบุคคล มาพิจารณาเพื่อจำแนกนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มที่มีปัญหา แล้วให้ความช่วยเหลือ ป้องกันหรือแก้ไขปัญหา

3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, น. 48) กล่าวว่า การส่งเสริมพัฒนานักเรียนว่าเป็นการจัดกิจกรรมสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษาไม่ว่าจะเป็นนักเรียนในกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นมีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหากลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติและมีคุณภาพตามที่โรงเรียนและชุมชนคาดหวังต่อไปการส่งเสริมนักเรียนมีหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถพิจารณาดำเนินการได้แต่มีกิจกรรมหลักสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการคือ

1) การจัดกิจกรรม โฮมรูม (Homeroom) เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมพัฒนานักเรียนเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มก็ได้สถานที่ที่ใช้จัดกิจกรรมโฮมรูมอาจเป็นห้องเรียนหรือนอกห้องเรียนโดยจัดให้มีบรรยากาศเสมือนบ้านที่มีครูที่ปรึกษาและนักเรียนเป็นดังสมาชิกในครอบครัวเดียวกันและมีการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น การรู้จักตนเองของนักเรียนการรู้จักผู้อื่นและสิ่งแวดล้อมมีทักษะการตัดสินใจทักษะการปรับตัวและการวางแผนชีวิตเป็นต้นกิจกรรมเหล่านี้ครูและนักเรียนควรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมด้วยกันการจัดกิจกรรมโฮมรูมนี้อาจช่วยให้ครูที่ปรึกษารู้จักนักเรียนมากขึ้นสามารถส่งเสริมความสามารถและป้องกันปัญหาของนักเรียนได้อีกด้วย

2) การจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom Meeting) เป็นการพบกันระหว่างครูที่ปรึกษากับผู้ปกครองนักเรียนเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันและร่วมมือกันดูแลช่วยเหลือนักเรียนระหว่างบ้านโรงเรียนและผู้ปกครองการประชุมผู้ปกครองจะทำให้นักเรียนได้รับความเอาใจใส่ดูแลจากผู้ปกครองมากขึ้นทั้งการส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณภาพมีความสามารถมากยิ่งขึ้นหรือร่วมมือกับทางโรงเรียนในการป้องกันหรือแก้ไขปัญหานักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546, น. 3) กล่าวว่า การส่งเสริมพัฒนานักเรียนว่าเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มคัดกรองไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยงมีปัญหาความสามารถพิเศษให้มีคุณภาพมากขึ้นได้พัฒนาเต็มศักยภาพมีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติและกลุ่มพิเศษกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาและเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/ปัญหากลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติและมีคุณภาพตามมาตรฐานที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไปการส่งเสริมพัฒนานักเรียนมีหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถพิจารณาดำเนินการได้แต่มีกิจกรรมหลักสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการคือการจัดกิจกรรมโฮมรูม การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนและการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตหรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

มธุริน แผลงจันทิก (2554, น. 29) กล่าวว่า การส่งเสริมนักเรียนหมายถึง การจัดกิจกรรมสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนมีคุณภาพมากขึ้น

ชมรมจิตแพทย์เด็กและวัยรุ่นแห่งประเทศไทย (2557) กล่าวว่า การส่งเสริมนักเรียนว่าการเสริมลักษณะเด่นโดยฝึกความสามารถด้านอื่นไปพร้อมกัน แต่ละคนมีจุดเด่น ความชอบความถนัดแตกต่างกัน แต่ก็ยังมีส่วนที่ต้องส่งเสริมด้านอื่นอีก ดังนั้นการเลือกกิจกรรมเฉพาะจนเกิดการเรียนรู้ เช่น การเรียนพิเศษ การเรียนเปียโน คอมพิวเตอร์ ฝึกพูดภาษา ทำกับข้าว ว่ายน้ำ จะฝึกได้สั้น ๆ เช่น 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์แต่สม่ำเสมอ จะช่วยให้เกิดความสามารถเกิดขึ้นในระยะยาวได้แต่จะได้เพื่อนหรือต้องปรับตัวเข้ากับคนอื่นน้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับ การเข้าค่ายฤดูร้อนระยะยาวที่เน้นการอยู่รวมกับคนอื่น ช่วยตัวเอง ต้องตัดสินใจ ได้ตัดสินใจผจญภัย ต้องแก้ปัญหาเฉพาะหน้าจะช่วยพัฒนาทักษะในด้านอารมณ์ การปรับตัว และการเข้าสังคมได้จริงจัง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระบุรี เขต 2 (2557) กล่าวว่า การส่งเสริมนักเรียนเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคน ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาให้มีคุณภาพมากขึ้น ได้พัฒนาเต็มศักยภาพ มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติและกลุ่มพิเศษกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหาและเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา กลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติการส่งเสริม

พัฒนานักเรียนมีหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถพิจารณาดำเนินการได้ แต่มีกิจกรรมหลักสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการ คือ

- 1) การจัดกิจกรรมโฮมรูม
- 2) การเยี่ยมบ้าน
- 3) การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom Meeting)
- 4) การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

สรุปได้ว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมนักเรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมสนับสนุนให้นักเรียนทุกคน ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาให้มีคุณภาพมากขึ้น ตามมาตรฐานที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวัง

4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญห

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, น. 49 - 50) กล่าวว่า มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหให้กับนักเรียนที่ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องดำเนินการมี 2 ประการคือ

1) การให้การปรึกษาเบื้องต้นเป็นการให้การช่วยเหลือเพื่อผ่อนคลายปัญหาให้ลดน้อยลงทั้งด้านความรู้สึกลึกซึ้งและการปฏิบัติตนของนักเรียนโดยมุ่งหวังให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีงามหรือพึงประสงค์ทั้งนี้ครูที่ปรึกษาจะต้องสร้างสัมพันธภาพกับนักเรียนเพื่อให้นักเรียนเกิดความไว้วางใจกล้าที่จะให้ข้อมูลที่ถูกต้องเพื่อครูที่ปรึกษาจะได้ให้คำแนะนำในการแก้ปัญหได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

2) การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหากรมสามัญศึกษามีแนวทางการจัดกิจกรรม 5 แนวทางที่จำเป็นคือ

- 2.1 การใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร
- 2.2 การใช้กิจกรรมซ่อมเสริม
- 2.3 การใช้กิจกรรมในห้องเรียน
- 2.4 การใช้กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน
- 2.5 การใช้กิจกรรมการสื่อสารกับผู้ปกครอง

มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหให้กับนักเรียนมีหลายวิธี ได้แก่ การให้คำปรึกษาเบื้องต้นการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหและการติดตามดูแลช่วยเหลือครูควรจัดกิจกรรมป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาโดยใช้เครื่องมือคือแบบบันทึกการให้คำปรึกษาแบบบันทึกผลการประสานและช่วยเหลือนักเรียนแบบบันทึกการติดตามดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นต้นการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนเป็น

สิ่งจำเป็นอย่างยิ่งและจะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนรวมทั้งผู้ปกครองอย่างใกล้ชิดแนวทางในการแก้ไขพฤติกรรมนักเรียนทำได้หลายรูปแบบซึ่งอาจใช้วิธีการลงโทษเพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความผิดที่ได้กระทำไปหรืออาจใช้วิธีการเห็นอกเห็นใจประนีประนอมให้กำลังใจหรือเสริมแรงเพื่อให้เห็นว่าพฤติกรรมที่ไม่ดีเหล่านั้นนักเรียนต้องเลิกประพฤติปฏิบัติด้วยความเต็มใจจึงจะสามารถแก้ไขพฤติกรรมนั้นได้อย่างยั่งยืน การพิจารณาเลือกใช้กิจกรรมครูที่ปรึกษาจะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมสอดคล้องกับลักษณะปัญหาบุคลิกลักษณะของนักเรียนแต่ละคนสภาพของชั้นเรียน โรงเรียนและชุมชนด้วยและข้อมูลที่ครูที่ปรึกษาพึงตระหนักอย่างยิ่งคือการรักษาความลับของนักเรียนเรื่องราวข้อมูลของนักเรียนที่ให้การช่วยเหลือต้องไม่นำไปเปิดเผยเว้นแต่เพื่อขอความร่วมมือในการช่วยเหลือนักเรียนจากบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยต้องไม่ระบุชื่อ-สกุลจริงของนักเรียนและการเปิดเผยควรเป็นลักษณะที่ทำให้เกียรตินักเรียนกระบวนการป้องกันแก้ไขวิกฤตความรุนแรงให้กับนักเรียนนักศึกษาควรดำเนินการดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สร้างบรรยากาศที่อบอุ่นปลอดภัยด้วยวิถีประชาธิปไตยโดยใช้วิธีการเสริมแรงใจให้สำเร็จให้รักและเห็นคุณค่าในตัวเองสร้างนิสัยใฝ่อนาคต ลดอคติ ดูแลเอาใจใส่อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมปกป้องสิทธิในการแสดงความคิดเห็นปรับระบบและขยายเวลาจัดกิจกรรมและบริการในโรงเรียนขจัดจุดอ่อนแหลมเสี่ยงภัยพัฒนาระบบการแนะแนวและให้คำปรึกษาโดยการมีส่วนร่วมของทุกส่วนของสังคมให้เข้มแข็งจริงจัง

ขั้นตอนที่ 2 เรียนรู้และเฝ้าระวังสัญญาณเตือนภัยโดยใช้วิธีการอบรมพัฒนา ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจพฤติกรรมที่ต่อสัญญาณเตือนภัยและแนวทางการเฝ้าระวังยับยั้งป้องกัน กำหนดแผนงานขั้นตอนวิธีปฏิบัติเพื่อจัดการกับสัญญาณเตือนภัย

ขั้นตอนที่ 3 ดำเนินการยับยั้งช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งสัญญาณก่อเหตุรุนแรง โดยใช้วิธีประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องวิเคราะห์สถานการณ์แวดล้อมที่กระตุ้นให้เกิดการใช้ความรุนแรงจัด โปรแกรมฝึกทักษะลดความขัดแย้งให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงจัดทำแผนแก้ไขปัญหาคาดการณ์ล่วงหน้าให้ผู้ปกครองและบุคคลใกล้ชิดเก็บรักษาอาวุธและสื่อกระตุ้นการใช้ความรุนแรงให้อยู่ในที่มืดชิด

ขั้นตอนที่ 4 เตรียมการยับยั้งแทรกแซงระหว่างเกิดเหตุวิกฤตความรุนแรง (การขู่ วางระเบิด การใช้อาวุธ การวางเพลิง การต่อสู้ทะเลาะวิวาท การกลั่นแกล้งรังแก การล่อลวงละเมิดทางเพศ) โดยใช้วิธีกำหนดมาตรการขั้นตอนการอพยพเคลื่อนย้ายนักเรียนอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ในการประสานการปฏิบัติรับมือเหตุวิกฤตวางระบบการติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนจัดระบบรักษาความปลอดภัยกรณีฉุกเฉินฝึกซ้อมปฏิบัติการรับมือกับเหตุฉุกเฉิน

ขั้นตอนที่ 5 การจัดการกับสถานการณ์หลังเหตุวิกฤตโดยใช้วิธีร่วมศึกษาทำความเข้าใจปฏิกิริยาของบุคคลเมื่อเผชิญความเครียดความกลัวและการสูญเสียช่วยเหลือผู้ปกครองให้เข้าใจปฏิกิริยาของบุตรหลานต่อเหตุการณ์รุนแรงและการปลอบขวัญช่วยเหลือให้การบำบัดฟื้นฟูสภาพจิตใจนักเรียนช่วยเหลือผู้เคราะห์ร้ายจากเหตุการณ์รุนแรงและครอบครัว

ประเวช ดันติพัฒน์สกุล (2556) กล่าวว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหานั้นต้องอาศัยหลายมุมมองและวิธีการที่หลากหลายปัญหาอุปสรรคที่สำคัญในการดำเนินงานคือปัญหาระดับนโยบายและโครงสร้างรวมถึงการขาดข้อมูลวัฒนธรรมของกลุ่มวัยรุ่นประสบการณ์ของวิธีการในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมของวัยรุ่นคือระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของกรมสุขภาพจิตกระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงศึกษาธิการ

พนม เกตุมาน (2557) กล่าวว่า การป้องกันก่อนเกิดปัญหา ได้แก่การเลี้ยงดูเด็กให้ดี มีพัฒนาการทุกด้าน กลายเป็นคนที่มีบุคลิกภาพดี เมื่อมีปัญหาก็สามารถแก้ไขได้มีสุขภาพจิตดีการมีครอบครัวที่ดี การมีสุขภาพทางร่างกายแข็งแรง ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ โรคทางสมองและระบบประสาท การตั้งครรภ์ที่แข็งแรง สิ่งแวดล้อมและชุมชนที่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือกัน ปราศจากอาชญากรรม สารเสพติด และการทำร้ายต่อกัน

สรุปได้ว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการป้องกันและแก้ไข ปัญหา หมายถึง การดำเนินงานให้ความรู้ วิเคราะห์สาเหตุปัญหาของนักเรียนที่มีพฤติกรรมอยู่ในกลุ่ม มีปัญหาและป้องกันปัญหา มีการประสานงานกับผู้ปกครองหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการให้ความรู้เกี่ยวกับปัญหาของนักเรียน ให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียน มีการประเมินและติดตามผลการดำเนินงาน

5. ด้านการส่งต่อ

กรมสุขภาพจิต (2544, น. 38) กล่าวว่า แนวทางการส่งต่อว่า

- 1) ครูที่ปรึกษาประสานงานกับครูที่จะช่วยเหลือนักเรียนต่อเพื่อให้ทราบล่วงหน้า
- 2) สรุปข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือและวิธีการช่วยเหลือที่ผ่านมา รวมทั้งผลที่เกิดขึ้นจากการช่วยเหลือให้ผู้รับช่วงการช่วยเหลือนักเรียนทราบ โดยมีแบบบันทึกการส่งต่อหรือแบบประสานงานขอความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง
- 3) ครูที่ปรึกษาดึงชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจถึงความจำเป็นในการส่งต่อโดยใช้คำพูดที่สร้างสรรค์ ระวังไม่ให้นักเรียนเกิดความรู้สึกผิดหรือโกรธ แต่ให้นักเรียนเกิดความรู้สึกที่ดีจากการส่งต่อและยินดีไปพบกับครูที่จะช่วยเหลือ
- 4) ครูที่ปรึกษานัดวัน เวลา และสถานที่นัดพบกับครูที่จะช่วยเหลือนักเรียนและส่งต่อให้เรียบร้อย
- 5) ติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, น. 32) กล่าวว่า การส่งต่อนักเรียนไปพบครูอื่น ๆ เพื่อให้การช่วยเหลือต่อไปนั้นมีแนวทางในการส่งต่อสำหรับครูที่ปรึกษาคังนี้

1. นักเรียนมีพฤติกรรมคงเดิมไม่ดีขึ้นหรือแย่ลงแม้ว่าครูที่ปรึกษาจะดำเนินการช่วยเหลือด้วยวิธีการใด ๆ
2. นักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือของครูที่ปรึกษาเช่นนัดให้มาพบแล้วไม่มาตามนัดอยู่เสมอให้ทำกิจกรรมก็ไม่ให้ความร่วมมือใด ๆ
3. ปัญหาของนักเรียนเป็นเรื่องเฉพาะด้านเช่นเกี่ยวกับความรู้สึกความซับซ้อนของสภาพจิตใจจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดและได้รับการบำบัดทางจิตวิทยาควรพิจารณาส่งต่อให้ผู้มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางดำเนินการให้ความช่วยเหลือต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, น. 51 - 52) กล่าวว่า การส่งต่อนักเรียนในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนโดยครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาตามกระบวนการการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนนั้นในกรณีที่ปัญหายากต่อการช่วยเหลือหรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ควรส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านกรณีที่มีเด็กมีความสามารถพิเศษหรือเด็กอัจฉริยะเด็กที่มีความต้องการพิเศษเด็กด้อยโอกาสก็ควรส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เด็กได้รับการส่งเสริมพัฒนาและช่วยเหลืออย่างถูกต้องทางและรวดเร็วขึ้น

โรงเรียนอานาจเจริญ (2548) กล่าวว่า การส่งต่อนักเรียนในการดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมีปัญหบางปัญหาที่ยากต่อการช่วยเหลือหรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนยังมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็จัดการส่งต่อโดยแบ่งเป็นส่งต่อภายในและส่งต่อภายนอกจากการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องทำให้นักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมลดลงและส่งเสริมให้นักเรียนกลุ่มปกติมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น

โสพิศ ดินราช (2551, น. 23) กล่าวว่า การส่งต่อ หมายถึง การดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มมีปัญหา โดยการส่งนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านในกรณีมีปัญหานักเรียนยากต่อการช่วยเหลือหรือช่วยเหลือแล้วมีพฤติกรรมที่ไม่ดีขึ้น

มธุริน แผลงจันทิก (2554, น. 32) กล่าวว่า การส่งต่อ หมายถึง การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนในกรณีที่ปัญหามีความยากต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือแล้วแต่นักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น มี 2 แบบ ครูที่ปรึกษาพิจารณาส่งนักเรียนต่อครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา และผู้ปกครองของโรงเรียน กรณีที่ปัญหามีความยากต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือแล้วแต่นักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่ดีขึ้น จะส่งต่อให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป

สรุปได้ว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งต่อ หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับนักเรียนกลุ่มมีปัญหา กรณีที่ปัญหาที่มีความยากต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่ดีขึ้น โดยการส่งนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้รับการส่งเสริมพัฒนาและช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น

แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง

อิโรชิ (Hitoshi, 1997) กล่าวว่า การบริหารงานด้วยระบบวงจรคุณภาพ จัดเป็นกิจกรรมการปรับปรุงและการควบคุมที่ประกอบด้วย ด้านการวางแผน ด้านการนำไปปฏิบัติ ด้านการตรวจสอบ และด้านการปฏิบัติการแก้ไข โดยการวางแผน การนำแผนที่วางไว้มาปฏิบัติ ตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้ และถ้าผลลัพธ์ไม่ได้ตามที่คาดหมายไว้ จะมีการทบทวนแผนการเริ่มต้นใหม่อีกครั้งหนึ่ง ดังนั้น การควบคุมและการปรับปรุงสามารถอธิบายได้อีกแบบหนึ่งก็คือ การทำ การวางแผน การกระทำ การตรวจสอบและการแก้ไขซ้ำอีก การทำตามวงจรคุณภาพอย่างตั้งใจและถูกต้อง จะช่วยให้เกิดความเชื่อมั่นในการทำงาน เมื่อวงจรคุณภาพหมุนซ้ำจะทำให้เกิดการปรับปรุงและระดับของผลลัพธ์สูงขึ้นเรื่อย ๆ และงานส่วนใหญ่จะกระทำซ้ำในสิ่งที่เคยทำมาก่อน ถึงแม้ว่างานนั้นจะดูเหมือนว่าเป็นงานใหม่ทั้งหมดก็ยังมีส่วนประกอบหลายส่วนที่เหมือนหรือคล้ายกับสิ่งที่เคยทำมาก่อน การปรับปรุงคุณภาพส่วนใหญ่จะเป็นการพิจารณาวิธีการของงานที่กระทำซ้ำอย่างระมัดระวัง และเป็นระบบตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้ ตลอดจนมีการแก้ไขความไร้ประสิทธิภาพที่ค้นพบ ดังนี้

1) การวางแผน (Plan) เป็นส่วนที่สำคัญที่สุด แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าส่วนอื่นไม่มีความสำคัญเพียงแต่ว่าส่วนการวางแผนเป็นส่วนที่ทำให้ส่วนอื่นสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าแผนงานไม่เหมาะสมจะมีผลทำให้ส่วนอื่นไร้ประสิทธิภาพตามไปด้วย แต่ถ้ามีการเริ่มต้นวางแผนงานที่ดี จะทำให้มีการแก้ไขงานน้อยและกิจกรรมจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น

การพัฒนาแผน โดยปกติปัญหาที่ถูกนำมาแก้ไขเพื่อปรับปรุงนั้นจะประกอบด้วยสาเหตุหลายประการ ในการแก้ปัญหานี้อย่างเป็นระบบ ผู้นำขององค์กรต้องทำการจัดทำและพัฒนาแผนการปรับปรุง และการพัฒนาแผนประกอบด้วย การกำหนดกิจกรรมพื้นฐานที่ต้องการปรับปรุงอย่างชัดเจน แยกกิจกรรมออกตามโครงสร้างองค์กร กระจายส่วนย่อยของกิจกรรมพื้นฐานไปตามฝ่ายต่าง ๆ ในองค์กร กำหนดวิธีการประเมินความสำเร็จในการบรรลุวัตถุประสงค์ของแต่ละฝ่ายให้ชัดเจนบุคคลที่มีตำแหน่งสูงสุดในองค์กรควรเป็นผู้ตัดสินใจในการมอบหมายงานและวิธีการประเมินผลโดยผ่านการพบปะสนทนากับแต่ละฝ่ายในองค์กร

2) การลงมือปฏิบัติ (Do) การนำแผนการมาปฏิบัติอย่างถูกต้องจึงจำเป็นต้องมีขั้นตอนในการสร้างความมั่นใจว่าฝ่ายที่รับผิดชอบในการนำแผนการไปปฏิบัติได้รับทราบถึงความสำคัญ

และความจำเป็นในแผนการนั้นการสร้างความมั่นใจว่ามีการติดต่อสื่อสารไปยังฝ่ายที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติอย่างเหมาะสม การจัดให้มีการศึกษาและการอบรมที่ต้องการเพื่อการนำแผนการนั้นมาปฏิบัติและการจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นในเวลาที่จำเป็น

3) การตรวจสอบ (Check) การตรวจสอบและประเมินผลลัพธ์ของการปฏิบัติตามแผน ต้องมีการประเมินการปฏิบัติตามแผนหรือไม่ และตัวแผนการเองมีความเหมาะสมหรือไม่

4) การปฏิบัติการแก้ไข (Act) ขณะเมื่อทำการปฏิบัติการแก้ไขมีความจำเป็นมากที่ต้องแยกแยะให้ชัดเจนระหว่างการจัดปัญหาหรืออาการของปัญหาและการกำจัดสาเหตุ มีงานจำนวนมากที่ทำเป็นประจำในงานชนิดนี้ การกำจัดอาการไม่ได้ช่วยแก้ปัญหาที่มีอยู่เป็นเพียงแค่การเลื่อนการแก้ปัญหาออกไปเท่านั้น ดังนั้น ถ้าความล้มเหลวมาจากการวางแผนที่ไม่เหมาะสม ดังนั้นเพื่อการปรับปรุง ต้องมีการชี้แจงบ่งบอกสาเหตุแห่งความล้มเหลวอย่างถูกต้องและมีการเปลี่ยนแปลงแผนเพื่อให้สามารถดำเนินกิจกรรมไปได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ควรมีการวางแผนการปรับปรุงคุณภาพเป็นรายปีและมีการทบทวนทุกปี เพื่อให้มั่นใจและมาตรฐานองค์กรว่าแผนการดังกล่าวมีความไว้วางใจและเหมาะสม

เดมมิง (Deming, 2004) กล่าวว่า การจัดการอย่างมีคุณภาพเป็นกระบวนการที่ดำเนินการต่อเนื่องเพื่อให้เกิดผลผลิตและบริการที่มีคุณภาพขึ้น โดยหลักการที่เรียกว่า วงจรคุณภาพ (PDCA) หรือวงจร Deming ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติตามแผน ด้านการตรวจสอบ และด้านการปรับปรุงแก้ไขดังนี้

Plan คือ กำหนดสาเหตุของปัญหา จากนั้นวางแผนนั้นเพื่อการเปลี่ยนแปลงหรือการทดสอบเพื่อจัดการปรับปรุงให้ดีขึ้น

Do คือ การปฏิบัติตามแผนหรือทดลองปฏิบัติเป็นการนำร่องในส่วนย่อย

Check คือ ตรวจสอบเพื่อทราบว่าบรรลุผลตามแผนงาน

Act คือยอมรับการเปลี่ยนแปลง หากบรรลุผลเป็นที่น่าพอใจหรือหากผลการปฏิบัติไม่เป็นไปตามแผน ให้ทำซ้ำวงจรโดยใช้การเรียนรู้จากการกระทำในวงจรที่ได้ปฏิบัติไปแล้ว

ชนิกานต์ เขียรสูตร (2551) กล่าวว่า ขั้นตอนทั้ง 4 ขั้นตอนของวงจร PDCA ประกอบด้วย "การวางแผน" อย่างรอบคอบเพื่อ "การปฏิบัติ" อย่างค่อยเป็นค่อยไป แล้วจึง "ตรวจสอบ" ผลที่เกิดขึ้น วิธีการปฏิบัติใดมีประสิทธิภาพที่สุด ก็จะจัดให้เป็นมาตรฐาน หากไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้ก็ต้องมองหาวิธีการปฏิบัติใหม่หรือใช้ความพยายามให้มากขึ้นกว่าเดิม

ขั้นตอนการวางแผน (Plan) ขั้นตอนการวางแผนครอบคลุมถึงการกำหนดกรอบหัวข้อที่ต้องการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ซึ่งรวมถึงการพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานเป็นต้น พร้อมกับพิจารณาว่ามีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลใดบ้างเพื่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงนั้น

โดยระบุวิธีการเก็บข้อมูลให้ชัดเจน นอกจากนี้ จะต้องวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้ แล้วกำหนดทางเลือกในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงดังกล่าว การวางแผนยังช่วยให้เราสามารถคาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคต และช่วยลดความเสี่ยงต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ ทั้งในด้านแรงงาน วัตถุดิบ ชั่วโมงการทำงาน เงิน เวลา เป็นต้น โดยสรุปแล้ว การวางแผนช่วยให้รับรู้สภาพปัจจุบัน พร้อมกับกำหนดสภาพที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต ด้วยการผสานประสบการณ์ ความรู้และทักษะอย่างลงตัว โดยทั่วไปการวางแผนมีอยู่ด้วยกัน 2 ประเภทหลัก ๆ ดังนี้

ประเภทที่ 1 การวางแผนเพื่ออนาคต เป็นการวางแผนสำหรับสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต หรือกำลังจะเกิดขึ้น บางอย่างเราไม่สามารถควบคุมสิ่งนั้นได้เลย แต่เป็นการเตรียมความพร้อมของเราสำหรับสิ่งนั้น

ประเภทที่ 2 การวางแผนเพื่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเป็นการวางแผนเพื่อเปลี่ยนแปลงสภาพที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเพื่อสภาพที่ดีขึ้น ซึ่งเราสามารถควบคุมผลที่เกิดในอนาคตได้ ด้วยการเริ่มต้นเปลี่ยนแปลงตั้งแต่ปัจจุบัน

ขั้นตอนการปฏิบัติ (DO) ขั้นตอนการปฏิบัติ คือ การลงมือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตามทางเลือกที่ได้กำหนดไว้ในขั้นตอนการ วางแผน ในขั้นนี้ต้องตรวจสอบระหว่างการปฏิบัติด้วยว่าได้ดำเนินไปในทิศทางที่ตั้งใจหรือไม่ พร้อมกับสื่อสารให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบด้วย เราไม่ควรปล่อยให้งถึงวินาทีสุดท้ายเพื่อดูความคืบหน้าที่เกิดขึ้น หากเป็นการปรับปรุงในหน่วยงานผู้บริหารย่อมต้องการทราบความคืบหน้าอย่างแน่นอน เพื่อจะได้มั่นใจว่าโครงการปรับปรุงเกิดความผิดพลาดน้อยที่สุด

ขั้นตอนการตรวจสอบ (Check) ขั้นตอนการตรวจสอบ คือ การประเมินผลที่ได้รับจากการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง แต่ขั้นตอนนี้มักจะถูกมองข้ามเสมอการตรวจสอบทำให้เราทราบว่าการปฏิบัติในขั้นที่สองสามารถบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ สิ่งสำคัญก็คือ เราต้องรู้ว่าจะตรวจสอบอะไรบ้างและบ่อยครั้งแค่ไหน ข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบจะเป็นประโยชน์สำหรับขั้นตอนถัดไป

ขั้นตอนการดำเนินงานให้เหมาะสม (Act) ขั้นตอนการดำเนินงานให้เหมาะสม จะพิจารณาผลที่ได้จากการตรวจสอบ ซึ่งมีอยู่ 2 กรณี คือ ผลที่เกิดขึ้นเป็นไปตามแผนที่วางไว้หรือไม่ เป็นไปตามแผนที่วางไว้ หากเป็นกรณีแรก ก็ให้นำแนวทางหรือกระบวนการปฏิบัตินั้นมาจัดทำให้เป็นมาตรฐานพร้อมทั้งหาวิธีการที่จะปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นไปอีก ซึ่งอาจหมายถึงสามารถบรรลุเป้าหมายได้เร็วกว่าเดิมหรือเสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่าเดิม หรือทำให้คุณภาพดียิ่งขึ้นก็ได้ แต่ถ้าหากเป็นกรณีที่สอง ซึ่งก็คือผลที่ได้ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนที่วางไว้ เราควรนำข้อมูลที่รวบรวมไว้มาวิเคราะห์

และพิจารณาว่าควรจะดำเนินการอย่างไรต่อไปนี้อาทิ มองหาทางเลือกใหม่ที่น่าจะเป็นไปได้ ใช้ความพยายามให้มากขึ้นกว่าเดิม ขอความช่วยเหลือจากผู้รู้ หรือเปลี่ยนเป้าหมายใหม่

สรุปได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิง หมายถึง กระบวนการพัฒนาคุณภาพ ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผน (Plan : P) 2) การดำเนินการตามแผนที่วางไว้ (Do : D) 3) การตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน (Check : C) 4) การนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน (Action : A)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

งานวิจัยในประเทศ

กัญญา แสงเจริญโรจน์ (2552) ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระดับประถมศึกษาของโรงเรียนบ้านหนองมะปริง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า ปัญหาการวิจัยโดยรวมคือ ขาดการกำหนดนโยบายวางแผน การประชุมมีน้อย การดำเนินงานไม่เป็นไปในทางเดียวกัน ขาดงบประมาณนโยบายวางแผน ครูไม่มีความรู้ ขาดการประชุมชี้แจงให้ผู้เกี่ยวข้องมีความชัดเจนในการทำงาน ไม่มีรูปแบบการทำงานเป็นทีม ขาดผู้รู้หรือผู้เชี่ยวชาญในการทำงาน โรงเรียนขาดการติดตามประเมินผลและขาดข้อมูลสารสนเทศ

วรา งามเสถียร (2552) เปรียบเทียบแนวทางแก้ไขปัญหาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของครูที่ปรึกษา โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันแก้ไขปัญหานักเรียนและด้านการส่งต่อนักเรียน ทั้งนี้ปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของครูปรึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 โดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บุญหนา ศรีลาตเลา (2552) วิจัยการพัฒนาการดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนแคนดงพิทยาคม อำเภอแคนดงจังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษาวิจัยพบว่าการพัฒนาสภาพการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์การศึกษาเอกสารการประชุม

เชิงปฏิบัติการการนิเทศซึ่งรวบรวมข้อมูลจากการบันทึกการสังเกตการสัมภาษณ์การทำแบบทดสอบ ทำให้บุคลากรส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 องค์ประกอบกล่าวคือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน การส่งต่อ ชัดเจนยิ่งขึ้นแต่ยังมีปัญหาอยู่ส่วนหนึ่งนั่นคือครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียนบางคนยังขาดความมั่นใจในการปฏิบัติงานบางขั้นตอนจึงมีการพัฒนาต่อในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์การอบรมและนิเทศกำกับติดตามจนทำให้บุคลากรเกิดความรู้ความเข้าใจสามารถดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้เป็นอย่างดีและนำสู่การปฏิบัติได้ตามขั้นตอนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 ขั้นตอน

รุจิราภรณ์ คำศิลา (2552) ศึกษาสภาพปัญหาและการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการคัดกรองนักเรียนมีปัญหามากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการส่งต่อนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียนและด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ตามลำดับ

สมคิด บุญมา (2552) ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนท่าเกษมพิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 2) ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามเพศ ระดับชั้น ประสบการณ์ แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญ 3) แนวทางการแก้ไขปัญหการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ควรให้ความสนใจใส่กิจกรรมด้านส่งเสริมนักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนในกลุ่มเสี่ยง/ มีปัญหา และครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี ควรมีการดำเนินงานตามหน้าที่ของครูที่ปรึกษาในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียนและด้านการส่งต่อนักเรียนเพิ่มขึ้น

ทวีศักดิ์ สนธิ (2553) วิจัยเรื่องการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนสวาทวิทยาคาร อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ พบว่าการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนการพัฒนาในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์การประชุมปฏิบัติการและการนิเทศเทคนิคการให้คำปรึกษาทำให้ครูกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยเฉพาะมีความเข้าใจในเรื่องของการรู้จักนักเรียนรายบุคคลและการคัดกรองนักเรียนได้ดีขึ้นแต่ยังไม่สามารถที่จะประสานงานและสื่อสารในการส่งต่อนักเรียนเพื่อแก้ปัญหาผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จึงได้ดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์การนิเทศแบบมีส่วนร่วมโดยมีผู้นิเทศเป็นคณะกรรมการนิเทศของโรงเรียนจากการประชุมสรุปผลการพัฒนาส่งผลให้กลุ่มเป้าหมายมีความ

เข้าใจและสามารถปฏิบัติการให้คำปรึกษาช่วยเหลือนักเรียนได้ดีขึ้นและเมื่อวางระบบการทำงานให้ชัดเจนทุกขั้นตอนครูสามารถปฏิบัติงานได้ตามบทบาทหน้าที่ได้ชัดเจนถูกต้องและรวดเร็วสามารถประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องและส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาได้อย่างทันทั่วทั้งที่เป็นผลดีต่อการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้

ประเสริฐ สานจันทร์ (2553) วิจัยเรื่องการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 พบว่า

1. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมากที่สุด รองลงมาคือด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ตามลำดับ

2. การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งของบุคลากรในโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 จำแนกตามจำแนกตามประเภทของโรงเรียน ด้านการคัดกรอง นักเรียนเพียงด้านเดียวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ส่วนด้านด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาและด้านการส่งต่อ พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

มธุรดา ดวงจันทร์ (2553) วิจัยเรื่อง สภาพและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดไทยवास สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 พบว่า 1) สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดไทยवास สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ด้าน โดยด้านการส่งเสริมนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมา คือ ด้านการป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียนและด้านการส่งต่อนักเรียน ตามลำดับ 2) แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดไทยवास สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โรงเรียนควรรายงาน ผลการศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคลให้ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องทราบ

ด้านการคัดกรองนักเรียน โรงเรียนควรนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการคัดแยกนักเรียนเพื่อจัดกลุ่มด้านการส่งเสริม นักเรียน โรงเรียนควรส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมการแข่งขันทักษะทางวิชาการทั้งภายในและนอกสถานศึกษา ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา นักเรียน โรงเรียนควรให้ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง มีการประชุมร่วมกันเพื่อหาแนวทางป้องกันและแก้ปัญหา นักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน โรงเรียนควรดำเนินการสื่อสารกับนักเรียนและผู้ปกครอง ให้เข้าใจเหตุผลของการส่งต่อนักเรียน

อานนท์ นนทวัน (2553) ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนมัธยมภูอั้งพัฒนาวิทย์ อำเภอนองบุรี จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ในด้านการพัฒนานักเรียน นักเรียนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น การพัฒนานักเรียนให้มีพฤติกรรมที่ดีขึ้น เกิดจากบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามขั้นตอน และวิธีการของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยเริ่มจากการพัฒนาบุคลากรภายในโรงเรียน ภายใต้กลยุทธ์นี้เทศภายใน

เสถียร ทามัง (2553) ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน เทศบาลวังศรีปิงเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเทศบาลวังศรีปิงเมือง และศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของคณะครูโรงเรียนเทศบาลวังศรีปิงเมือง ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการศึกษาพบว่า ด้านการแก้ปัญหานักเรียน ศึกษาปัญหาไม่มีความชัดเจน ไม่เป็นระบบควรมีการประชุมร่วมกันเพื่อวางแผนป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้นและแก้ไขปัญหาด้านการส่งเสริมนักเรียน คือ การจัดกิจกรรมการแนะแนวมินักเรียนน้อย ครูผู้สอนควรส่งเสริมให้นักเรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการแนะแนวเพิ่มเติมด้านการส่งต่อนักเรียน คือ นักเรียนมีปัญหาซับซ้อนเกินความสามารถที่จะช่วยเหลือได้ ความร่วมมือในทีมมีน้อยการส่งต่อนักเรียนมีปัญหา แต่ไม่แจ้งผลกลับมายังครูประจำชั้น

งานวิจัยต่างประเทศ

เชเวียคอฟ (Sheviakov, 1985) ศึกษาประเพณีวินัยที่ปลูกฝังให้แก่เด็กควรเป็นวินัยในตนเองและการปลูกฝังควรเป็นเรื่องความเต็มใจไม่ใช่การทำตามคำสั่งหรือการลงโทษ

ไรซ์ (Rice, 1987) แห่งมหาวิทยาลัยไอโอวาวิจัยเปรียบเทียบความเข้าใจต่อระเบียบวินัยของโรงเรียน ระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ครู และผู้บริหารโรงเรียน พบว่า สิ่งที่เป็นปัญหาที่สำคัญที่สุดเกี่ยวกับเรื่องวินัย คือ การขาดความสนใจของนักเรียนในเรื่องวินัย ความเกียจคร้านและการติดยาเสพติด เช่นการสูบบุหรี่ และแอลกอฮอล์

Lahmannowsky (1991) วิจัยเรื่องความต้องการบริการแนะแนวและการให้คำปรึกษากับนักเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อนำผลการวิจัยไปสร้างความเข้าใจระหว่างนักเรียนครู ผู้ปกครองนักเรียน ในโรงเรียนลินคอร์น (Lincoln) ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนต้องการการบริการแนะแนวและการให้คำปรึกษาจากโรงเรียนเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ โครงการพัฒนาอาชีพแนวทาง

การศึกษาต่อในระดับสูง แนวทางแห่งความสำเร็จ วิธีการที่ทำให้ผู้อื่นเข้าใจและยอมรับวิธีการ เข้าใจและยอมรับตัวเอง

เบนเนตต์ (Bennett, 1995) วิจัยเรื่อง “Research about Teaching and Learning” ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนมีส่วนช่วยให้นักเรียนประสบผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ โดยการตั้งนโยบายเรื่องวินัย การสื่อสารให้นักเรียนทราบและเข้าใจในนโยบายนี้และมีการบังคับให้ปฏิบัติตามนโยบายวินัย อย่างยุติธรรมและเสมอต้นเสมอปลาย

กันเดอร์สัน (Gunderson, 2000) ศึกษาการใช้การประชุมเชิงสร้างสรรค์ในโรงเรียนซึ่ง เรียกชื่อเฉพาะว่าการประชุมกลุ่มครอบครัวในการแก้ไขปัญหาเด็กนักเรียนโดยให้ผู้ปกครองที่มี ลูกหลานนักเรียนได้มาร่วมประชุมปรึกษาหารือวิธีการแก้ไขปัญหา โดยกลุ่มครอบครัว ประกอบด้วย กลุ่มเสี่ยงต่ำ กลุ่มเสี่ยงปานกลาง และกลุ่มเสี่ยงสูง โดยกลุ่มเสี่ยงต่ำ ลูกหลานเคยและไม่เคยได้รับการ ลงโทษจากโรงเรียน กลุ่มเสี่ยงปานกลางลูกหลานเคยได้รับการลงโทษและกลุ่มเสี่ยงสูง ลูกหลานเคยได้รับการลงโทษจากโรงเรียนอย่างรุนแรง การประชุมมีลักษณะเป็นกันเอง ยอมรับฟัง ซึ่งกันและกันทุกคนมีสิทธิแสดงความคิดเห็นในการเสนอแนวทางแก้ปัญหาคารนักเรียนปกครอง ได้แสดงออกซึ่งความเข้มแข็งของตนเองการประชุมเป็นไปด้วยความเรียบง่าย ผลการประชุมเป็น พลวัตร ได้ข้อยุติการแก้ปัญหาคารนักเรียนซึ่งมีผลทางบวกต่อนักเรียน ครอบครัวและโรงเรียน มีผลต่อการมาเรียนของนักเรียน การแก้ปัญหาคิดว่ารูปแบบ การแก้ปัญหาคารนักเรียนวิธีอื่น ๆ

กู๊ดแมน (Goodman, 2000) ได้ทำการศึกษาการใช้ (The Strengths and Difficulties Questionnaire : SDQ) ไปใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาการสำรวจหาเด็กที่มีสภาวะความผิดปกติ ทางจิตใจในชุมชน ผู้ตอบแบบสอบถามหลายกลุ่ม อาทิ ผู้ปกครอง ครูเยาวชน มีความเห็นแตกต่างกัน ในเรื่องสมมติฐานของสภาวะความผิดปกติทางจิตใจ เช่น เห็นว่าเป็นสภาวะที่เกิดขึ้นเฉพาะ บุคคล เป็นการเคลื่อนไหวทางอารมณ์ของบุคคล สภาวะความแตกต่างของบุคคลนั้นประกอบด้วย พฤติกรรมส่วนบุคคล พวกพฤติกรรมอยู่มีสุข ไม่อยู่นิ่ง พวกซึมเศร้าและพวกที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึง ประสงค์อื่น ๆ สภาพความแตกต่างของบุคคล พบว่า เป็นความกลัวเฉพาะอย่างความกลัวการถูก ทอดทิ้ง และพฤติกรรมการกินที่ไม่พึงประสงค์

ตรีท (Teed, 2002) ศึกษาการพบนักเรียนเพื่อรู้จักความต้องการทางด้านอารมณ์ และสังคม ของนักเรียน: ครูประจักษ์กับความเข้าใจในการให้คำปรึกษาในชั้นเรียน พบว่า ลักษณะพิเศษ ของเด็กมีลักษณะเหมือนกัน คือ ครอบครัวหย่าร้าง ครอบครัวขนาดใหญ่ผู้ปกครองติดสารเสพติด เด็กมี ความรุนแรง ถูกทารุณทางเพศ ถูกทอดทิ้ง พิกัด เด็กสุขภาพไม่ดี ต้องใช้ยาบำบัด สิ่งเหล่านี้ เป็นแรงกดดันอย่างมากและมีผลกระทบต่อชีวิตเด็ก จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูต้องเอาใจใส่ต่อปัญหา และความต้องการของนักเรียนในเรื่องต่าง ๆ นอกเหนือจากการเรียนการสอนตามปกติ การศึกษา

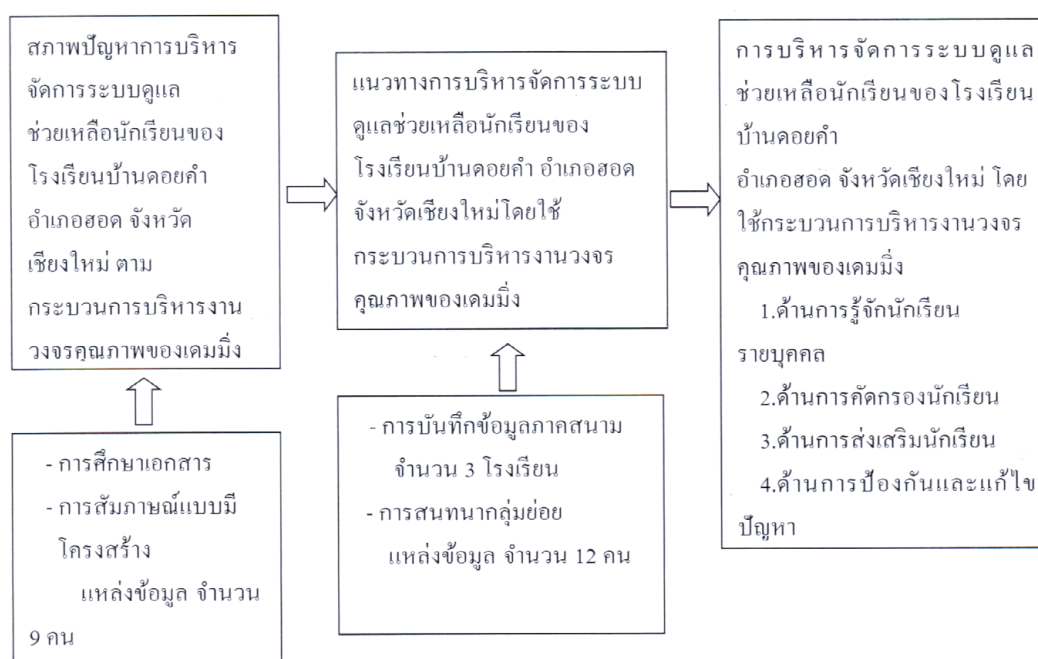
พบว่า ครูได้ใช้วิธีการให้คำปรึกษาหลากหลายวิธีในชั้นเรียนวิธีที่ใช้มากที่สุด คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อเป็นมาตรการป้องกันรักษาฟื้นฟูได้อีกด้วย

กูดแมน (Goodman, 2003, น. 11178 อ้างถึงใน บุญเลิศ ทัดเทียม, 2557, น. 51) ศึกษาการใช้แบบคัดกรองนักเรียนเป็นรายบุคคล (SDQ) เพื่อคัดกรองเด็กที่มีความผิดปกติทางจิตใจเยาวชนในชุมชนที่รวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากผู้ปกครอง ครู เพื่อน พบว่าทุกกลุ่มให้ความเห็นว่าเป็นความผิดปกติทางจิตใจที่เกิดขึ้นเฉพาะบุคคลและเป็นความแปรปรวนทางอารมณ์ของบุคคลโดยมีเหตุมาจากพฤติกรรมทางบุคคล พฤติกรรมอยู่ไม่สุข ไม่นิ่ง พวกซึมเศร้าและพวกที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อื่น ๆ ความกลัวสิ่งของหรือสัตว์เฉพาะบุคคลที่ถูกทอดทิ้ง ในวัยเด็กและพฤติกรรมการกินไม่เหมาะสม ทำให้การคัดกรองเยาวชนที่ผิดปกติมีความแม่นยำและแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมกว่าการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเพียงครูและเพื่อนเยาวชน

กลาสเชียร์ (Glazier, 2004) ศึกษาเรื่องการสำรวจทัศนคติของนักวิชาการการศึกษาสามัญในเรื่องเกี่ยวกับปัญหาและประสิทธิภาพด้านการยอมรับตนเองของนักเรียนที่จัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยง ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในขณะทำงานเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่ ทัศนคติของครูนักวิชาการการศึกษาสามัญในเรื่องเกี่ยวกับปัญหาและประสิทธิภาพด้านการยอมรับตนเองของนักเรียนที่จัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยง ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในขณะทำงานเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยได้แก่ตัวแทนของครูนักวิชาการการศึกษาสามัญในโรงเรียนประถมศึกษา Patrick Henry Elementary School ในเขตตอนใต้ของแคลิฟอร์เนียผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างของครูนักวิชาการการศึกษาสามัญ ซึ่งมีทัศนคติในด้านบวกต่อการบริหารงานของขณะทำงานเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีแนวโน้มสูงในการมองว่าตนเองมีศักยภาพในการทำงานและมีความพร้อมที่จะจัดการกับปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับนักเรียนที่จัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงมากกว่า นอกจากนี้ ครูนักวิชาการการศึกษาสามัญในโรงเรียนประถมศึกษา Patrick Henry Elementary School ส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียนในกลุ่มเสี่ยงของพวกเขามีความเต็มใจที่จะทำการปรับปรุงสภาพสิ่งแวดล้อมและการจัดการเรียนการสอนเพื่อที่จะช่วยให้นักเรียนเหล่านั้นดีขึ้นสุดท้ายมีข้อเสนอแนะให้ดำเนินการจัดการประเมินผลตามระดับชั้นเรียนเพื่อนำไปทำการวางแผนงานด้านการพัฒนาบุคลากร ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อกระบวนการบริหารงานของขณะทำงานเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา Patrick Henry Elementary School

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความสำคัญ มีวิธีการ และมีเครื่องมือที่หลากหลาย แต่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่อง

กันเพื่อเป็นการป้องกันปัญหาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาที่เกิดจากตัวของนักเรียนเอง ปัญหาจากสภาพครอบครัวพ่อแม่และผู้ปกครอง ปัญหาในโรงเรียนเนื่องจากครู เพื่อนนักเรียน บรรยากาศในโรงเรียนและสภาพแวดล้อมทางสังคม โรงเรียนจำเป็นต้องบริหารจัดการเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดใน 5 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4) ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน 5) ด้านการส่งต่อนักเรียน ซึ่งวิธีการดังกล่าวเอื้อให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพ

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่งครั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินการบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่วางไว้ ผู้วิจัยจึงใช้วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ ตามกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง

ขั้นตอนที่ 2 การรวบรวมข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนคอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่งซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ ตามกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง

วิธีการศึกษา

1. ศึกษาเอกสาร (Documentary Studies) เกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ ตามกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง
2. การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ ตามกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ ตามกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูผู้สอน ตัวแทนผู้ปกครองและประธานคณะกรรมการนักเรียนของโรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ จำนวนทั้งสิ้นรวม 9 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

1. แบบบันทึกการศึกษาเอกสาร เป็นเครื่องมือที่ใช้บันทึกในการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ ตามกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง
2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เป็นเครื่องมือที่ใช้ประกอบในการสัมภาษณ์สภาพปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ ตามกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. แบบบันทึกการศึกษาเอกสาร ศึกษาเอกสารและข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อกำหนดประเด็นต่าง ๆ ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้บันทึกในการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ ตามกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง
2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) มีขั้นตอนดังนี้
 - 2.1 ศึกษาเอกสารและข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อกำหนดประเด็นต่าง ๆ ในการสร้างเครื่องมือ
 - 2.2 สร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูผู้สอน ตัวแทนผู้ปกครองและประธานคณะกรรมการนักเรียน เกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง
 - 2.3 นำแบบสัมภาษณ์ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ
 - 2.4 นำแบบสัมภาษณ์ไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา
 - 2.5 นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความเรียบร้อยและความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง

2.6 นำแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่งไปใช้กับแหล่งข้อมูล จำนวน 9 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ทำหนังสือถึงผู้อำนวยการโรงเรียนโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูล
2. เก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและแหล่งข้อมูล โดยการสัมภาษณ์แหล่งข้อมูล จำนวน 9 คน
3. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์แหล่งข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อหาข้อสรุปและสร้างเป็นประเด็นในการสนทนากลุ่มย่อย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและแบบสัมภาษณ์ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การรวบรวมข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง

วิธีการศึกษา

1. ศึกษาเอกสาร (Documentary Studies) ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนต้นแบบที่มีการปฏิบัติการการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นเลิศใน 3 เกณฑ์การประเมินมาตรฐานตามผลการประเมินมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) คือ มาตรฐานด้านนักเรียน มาตรฐานที่ 1 นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ ตามศักยภาพและสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มาตรฐานด้านกระบวนการ มาตรฐานที่ 2 มีการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และมาตรฐานด้านปัจจัย มาตรฐานที่ 3 มีบุคลากรสื่อเครื่องมือ เพื่อดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งมีบริบทของการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสอดคล้องกับโรงเรียนบ้านดอยคำ จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ 1) โรงเรียนชุมชนบ้านแม่ทั้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 2) โรงเรียนบ้านโค้งงาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 3) โรงเรียนบ้านแม่จูด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 มาวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางในการบริหาร

จัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนคอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง โดยใช้แบบบันทึกข้อมูลภาคสนามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา

2. การสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อวิพากษ์ร่างแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง

แหล่งข้อมูล

การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนคอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง มีขั้นตอนดังนี้

1. แบบบันทึกข้อมูลภาคสนาม มีผู้ให้ข้อมูล คือ โรงเรียนต้นแบบที่มีการปฏิบัติการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นเลิศ ซึ่งมีบริบทของการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสอดคล้องกับโรงเรียนบ้านคอยคำ จำนวน 3 โรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน คือ ผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน รวมทั้งสิ้น 3 คน

2. การสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อวิพากษ์ร่างแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง โดยผู้วิพากษ์ประกอบด้วย แหล่งข้อมูล จำนวน 9 คน และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน รวมจำนวนเป็น 12 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

1. แบบบันทึกข้อมูลภาคสนาม ที่ได้จากการศึกษาข้อมูลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนต้นแบบที่มีการปฏิบัติการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นเลิศ จำนวน 3 โรงเรียน เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนคอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง

2. แบบบันทึกการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อวิพากษ์ร่างแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. แบบบันทึกข้อมูลภาคสนาม มีขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและข้อมูลเกี่ยวกับมาตรฐานคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อกำหนดประเด็นต่าง ๆ ในการสร้างเครื่องมือ

1.2 สร้างแบบบันทึกข้อมูลภาคสนาม เพื่อศึกษาข้อมูลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนต้นแบบที่มีการปฏิบัติการการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นเลิศ

1.3 นำแบบบันทึกข้อมูลภาคสนามไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ

1.4 นำแบบบันทึกข้อมูลภาคสนามไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

1.5 นำแบบบันทึกข้อมูลภาคสนามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความเรียบร้อยและความถูกต้องอีกครั้ง

1.6 นำแบบบันทึกข้อมูลภาคสนาม ไปศึกษาข้อมูลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนต้นแบบที่มีการปฏิบัติการการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นเลิศตามผลการประเมินมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ซึ่งมีบริบทของการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสอดคล้องกับโรงเรียนบ้านคอยคำ จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนชุมชนบ้านแม่ทั้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 โรงเรียนบ้านโค้งงาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 และโรงเรียนบ้านแม่ฮูด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 โดยศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 ด้าน

2. แบบบันทึกการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) มีขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารและข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการจัดการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group)

2.2 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์และแบบบันทึกข้อมูลภาคสนาม มาจัดทำประเด็นหัวข้อในการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group)

2.3 สร้างแนวทางการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง

2.4 นำแนวทางการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่งไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา

2.5 นำแนวทางการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่งไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.6 นำแนวทางการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่งที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความเรียบร้อยและความถูกต้องอีกครั้ง

2.7 จัดให้มีการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อวิพากษ์ร่างแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ จัดพิมพ์แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนฉบับจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เลือกโรงเรียนต้นแบบที่มีการปฏิบัติการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นเลิศตามผลการประเมินมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) จำนวน 3 โรงเรียน ซึ่งมีบริบทของการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสอดคล้องกับโรงเรียนบ้านคอยคำ
2. ขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ทำหนังสือถึงผู้อำนวยการโรงเรียนทั้ง 3 โรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มแหล่งข้อมูล โดยการสัมภาษณ์แหล่งข้อมูล จำนวน 3 คน คือ ผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แห่งละ 1 คน จำนวน 3 คน
4. นำข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกข้อมูลภาคสนามมาวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อหาข้อสรุปและสร้างเป็นประเด็นในการสนทนากลุ่มย่อย
5. การสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) ครั้งที่ 1 ประกอบด้วยแหล่งข้อมูล จำนวน 9 คน เกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไข ปัญหา และด้านการส่งต่อของโรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ประสานขออนุญาต ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ ในวันประชุมประจำเดือน และได้ทำการวิเคราะห์ความสอดคล้องแต่ละด้านทันทีหลังจากที่การสนทนากลุ่มสิ้นสุดลง ในการสนทนากลุ่มครั้งนี้ ได้ขอทำการบันทึกเสียงเพื่อสะดวกในการรวบรวมข้อมูล
6. ร่างแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง
7. จัดให้มีการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) ครั้งที่ 2 เพื่อวิพากษ์ร่างแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่

โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง โดยผู้วิจัยประกอบด้วย แหล่งข้อมูล จำนวน 9 คน และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน รวมจำนวนเป็น 12 คน หลังจากนั้นปรับปรุงแก้ไขตาม ข้อเสนอแนะและจัดพิมพ์แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือแก่นักเรียนฉบับจริง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกข้อมูลภาคสนามใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)
2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่งและเพื่อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ ตามกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง

ตอนที่ 2 ผลการรวบรวมข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง

ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ ตามกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง

สภาพปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ ตามกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง จากผลการศึกษาระบบข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ พบว่า มีสภาพปัญหาดังนี้

1. สภาพปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ ตามกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง โดยภาพรวมสภาพปัญหาที่พบมีอยู่ 2 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน (Check : C) และ 2) ขั้นตอนการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน (Act : A) กล่าวคือ 1) ขั้นตอนการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน (Check : C) ประเด็น

ที่เป็นปัญหาคือ (1) สถานศึกษา มีการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานในการรวบรวมข้อมูลและจัดทำข้อมูลสารสนเทศด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนค่อนข้างน้อย และไม่ได้ทำอย่างสม่ำเสมอเป็นประจำ (2) สถานศึกษาไม่มีระบบการนิเทศ กำกับ ติดตาม ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ และ 2) ขั้นตอนการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน (Act : A) ประเด็นที่เป็นปัญหาคือ สถานศึกษาไม่มีการดำเนินการจัดกิจกรรมป้องกันแก้ไขและส่งเสริมศักยภาพนักเรียนที่หลากหลาย รวมไปถึงการนิเทศ ติดตาม การรายงาน และการประเมินเพื่อทบทวน ปรับปรุง อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ทำให้สภาพการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมตามกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่งขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ควรจะเป็น โดยสอดคล้องกับข้อมูลของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการสัมภาษณ์ ดังนี้

“เวลาประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในแต่ละครั้ง สถานศึกษาได้รายงานผลการดำเนินการของกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ทราบ เช่น กิจกรรมซ่อมเสริม กิจกรรมให้คำปรึกษาเบื้องต้น กิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ที่อยู่ระหว่างดำเนินการว่าเป็นอย่างไร ส่วนใหญ่จะใช้วิธีบอกกล่าวชี้แจงการดำเนินการ สรุปผลการดำเนินการ ให้ทราบเท่านั้น แต่ขาดรายงานผลการดำเนินการที่เป็นรูปเล่ม หลักเกณฑ์ที่ใช้ประเมินผล แบบบันทึกของเครื่องมือที่ใช้กับนักเรียนที่มีปัญหา ร่องรอยหลักฐานต่าง ๆ รูปภาพประกอบการทำกิจกรรม ว่าทางโรงเรียนได้ดูแล แก้ไขปัญหานักเรียนแต่ละคนที่เกิดปัญหาว่าเป็นอย่างไร ทำได้จริงตามแผนที่วางไว้หรือไม่ บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ ด้วยเหตุนี้ทางคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความกังวลว่า เนื่องจากการรายงานผลการดำเนินการของกิจกรรมมีน้อยและไม่น่าเชื่อถือ ไม่เป็นที่ยอมรับหรือพึงพอใจของ ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน ถ้ามีนักเรียนที่เกิดปัญหาที่ร้ายแรง ทางโรงเรียนจะดำเนินการแก้ไขปัญหาคือได้ทันเวลาหรือแก้ปัญหาคือได้จริงหรือไม่ มีการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลหรือไม่” (กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, สัมภาษณ์, 27 พฤษภาคม 2562)

สอดคล้องกับข้อมูลของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการสัมภาษณ์ กล่าวคือ

“การดำเนินการในกิจกรรมที่เกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือของนักเรียนยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เห็นว่าครูที่ปรึกษาขาดความกระตือรือร้นในการดำเนินการในกิจกรรมด้านการส่งเสริมนักเรียน เช่น ด้านการเรียน ด้านกีฬา ด้านอาชีพ เป็นต้น อยากให้ผู้ที่มิบทบาทหน้าที่รับผิดชอบ ได้ตรวจสอบระหว่างการดำเนินการของครูที่ปฏิบัติในการจัดกิจกรรมให้เป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ ศึกษา ทำความเข้าใจ ว่าได้เกิดปัญหาหรืออุปสรรคใดบ้าง จะแก้ปัญหาโดยวิธีการใดให้เป็นไปตามแผนที่ได้วางไว้ ให้ประสบผลสำเร็จ ให้ครูที่ปฏิบัติในกิจกรรมนั้น ๆ ได้

ตระหนัก เห็นความสำคัญของนักเรียนอย่างแท้จริง เพื่อประโยชน์ของนักเรียนสูงสุด” (กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, สัมภาษณ์, 27 พฤษภาคม 2562)

โดยสอดคล้องกับข้อมูลของตัวแทนผู้ปกครองในการสัมภาษณ์ กล่าวคือ

“สังเกตว่าทุกปีการศึกษาที่ผ่านมา ๆ มาในการประชุมผู้ปกครอง ทางสถานศึกษาได้ชี้แจงให้ทราบในเรื่องระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ยังมีนักเรียนที่ก่อปัญหาอยู่มาก ยังมีการหนีเรียนกลับบ้าน การดกักในโรงเรียนบ่อยมาก มีปัญหาการลักขโมยของในโรงเรียนเหมือนเดิม และปัญหาการอ่านออกเขียนได้ นักเรียนอ่านหนังสือไม่ได้ ซึ่งเป็นปัญหาเดิม ๆ และทางโรงเรียนก็แก้ปัญหาผ่านกิจกรรมแบบเดิมไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงอะไร ให้มีความหลากหลายและเหมาะสมต่อนักเรียนแต่ละคน และยังไม่มีการนำผลที่เป็นปัญหาไปปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น ยังไม่เห็นการเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาและพัฒนาให้ดีขึ้น ในแบบรูปเล่มของการรายงานผลการดำเนินกิจกรรม” (ตัวแทนผู้ปกครอง, สัมภาษณ์, 27 พฤษภาคม 2562)

ส่วนในขั้นตอนของการวางแผน (Plan : P) และในขั้นตอนของการดำเนินการตามแผนที่วางไว้ (Do : D) นั้น จากผลการศึกษาสภาพการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ ตามกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง โดยภาพรวมแล้ว สถานศึกษามีการดำเนินการในการบริหารจัดการเป็นไปตามกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง กล่าวคือ 1) ขั้นตอนของการวางแผน (Plan : P) ประเด็นของการบริหารจัดการคือ (1) โรงเรียนได้มีการกำหนดให้ “ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน” เป็นโครงการอยู่ในนโยบายและแผนการปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา (2) สถานศึกษาได้มีการดำเนินการร่วมประชุมวางแผน เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียนและชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ร่วมกับคณะครูและบุคลากรทางการศึกษา กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมแผนการดำเนินการเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ ตามกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของ เดมมิ่ง (3) โรงเรียนมีการกำหนดกิจกรรมการดำเนินงาน ตามมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน คือ มีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม/ปฏิทินปฏิบัติตามแผนที่ชัดเจนและมีการจัดทำคู่มือปฏิบัติการของสถานศึกษา (4) โรงเรียนได้จัดทำเครื่องมือสำหรับการดำเนินการตามโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ 2) ขั้นตอนการดำเนินการตามแผนที่วางไว้ (Do : D) ประเด็นของการบริหารจัดการคือ (1) สถานศึกษา ได้มีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยส่งเสริมให้ครูบุคลากรทางการศึกษาไปศึกษาหาความรู้ ตามโอกาสและช่วงเวลาที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการจัดประชุมสัมมนาหรือจัดหลักสูตรอบรม เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา สร้างความตระหนัก มีเจตคติที่ดี มีความรู้

ความเข้าใจและสามารถดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ (2) สถานศึกษาได้วางระบบการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีโครงสร้าง โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน แบ่งหน้าที่ตามความรับผิดชอบของครูและบุคลากรทางการศึกษาแต่ละคนตามความเหมาะสมและถนัด (3) สถานศึกษาได้จัดประชุมประจำเดือนชี้แจงคณะกรรมการดำเนินงาน ซึ่งได้รับแต่งตั้งรับผิดชอบระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน (4) สถานศึกษาได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ ในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน คือ กิจกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียนของครู กิจกรรมพบปะนักเรียนของครูที่ปรึกษา กิจกรรมวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียน กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน กิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต กิจกรรมซ่อมเสริม กิจกรรมให้คำปรึกษาเบื้องต้น กิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนและกิจกรรมการส่งต่อนักเรียนตามแผนการปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาและ (5) สถานศึกษามีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ เพื่อระดมทรัพยากรในการปฏิบัติการตามแผนงานคือได้ประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน ชุมชน จัดหาทรัพยากรคนและงบประมาณในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เท่าที่จะประสานความร่วมมือได้ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการสัมภาษณ์ กล่าวคือ

“ในการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาได้ดำเนินการประชุมวางแผนร่วมกับคณะครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการเตรียมแผนการดำเนินการส่งเสริมและป้องกันแก้ไขปัญหานักเรียนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กำหนดเกณฑ์มาตรฐานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนร่วมกันในแผนปฏิบัติการประจำปีมีโครงการ กิจกรรมที่เกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่วางแผนจะดำเนินการตามเป้าหมายที่วางไว้” (กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, สัมภาษณ์, 27 พฤษภาคม 2562)

ซึ่งตรงกับข้อมูลของครูผู้สอนในการสัมภาษณ์ ดังนี้

“สถานศึกษาได้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในกิจกรรมต่าง ๆ ความความสามารถและเหมาะสมของแต่ละคนและชี้แจงรายละเอียดในส่วนของวิธีการดำเนินการจัดกิจกรรมให้ครูผู้รับผิดชอบได้ถือปฏิบัติและให้ครูไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมที่รับผิดชอบและได้จัดหางบประมาณจากหน่วยงานภายนอกมาเสริมและการขอความร่วมมือจาก ผู้ปกครอง ชุมชน เข้ามามีส่วนรวมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ” (ครูผู้สอน, สัมภาษณ์, 28 พฤษภาคม 2562)

2. สภาพปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ ตามกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิง ในบทบาทของครูที่ปรึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จำแนกเป็นรายด้าน 5 ด้าน คือ 1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็น

รายบุคคล 2. ด้านการคัดกรองนักเรียน 3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน 4. ด้านการป้องกันและแก้ไข ปัญหา 5. ด้านการส่งต่อ ดังนี้

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

1.1 การวางแผน (Plan : P)

สภาพปัญหาการวางแผน (Plan : P) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูที่ปรึกษาได้ทำความรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลผ่านกิจกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียนและกิจกรรมพบปะนักเรียนของครูที่ปรึกษา สภาพปัญหาที่พบมีอยู่ 3 ประเด็นดังนี้

1.1.1 กิจกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียน ครูยังขาดความรู้ความเข้าใจในการวางแผน การทำแบบเยี่ยมบ้านของนักเรียน โดยสอดคล้องกับข้อมูลของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการสัมภาษณ์ดังนี้

“แบบเยี่ยมบ้านของนักเรียนไม่ค่อยตอบปัญหาที่แท้จริงของนักเรียนได้ คำถามที่ใช้เป็นแบบทั่วไป เช่น รายได้ของผู้ปกครอง นักเรียนมีพี่น้องกี่คน อาศัยอยู่กับใคร แต่ครูไม่ถามรายละเอียดเกี่ยวกับ ปัญหาด้านการเงิน พฤติกรรม นิสัย ความสนิทสนมของพี่น้องของนักเรียนกับผู้ปกครอง เลย มีการเช็กข้อมูลแบบเลือกตอบเฉย ๆ ไม่สอบถามรายละเอียดที่แท้จริงของปัญหา ที่เกิดขึ้นแบบเจาะลึกทำให้ไม่สามารถรู้สาเหตุของปัญหา และแก้ไขปัญหาก็ถูกจุด อยากให้ครูที่รับผิดชอบในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทำความเข้าใจศึกษาข้อมูลในการสร้างแบบบันทึกเยี่ยมบ้านนักเรียน หรือสอบถามข้อมูลผู้ปกครองให้ละเอียด ให้มีประสิทธิภาพดีขึ้น” (กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, สัมภาษณ์, 27 พฤษภาคม 2562)

1.1.2 กิจกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียน ครูไม่ให้ความสำคัญของการทำแบบเยี่ยมบ้านนักเรียน ตรงกับข้อมูลของตัวแทนผู้ปกครอง ที่ให้ข้อมูลด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ดังนี้

“เห็นครูไปเยี่ยมบ้านนักเรียนโดยใช้เวลาในการสอบถามหรือสัมภาษณ์ผู้ปกครอง และนักเรียนแป๊บเดียว บางครั้งผู้ปกครองอยากตอบคำถามที่เป็นปัญหาในสิ่งที่เกิดขึ้น แต่เป็นปัญหาส่วนตัว เลยไม่กล้าบอก เกรงใจครูและเนื่องจากเวลามีจำกัดและนักเรียนที่ต้องไปเยี่ยมบ้านมีเยอะทำให้ครูรีบเร่งไปบ้านนักเรียนหลังอื่น ๆ เหมือนครูไม่ค่อยใส่ใจในการเยี่ยมบ้านนักเรียนจริง ๆ อยากให้ครูที่ปรึกษานักเรียนดูแลและให้ความสำคัญของการเยี่ยมบ้านนักเรียนให้มากกว่านี้” (ตัวแทนผู้ปกครอง, สัมภาษณ์, 29 พฤษภาคม 2562)

1.1.3 กิจกรรมพบปะนักเรียนของครูที่ปรึกษา ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการวางแผน ในการทำแบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) และยังขาดวิธีการวางแผนและจัดการกับการ จัดเก็บข้อมูลระยะเบี่ยนสะสมของนักเรียน ซึ่งได้จากข้อมูลในการสัมภาษณ์ของครูผู้สอน ดังนี้

“ครูที่ปรึกษายังขาดความเข้าใจในการจัดทำแบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) เลยไม่เข้าใจในการวิเคราะห์พฤติกรรมนักเรียนของครูที่ปรึกษา ไม่ได้มาซึ่งข้อมูลหรือสาเหตุของปัญหาและหาทางแก้ไขปัญหาที่ถูกต้องได้ เช่นปัญหา อารมณ์ซึมเศร้า/วิตกกังวล ความประพฤติ พฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง /สมาธิสั้น บุคลิกภาพเก็บตัว/ขี้อาย ว่าจะทำอะไร มีรายละเอียดอย่างไร ในกิจกรรมพบปะนักเรียนของครูที่ปรึกษา จะสัมภาษณ์นักเรียนที่เป็นข้อมูลพื้นฐานเบื้องต้นเท่านั้น เช่น ชื่อของนักเรียน วันเดือนปีเกิด ที่อยู่ของนักเรียน วิชาที่ชอบเรียนและเพื่อนสนิท ทำให้ไม่เข้าใจสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ว่าจะแก้ไขปัญหได้อย่างไร ใช้เครื่องมืออะไรในการแก้ปัญหา ดังนั้นอยากให้ครูที่ปรึกษา ศึกษาหาความรู้ วางแผน เกี่ยวกับการออกแบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) ให้ตรงกับสภาพและปัญหาของนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อที่จะได้ป้องกันและแก้ไขปัญหาลให้ตรงจุด และรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์” (ครูผู้สอน, สัมภาษณ์, 28 พฤษภาคม 2562)

สอดคล้องกับข้อมูลของครูผู้สอนในการสัมภาษณ์ดังนี้

“ในส่วนของการจัดเก็บข้อมูลระเบียบสะสมของนักเรียน จะเห็นว่าเกิดปัญหาการจัดเก็บข้อมูลระเบียบสะสมของนักเรียน ซึ่งมีข้อมูลนักเรียนด้านความสามารถทางด้านการเรียน ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละวิชา พฤติกรรมการเรียนในห้องเรียนที่มีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น การไม่ตั้งใจเรียน ขาดเรียน และด้านความสามารถอื่น ๆ เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ด้านสุขภาพร่างกาย ได้แก่ ส่วนสูง น้ำหนัก โรคประจำตัว ความบกพร่องทางร่างกาย เช่น การได้ยิน การมองเห็น ทำให้ไม่ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ในการเข้าใจ รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีข้อมูลของนักเรียนไม่ครบ ไม่สมบูรณ์ เนื่องจากปัญหาครูประจำชั้นเดิมได้ย้ายโรงเรียนไปที่อื่นและขาดการติดต่อประสานงานเป็นเวลานาน ๆ ทำให้ระเบียบสะสมของนักเรียนได้สูญหายไปบางส่วน และการจัดเก็บไม่เป็นระบบ กระจัดกระจาย เวลาจะนำมาใช้ทำให้หาข้อมูลไม่เจอ เช่นไม่ทราบเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละวิชา ผลการเรียนรู้เฉลี่ยในแต่ละภาคเรียน ความสามารถพิเศษ ในชั้นเรียนปีที่ผ่านมา ทำให้ไม่ทราบว่านักเรียนเก่งหรืออ่อนและ โรคประจำตัว ความบกพร่องทางร่างกายของนักเรียนซึ่งมีผลต่อการเรียน และเรื่องชีวิตของนักเรียนอยากมาก ต้องได้มาเริ่มวิเคราะห์การเรียนของนักเรียนใหม่ ทำให้เกิดความล่าช้า ในการส่งเสริม ป้องกัน หาสาเหตุของปัญหา และแก้ไขปัญหานักเรียนเกิดความล่าช้าไปด้วย ไม่ทันต่อเหตุการณ์ในปัจจุบัน อยากให้ครูประจำชั้นได้วางแผน ทำความเข้าใจและจัดระบบของการจัดเก็บข้อมูลระเบียบสะสมของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ เพื่อตัวนักเรียนทุกคน” (ครูผู้สอน, สัมภาษณ์, 28 พฤษภาคม 2562)

1.2 การดำเนินการตามแผนที่วางไว้ (Do : D)

สภาพปัญหาการดำเนินการตามแผนที่วางไว้ (Do : D) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูที่ปรึกษาได้ทำความรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลผ่านกิจกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียนและกิจกรรมพบปะนักเรียนของครูที่ปรึกษา สภาพปัญหามีอยู่ 4 ประเด็นดังนี้

1.2.1 กิจกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียน การเดินทางไปเยี่ยมบ้านของนักเรียนล่าช้าไม่ทันเวลาที่กำหนด สอดคล้องกับข้อมูลของครูผู้สอนในการสัมภาษณ์ดังนี้

“เนื่องจากพื้นที่บ้านอาศัยของนักเรียนส่วนมากสูงชันและทุรกันดารทำให้การเดินทางไม่สะดวก ยากลำบากมากและการเยี่ยมบ้านอยู่ในช่วงเวลาฤดูฝน น้ำป่าไหลหลาก ดินถล่มและต้นไม้โค่นปิดทับเส้นทาง ช่วงเดือนมิถุนายน-กรกฎาคม ยิ่งทำให้ไม่สามารถไปเยี่ยมบ้านนักเรียนให้ทันเวลาได้ ส่งผลให้เกิดปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขให้ทันเวลาได้ เช่น ปัญหาครอบครัว สุขภาพของนักเรียน บุคคลที่ดูแลรับผิดชอบนักเรียนอย่างใกล้ชิด ความอบอุ่น สนับสนุนกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว ความเจ็บป่วยของบุคคลในครอบครัวใช้สารเสพติด การติดสุรา การพนัน” (ครูผู้สอน, สัมภาษณ์, 28 พฤษภาคม 2562)

1.2.2 กิจกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียน การให้ความร่วมมือของผู้ปกครองในการสัมภาษณ์ข้อมูลนักเรียน สอดคล้องกับข้อมูลของครูผู้สอนในการสัมภาษณ์ดังนี้

“เวลาครูไปเยี่ยมบ้านนักเรียนได้แจ้งให้นักเรียนไปบอกผู้ปกครองของตนเองได้รับทราบล่วงหน้า 1 สัปดาห์ แต่เวลาไปเยี่ยมบ้านจริง ๆ ผู้ปกครองของนักเรียนบางคนไม่อยู่บ้านเนื่องจากไม่เห็นความสำคัญของการเยี่ยมบ้าน หรือคิดธุระอื่น ๆ เช่น ทำสวน ค้าขายหรืออื่น ๆ ทำให้ครูที่รับผิดชอบนักเรียนของตนเอง ไม่ได้ข้อมูลตามความเป็นจริง ได้ข้อมูลไม่ละเอียดถึงรายละเอียด เสียเวลาต้องกลับมาเยี่ยมบ้านนักเรียนอีกครั้ง เกิดปัญหาตามมา ที่ป้องกันและแก้ไขและไม่ทันต่อเวลาและเหตุการณ์ เนื่องจากไม่รู้สาเหตุของปัญหานั้น ๆ อย่างแท้จริง” (ครูผู้สอน, สัมภาษณ์, 28 พฤษภาคม 2562)

1.2.3 กิจกรรมพบปะนักเรียนของครูที่ปรึกษา นักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการตอบคำถามการสัมภาษณ์ตามแบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลของครูผู้สอนในการสัมภาษณ์ดังนี้

“ในการสัมภาษณ์นักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) นั้นได้เกิดปัญหาคือ นักเรียนบางคนไม่ตอบคำถามให้กับครูที่ปรึกษา ไม่ยอมเปิดเผยข้อมูลที่แท้จริงหรือตอบไม่ตรงกับความเป็นจริง ชอบเก็บเป็นความลับถึงปัญหาที่จะเป็นประโยชน์ในการป้องกันและแก้ปัญหาของนักเรียน ทำให้เกิดความยากลำบากในการแก้ไขปัญหาเรื่อง การปรับตัว พฤติกรรม ความประพฤติ บุคลิกภาพของนักเรียนในการอยู่โรงเรียนและข้างนอก ครูประจำชั้นควรมีวิธีการ

ทางจิตวิทยาที่ดี ให้นักเรียนเกิดความรู้สึกไว้วางใจ เชื่อใจครูที่ปรึกษา ไปใช้กับนักเรียนเพื่อให้ นักเรียนตอบคำถามตามความเป็นจริง เพื่อประโยชน์สูงสุดของตัวนักเรียน” (ครูผู้สอน, สัมภาษณ์, 28 พฤษภาคม 2562)

1.2.4 กิจกรรมพบปะนักเรียนของครูที่ปรึกษา ครูที่ปรึกษาดำเนินการจัดเก็บข้อมูล ระเบียบสะสมของนักเรียนไม่ทันเวลาที่จะนำผลข้อมูลมาใช้ในการป้องกัน แก้ไขปัญหาของ นักเรียน และข้อมูลนักเรียนไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ สอดคล้องกับข้อมูลของครูผู้สอนในการสัมภาษณ์ ดังนี้

“การดำเนินการจัดเก็บเอกสารข้อมูลระเบียบสะสมของนักเรียน ได้แก่ ระเบียบแสดง ผลการเรียนรู้ แบบแสดงผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แบบรายงานผลการพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียนรายบุคคล สมุดบันทึกผลการเรียนรู้ เป็นต้น เกิดปัญหามีข้อมูลนักเรียนไม่ครบ ไม่สมบูรณ์ เนื่องขาดการติดต่อประสานความร่วมมือกับครูประจำชั้นเดิมของนักเรียนในการส่งต่อเอกสาร ระเบียบสะสมของนักเรียนต่อครูประจำชั้นคนใหม่ที่นักเรียนเลื่อนชั้นสูงขึ้น ไป หรือเกิดจากปัญหา การย้ายโรงเรียนไปที่อื่นของครูคนเดิม ทำให้เอกสารได้สูญหายไปบางส่วนและขาดข้อมูลที่สำคัญ ของนักเรียนไป จึงเกิดปัญหาตามมาหลากหลายด้าน เช่น การเรียน พฤติกรรม ครอบครัวยของ นักเรียน ครูที่ปรึกษาในปัจจุบันไม่รู้ข้อมูลพื้นฐานนักเรียนมาก่อน ทำให้ยากต่อการวิเคราะห์ นักเรียนใหม่ให้เข้าใจในปัญหา ทำให้ไม่ทันต่อเวลาที่จะแก้ไข เกิดปัญหาไปแล้ว ป้องกันไม่ทันทั่วทั้ง” (ครูผู้สอน, สัมภาษณ์, 28 พฤษภาคม 2562)

1.3 การตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน (Check : C)

สภาพปัญหาการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน (Check : C) ด้านการรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล ครูที่ปรึกษาได้ทำความรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลผ่านกิจกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียน และกิจกรรมพบปะนักเรียนของครูที่ปรึกษา สภาพปัญหามีอยู่ 2 ประเด็นดังนี้

1.3.1 กิจกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียน ยังไม่มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน ที่เป็นระบบซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลของผู้อำนวยการสถานศึกษาในการสัมภาษณ์ดังนี้

“การตรวจสอบการปฏิบัติงานของกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียนยังไม่เป็นระบบ และไม่ต่อเนื่อง ขาดการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ หลักฐานเอกสาร เครื่องมือที่ใช้วัด ที่ได้จากการ เยี่ยมบ้านนักเรียนของครูที่ปรึกษาขาดหายไปไม่สมบูรณ์ เกิดปัญหาในการนำข้อมูลที่ได้ไปประเมินผล หาทางแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นและปรับปรุง พัฒนา ยังไม่มีการตรวจสอบที่เก็บสถิติเป็นร้อยละในการ ปฏิบัติงาน ทำให้ยากต่อการประเมินผลในการดำเนินการ อยากให้บุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องตระหนัก ถึงความสำคัญ รับผิดชอบร่วมกันในการตรวจสอบ ประเมินผล จัดเก็บข้อมูลให้เป็นระบบของ

กิจกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียนให้มีร่องรอย หลักฐานในเชิงประจักษ์ เป็นรูปธรรมมากขึ้น” (ผู้อำนวยการสถานศึกษา, สัมภาษณ์, 27 พฤษภาคม 2562)

1.3.2 กิจกรรมพบปะนักเรียนของครูที่ปรึกษา ขาดการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนที่เป็นระบบและต่อเนื่อง โดยสอดคล้องกับข้อมูลของครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในการสัมภาษณ์ดังนี้

“กิจกรรมพบปะนักเรียนของครูที่ปรึกษาเกิดปัญหา คือ การตรวจสอบการดำเนินการของการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศของแบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) และข้อมูลระยะเรียนสะสมของนักเรียน ยังไม่เป็นระบบ และต่อเนื่อง ขาดการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล ในส่วนของการสร้างเครื่องมือและจัดเก็บข้อมูล ร่องรอยหลักฐานต่าง ๆ ว่าครบถ้วนสมบูรณ์หรือไม่ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากไม่มีการตรวจสอบ ทำให้เกิดปัญหาตามมาคือ ครูที่ปรึกษานักเรียนในแต่ละชั้นที่รับผิดชอบในการดำเนินการไม่ค่อยใส่ใจ ปล่อยปละละเลยในการทำงานให้สมบูรณ์และสำเร็จผลอย่างมีประสิทธิภาพ” (นายมลวัฒน์ มะลิวัลย์, ครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, สัมภาษณ์, 28 พฤษภาคม 2562)

1.4 การนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน (Act : A)

สภาพปัญหาการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน (Act : A) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูที่ปรึกษาได้ทำความรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลผ่านกิจกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียน และกิจกรรมพบปะนักเรียนของครูที่ปรึกษาสภาพปัญหามีอยู่ 2 ประเด็นดังนี้

1.4.1 กิจกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียน ยังขาดการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน ตรงกับข้อมูลของครูผู้สอน ที่ให้ข้อมูลด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ดังนี้

“ยังขาดการรายงานผลการประเมินโครงการ กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียนไม่สามารถรู้ได้ว่าผลของการประเมินมีประสิทธิภาพหรือไม่ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากไม่มีการติดตาม ตรวจสอบที่เป็นระบบและทำอย่างต่อเนื่อง เป็นปัญหาที่ต้องรีบแก้ไขด่วนเร็ว ร่วมกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อให้ได้การนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผนที่วางไว้” (ครูผู้สอน, สัมภาษณ์, 28 พฤษภาคม 2562)

1.4.2 กิจกรรมพบปะนักเรียนของครูที่ปรึกษา การนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนา ยังไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับข้อมูลของครูผู้สอนในการสัมภาษณ์ ดังนี้

“พบปัญหาคือ ไม่มีการนำผลการจัดกิจกรรมพบปะนักเรียนของครูที่ปรึกษา มาประเมินปรับปรุงและพัฒนาต่อยอด ครูที่ปรึกษาจะดำเนินการจัดเก็บข้อมูลในแบบประเมิน พฤติกรรมเด็ก (SDQ) ในชั้นเรียนของตนเองที่รับผิดชอบ แล้วจัดเก็บไว้ในแฟ้มหรือตู้เก็บเอกสาร เวลาต้องการใช้ข้อมูลก็ค่อยนำออกมาใช้กับนักเรียน แต่ไม่มีการสรุปผลการประเมินแล้วนำมา ปรับปรุงแก้ไข ในส่วนที่เกิดปัญหาและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นของแบบประเมินพฤติกรรม นักเรียน แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (E.Q) แบบให้สัมภาษณ์นักเรียน แบบสังเกตพฤติกรรม นักเรียนและแบบบันทึกข้อมูลระเบียบของนักเรียนต่าง ๆ” (ครูผู้สอน, สัมภาษณ์, 28 พฤษภาคม 2562)

2. ด้านการคัดกรองนักเรียน

2.1 การวางแผน (Plan : P)

สภาพปัญหาการวางแผน (Plan : P) ด้านการคัดกรองนักเรียน ครูที่ปรึกษาได้ทำการ คัดกรองนักเรียนผ่านกิจกรรมวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียน สภาพปัญหามีอยู่ 2 ประเด็นดังนี้

2.1.1 กิจกรรมวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียน มีปัญหาคือ ครูขาดองค์ความรู้และความ เข้าใจในการวางแผนจัดทำแบบการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียน โดยสอดคล้องกับข้อมูลของครูผู้สอน ดังนี้

“ครูที่ปรึกษายังไม่ค่อยเข้าใจวิธีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการสร้าง เครื่องมือการคัดกรองนักเรียน เมื่อนำไปใช้คัดกรองกับนักเรียนยังไม่มีประสิทธิภาพ ไม่มีความ ชัดเจนในการจัดกลุ่มนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ และกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา ทำให้เวลาเกิด ปัญหาขึ้นกับนักเรียนไม่สามารถช่วยเหลือหรือป้องกัน แก้ไขได้ทันเวลาและถูกต้องถูกต้อง” (ครูผู้สอน, สัมภาษณ์, 28 พฤษภาคม 2562)

2.1.2 กิจกรรมวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียน ครูไม่เห็นความสำคัญในการจัดทำแบบ การวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลของผู้อำนวยการสถานศึกษาโดยกล่าวว่า

“การจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศของแบบการคัดกรองนักเรียนไม่เป็นระบบ เอกสารไม่ครบถ้วน สมบูรณ์ ตามเกณฑ์ มาตรฐาน ตามที่โรงเรียนได้กำหนด ครูยังขาดความเอาใจ ใส่ในการวางแผนในการจัดเก็บข้อมูลต่าง ๆ ในการคัดกรองนักเรียน เช่น แบบสังเกตพฤติกรรม นักเรียนจะเห็นว่าครูที่ปรึกษาบางคนยังไม่ได้ทำหรือมีข้อมูลไม่ครบถ้วนตามจำนวนนักเรียนที่ต้อง รับผิดชอบในชั้นเรียนของตน ครูควรตระหนักถึงความสำคัญในส่วนนี้มาก ๆ เพื่อประโยชน์ของ นักเรียนเป็นสำคัญ” (ผู้อำนวยการสถานศึกษา, สัมภาษณ์, 27 พฤษภาคม 2562)

2.2 การดำเนินการตามแผนที่วางไว้ (Do : D)

สภาพปัญหาการดำเนินการตามแผนที่วางไว้ (Do : D) ด้านการคัดกรองนักเรียน ครูที่ปรึกษาได้ทำการคัดกรองนักเรียนผ่านกิจกรรมวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียน สภาพปัญหามีอยู่ 2 ประเด็นดังนี้

2.2.1 กิจกรรมวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียน นักเรียนไม่ให้ความร่วมมือกับครูที่ปรึกษา ในการจัดกิจกรรมวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลของประธานคณะกรรมการนักเรียน โดยกล่าวว่า

“นักเรียนบางคนไม่ให้ความร่วมมือในการให้สัมภาษณ์กับครูที่ปรึกษาเกี่ยวกับ ปัญหาพฤติกรรมด้านจิตใจ และด้านครอบครัว ที่เป็นคำถามละเอียดอ่อน เนื่องจาก อายุครูหรือกลัว ครูนำความลับของตัวเองที่มีปัญหาไปเปิดเผยให้กับคนอื่นรู้ เช่น เพื่อนนักเรียนจะเกิด ความรู้สึกลอายเพราะโดนเพื่อน ๆ ล้อเลียนเอา จึงไม่กล้าตอบคำถามหรือตอบไม่ตรงตามความเป็นจริง” (ประธานคณะกรรมการนักเรียน, สัมภาษณ์, 29 พฤษภาคม 2562)

2.2.2 กิจกรรมวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียน ครูที่ปรึกษาขาดความระมัดระวังในการ เก็บความลับของนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลของครูผู้รับผิดชอบ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้

“มีนักเรียนบางคนโดนเพื่อนล้อเลียนเกี่ยวกับปัญหาทางบ้าน จนร้องไห้และไม่อยากมาโรงเรียน เนื่องจากครูที่ปรึกษาขาดความระมัดระวังในการเก็บข้อมูลที่เป็นความลับของ นักเรียนที่มีปัญหา ครูควรมีความระมัดระวังในการเก็บความลับของนักเรียนและมีวิธีการในการพูดคุย หรือระมัดระวังการสื่อสารกับผู้ปกครองนักเรียนที่มีปัญหา เพราะอาจจะทำให้เกิดความเข้าใจผิดได้” (ครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, สัมภาษณ์, 28 พฤษภาคม 2562)

2.3 การตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน (Check : C)

สภาพปัญหาการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน (Check : C) ด้านการคัดกรองนักเรียน ครูที่ปรึกษาได้ทำการคัดกรองนักเรียนผ่านกิจกรรมวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียน สภาพปัญหามีอยู่ 1 ประเด็นดังนี้

2.3.1 กิจกรรมวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียน ยังไม่มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนที่เป็นชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลของครูผู้สอนในการสัมภาษณ์ กล่าวคือ

“ไม่มีการนิเทศติดตามในส่วนของกิจกรรมวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนในระหว่าง การดำเนินการจัดเก็บข้อมูลการคัดกรองของนักเรียน ทำให้ไม่รู้ว่ามีปัญหาจากการทำกิจกรรมมากนัก้อย แ่ไหน ทำให้เกิดปัญหาครูที่รับผิดชอบทำงานไม่สมบูรณ์ตามแผนที่วางไว้เนื่องจากไม่รู้ว่าการ

ดำเนินการที่ทำนั้นถูกต้องหรือไม่ ตรวจสอบไม่ได้ ไม่เป็นระบบและไม่มีค้อยประสิทธิภาพ” (ครูผู้สอน, สัมภาษณ์, 28 พฤษภาคม 2562)

2.4 การนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน (Act : A)

สภาพปัญหาการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน (Act : A) ด้านการคัดกรองนักเรียน ครูที่ปรึกษาได้ทำการคัดกรองนักเรียนผ่านกิจกรรมวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียน สภาพปัญหามีอยู่ 1 ประเด็นดังนี้

2.4.1 กิจกรรมวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียน ยังขาดการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้น โดยสอดคล้องกับข้อมูลของครูผู้สอนในการสัมภาษณ์ กล่าวคือ

“ครูสรุปผลการดำเนินงานตามโครงการที่เกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน ส่งให้ผู้บริหารสถานศึกษา แต่ไม่ได้นำผลที่ได้จากการประเมินที่เป็นปัญหามาปรับปรุง แก้ไขให้ดีขึ้น และพัฒนาต่อยอดในครั้งต่อไป ให้มีประสิทธิภาพ เช่น การสังเกตพฤติกรรมนักเรียน ครูไม่ได้พัฒนาแบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนให้ดีขึ้น ตรงกับสภาพที่เกิดขึ้นจริง ๆ ของนักเรียนแบบสอบถามปัญหาด้านสุขภาพร่างกายและด้านจิตใจของนักเรียน ก็จะเป็นแค่สอบถามข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ไม่ใช่ข้อมูลที่เจาะลึกถึงสภาพปัญหาของนักเรียนที่แท้จริง ยังไม่สามารถนำข้อมูลมาใช้ในการป้องกัน และแก้ไข้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มที่มีปัญหาได้จริง ๆ” (ครูผู้สอน, สัมภาษณ์, 28 พฤษภาคม 2562)

3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน

3.1 การวางแผน (Plan : P)

สภาพปัญหาการวางแผน (Plan : P) ด้านการส่งเสริมนักเรียน ครูที่ปรึกษาได้ทำการส่งเสริมนักเรียนผ่านกิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนและกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต สภาพปัญหามีอยู่ 3 ประเด็นดังนี้

3.1.1 กิจกรรมโฮมรูม แนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูมยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนแต่ละบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลของครูผู้สอน ดังนี้

“การให้คำแนะนำและส่งเสริม สนับสนุนนักเรียนในด้านการเรียนและความสามารถต่าง ๆ ยังไม่ตรงกับความสามารถและถนัดของนักเรียนจริง ๆ เพราะมีนักเรียนบางคนมาเล่าเรื่องนี้ให้ครูอีกคนฟังเกี่ยวกับการส่งเสริมนักเรียนของครูประจำชั้นห้องตนเอง” (ครูผู้สอน, สัมภาษณ์, 28 พฤษภาคม 2562)

3.1.2 กิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน ขาดการวางแผนเตรียมความพร้อมในการประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

“เวลาประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน สังเกตว่าครูประจำชั้นไม่ค่อยได้เตรียมตัวที่จะมาพบกับผู้ปกครองเกี่ยวกับนักเรียน ในเรื่องการเรียนรู้ความสามารถต่าง ๆ ที่ส่งเสริมนักเรียนตามความชอบและถนัด ส่วนมากเป็นเรื่องการแจ้งผลการเรียนและความเป็นอยู่ของนักเรียนในโรงเรียนเท่านั้น” (คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, สัมภาษณ์, 27 พฤษภาคม 2562)

3.1.3 กิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต ขาดการวางแผนการจัดทำคู่มือการดำเนินการของกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน สอดคล้องกับข้อมูลของผู้อำนวยการสถานศึกษาโดยกล่าวว่า

“ครูยังไม่มีคู่มือการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน ส่วนใหญ่จะเป็นการคิดขึ้นมาเอง หรือหาข้อมูลจากสื่อทางอินเทอร์เน็ต ครูประจำชั้นทุกคนต้องจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนเพื่อให้เข้าใจและดำเนินการไปในทิศทางเดียวกันในการจัดกิจกรรมให้นักเรียนและประโยชน์แก่นักเรียนตามจุดมุ่งหมาย” (ผู้อำนวยการสถานศึกษา, สัมภาษณ์, 27 พฤษภาคม 2562)

3.2 การดำเนินการตามแผนที่วางไว้ (Do : D)

สภาพปัญหาการดำเนินการตามแผนที่วางไว้ (Do : D) ด้านการส่งเสริมนักเรียน ครูที่ปรึกษาได้ทำการส่งเสริมนักเรียนผ่านกิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนและกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต สภาพปัญหามีอยู่ 3 ประเด็นดังนี้

3.2.1 กิจกรรมโฮมรูม นักเรียนบางคนไม่ทราบว่าตัวเองมีความสามารถ ชอบ ถนัดในด้านไหน ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลของครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้

“ในการจัดกิจกรรมโฮมรูมของครูที่ปรึกษานั้น เห็นว่านักเรียนบางคน ยังไม่รู้ว่าตนเองจะเลือกกิจกรรมด้านอะไร ส่วนใหญ่จะเลือกตามเพื่อน ๆ ของตนเองหรือที่เพื่อนส่วนใหญ่เลือกทำ ไม่เลือกตามความต้องการและถนัดของตนเอง ครูที่ปรึกษาควรดำเนินการให้ดี เพื่อให้ นักเรียนทุกคนได้รู้ตนเองว่าสนใจและถนัดด้านอะไรจริง ๆ และสนับสนุนส่งเสริมให้เกิดประโยชน์สูงสุดมีพัฒนาการแก่นักเรียน” (ครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, สัมภาษณ์, 28 พฤษภาคม 2562)

3.2.2 กิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน ผู้ปกครองนักเรียนไม่ค่อยมีส่วนร่วมในกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน โดยสอดคล้องกับข้อมูลของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

“เวลาที่มีประชุมผู้ปกครองนักเรียน ผู้ปกครองจะติดงานและมาประชุมไม่ครบทุกครั้ง ไม่รู้ว่าเพราะอะไร อยากให้ผู้ปกครองนักเรียนมาประชุมให้ครบเพราะเป็นเรื่องสำคัญแก่นักเรียนที่คุณครูได้ชี้แจงและให้คำแนะนำเรื่องต่าง ๆ เพื่อให้ นักเรียนได้เรียนหนังสือได้ดีขึ้นและมีทักษะในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันทุกคนในโรงเรียน” (คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, สัมภาษณ์, 27 พฤษภาคม 2562)

3.2.3 กิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตความหลากหลายในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน ตรงกับความคิดเห็นของครูผู้สอนโดยกล่าวว่า

“ครูยังใช้กิจกรรมส่งเสริมนักเรียนแบบเดิม ๆ ซ้ำ ๆ ในทุก ๆ ปี ไม่พัฒนาหรือปรับใช้ตามความต้องการของนักเรียนจริง ๆ เช่น กิจกรรมส่งเสริมด้านกีฬา ก็ให้นักเรียนทุกคนทั้งผู้ชายและผู้หญิงไปเล่นฟุตบอลอย่างเดียว ไม่รู้ว่่านักเรียนชอบและถนัดกันทุกคนไหม น่าจะมีกีฬาประเภทอื่นบ้าง เช่น เทเบิลเทนนิส เปตอง แร้บบอล วอลเลย์บอล เป็นต้น เพื่อส่งเสริมตามความถนัดของนักเรียนในแต่ละคน” (ครูผู้สอน, สัมภาษณ์, 28 พฤษภาคม 2562)

3.3 การตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน (Check : C)

สภาพปัญหาการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน (Check : C) ด้านการส่งเสริมนักเรียน ครูที่ปรึกษาได้ทำการส่งเสริมนักเรียนผ่านกิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนและกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต สภาพปัญหามีอยู่ 3 ประเด็นดังนี้

3.3.1 กิจกรรมโฮมรูม ไม่มีการตรวจสอบ ประเมินผลในการจัดกิจกรรมโฮมรูมที่เป็นระบบ ตรงกับข้อมูลของครูผู้สอน ดังนี้

“ระหว่างการจัดกิจกรรมโฮมรูม ครูได้ดำเนินการตามแผนที่วางไว้ ตามความเข้าใจของครูแต่ยังไม่มีการตรวจสอบการประเมินผลที่เป็นรูปธรรมจากหัวหน้างาน ไม่มีการตรวจดู แบบบันทึกกิจกรรมโฮมรูมต่าง ๆ ที่เป็นร่องรอยหลักฐานที่ได้จากการทำกิจกรรม เลยสรุปไม่ได้ว่ากิจกรรมนั้นดีหรือไม่ดี มีประสิทธิผลกับนักเรียนหรือไม่ บรรลุจุดมุ่งหมายตามแผนหรือไม่” (ครูผู้สอน, สัมภาษณ์, 28 พฤษภาคม 2562)

3.3.2 กิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน ไม่มีร่องรอยหลักฐานการเก็บข้อมูลที่ชัดเจนในการสรุปผลการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลของตัวแทนผู้ปกครอง ดังนี้

“หลังจากเสร็จสิ้นจากการทำกิจกรรม ครูได้สรุปผลการจัดกิจกรรมแบบชี้แจงบอกกล่าวให้ผู้ปกครองทราบ ในการสนับสนุนส่งเสริมนักเรียนเลข ๆ แต่ไม่เห็นนำผลสรุปกิจกรรมมาเผยแพร่หรือแสดงให้ผู้ปกครองดู ในรูปการนำเสนอทางพาวเวอร์พ้อยและรูปเล่มเลย” (ตัวแทนผู้ปกครอง, สัมภาษณ์, 27 พฤษภาคม 2562)

3.3.3 กิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต ขาดการประเมินผลกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับข้อมูลของครูผู้สอนโดยกล่าวว่า

“ยังขาดการนำผลที่ได้จากการจัดกิจกรรมไปประเมินผลว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ ส่วนเรื่องของการใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากกิจกรรม เช่น กิจกรรมส่งเสริมทักษะอาชีพนักเรียนที่เป็นแบบประเมินผลยังไม่ค่อยมี ยังไม่ชัดเจนในส่วนนี้” (สัมภาษณ์, 28 พฤษภาคม 2562)

3.4 การนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน (Act : A)

สภาพปัญหาการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน (Act : A) ด้านการส่งเสริมนักเรียน ครูที่ปรึกษาได้ทำการส่งเสริมนักเรียนผ่านกิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน และกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต สภาพปัญหามีอยู่ 3 ประเด็นดังนี้

3.4.1 กิจกรรมโฮมรูม ยังไม่มีการปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่เกิดอุปสรรคในการจัดกิจกรรมโฮมรูม สอดคล้องกับข้อมูลของครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้

“ปัญหาที่พบในการจัดกิจกรรมโฮมรูม คือ ครูให้คำแนะนำ และส่งเสริมนักเรียน ไม่สอดคล้องกับความชอบ ความถนัด ความสามารถที่ตรงกับความต้องการของนักเรียน อีกทั้งยังเกิดปัญหา นักเรียนไม่ค่อยสนใจที่จะเรียนรู้ในกิจกรรมที่ครูจัดให้ ไม่ทราบความชอบ ความถนัดความสามารถของนักเรียนเอง ครูก็ได้แก้ปัญหาไปบ้างบางส่วน แต่ยังไม่เป็นผลดีเท่าที่ควร” (ครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, สัมภาษณ์, 28 พฤษภาคม 2562)

3.4.2 กิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน ไม่ได้พัฒนาต่อยอดการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนให้ดีขึ้น โดยสอดคล้องกับข้อมูลของครูผู้สอน ดังนี้

“กิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน ที่ส่งเสริมนักเรียนด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการเรียน ด้านกีฬา ด้านดนตรี ด้านอาชีพ ร่วมกันระหว่างครูและผู้ปกครองนักเรียน ยังคงมีสภาพการดำเนินการเช่นเดิมทุก ๆ ครั้งที่จัดไม่ได้ปรับปรุงให้ดีขึ้นตามปัญหาที่เกิดขึ้นจากการประเมินผลและพัฒนาต่อยอดให้มีประสิทธิภาพแต่อย่างใด” (ครูผู้สอน, สัมภาษณ์, 28 พฤษภาคม 2562)

3.4.3 กิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต ยังไม่มีการนำผลการประเมินกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต ไปพัฒนาให้ดีขึ้นกว่าเดิมที่เป็นอยู่ สอดคล้องกับข้อมูลของครูผู้สอนโดยกล่าวว่า

“ในกิจกรรมที่ส่งเสริมด้านกีฬาของนักเรียน เวลาสรุปผลการจัดกิจกรรมก็จะมีปัญหา ที่เกิดขึ้นตามมา ครูที่รับผิดชอบก็ได้แก้ปัญหาให้ผ่านพ้นไปได้ แต่อยากแนะนำในส่วนของความหลากหลายในชนิดกีฬาที่ได้จัดกิจกรรม ให้มีมากกว่านี้เพื่อพัฒนากิจกรรมส่งเสริมด้านกีฬานักเรียนให้ดีขึ้น เกิดผลดีกับนักเรียนให้ได้มากที่สุด” (ครูผู้สอน, สัมภาษณ์, 28 พฤษภาคม 2562)

4. ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา

4.1 การวางแผน (Plan : P)

สภาพปัญหาการวางแผน (Plan : P) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาคูที่ปรึกษาได้ทำการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนผ่านกิจกรรมซ่อมเสริม กิจกรรมให้คำปรึกษาเบื้องต้น และกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน สภาพปัญหามีอยู่ 3 ประเด็นดังนี้

4.1.1 กิจกรรมซ่อมเสริม ครูขาดความเข้าใจในการหาแนวทางการจัดกิจกรรมซ่อมเสริมเพื่อแก้ปัญหานักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลของครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้

“ในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการซ่อมเสริมนักเรียนที่มีการเรียนรู้ช้า เรียนอ่อน ครูที่ปรึกษายังแก้ปัญหานักเรียนได้ไม่ดีเท่าที่ควร นักเรียนมีพฤติกรรมไม่สนใจในการเรียนซ่อมเสริมในวิชาที่เรียนอ่อน อาจเป็นเพราะเนื้อหา น่าเบื่อ ยากเกินไป ไม่ยืดหยุ่นกับความรู้ ความสามารถของนักเรียน ดังนั้นครูควรจัดทำแผนการเรียนหรือสื่อการสอน และมีวิธีการสอน วิธีการปรับพฤติกรรมที่ดีที่เหมาะสมแก่นักเรียนกลุ่มที่มีปัญหาด้านการเรียนนี้” (ครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, สัมภาษณ์, 28 พฤษภาคม 2562)

4.1.2 กิจกรรมให้คำปรึกษาเบื้องต้น ขาดการวางแผนการหาทางรับมือกับปัญหาของนักเรียนที่ควรให้คำปรึกษาเบื้องต้น ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

“ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง ในด้านการเรียน เข้าเรียนช้ากว่าปกติ เห็นครูที่โรงเรียนไม่ได้แก้ปัญหาคูให้ดีขึ้นเลย ปล่อยเลยตามเลย ถึงเป็นเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ แต่อาจก่อให้เกิดเป็นนิสัยไปสู่การหนีเรียน ไม่เข้าชั้นเรียนได้ ครูที่ปรึกษาดึงเตือนและแนะนำนักเรียนกลุ่มเสี่ยงนี้ ให้ปรับปรุงตัวให้ดีขึ้น ไม่มีพฤติกรรมเข้าเรียนช้ากว่าปกติ” (คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, สัมภาษณ์, 27 พฤษภาคม 2562)

4.1.3 กิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ขาดการวางแผนในการออกแบบการบันทึกข้อมูลเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับข้อมูลของครูผู้สอน โดยกล่าวว่า

“สังเกตเห็นว่าเวลาจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ครูที่ปรึกษาจะใช้วิธีแก้ปัญหบบอกกล่าว ดักเตือน แนะนำ ให้คำปรึกษานักเรียนที่มีปัญหา แต่ไม่เห็นได้จดบันทึกข้อมูล วันเวลา ปัญหาของนักเรียน แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนของแต่ละคนเลย” (ครูผู้สอน, สัมภาษณ์, 28 พฤษภาคม 2562)

4.2 การดำเนินการตามแผนที่วางไว้ (Do : D)

สภาพปัญหาการดำเนินการตามแผนที่วางไว้ (Do : D) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาคูที่ปรึกษาได้ทำการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนผ่านกิจกรรมซ่อมเสริม กิจกรรมให้

คำปรึกษาเบื้องต้น และกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน สภาพปัญหามีอยู่ 3 ประเด็น ดังนี้

4.2.1 กิจกรรมซ่อมเสริม กิจกรรมซ่อมเสริมยังไม่มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหานักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลของครูผู้สอน ดังนี้

“ครูที่รับผิดชอบในการดำเนินกิจกรรมสอนซ่อมเสริมแก่นักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียนรู้ เช่น การอ่านออก เขียนได้ ทักษะด้านการคิดเลข คำนวณ ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรจากการที่นักเรียนมีพฤติกรรมไม่สนใจการเรียน ไม่มีแรงจูงใจในการเรียน ทำให้การเรียนซ่อมเสริมไม่รู้เรื่องหรือไม่ดีขึ้น เนื่องจากครูขาดสื่อและวิธีการสอน การวัดผล ประเมินผลที่หลากหลาย” (ครูผู้สอน, สัมภาษณ์, 28 พฤษภาคม 2562)

4.2.2 กิจกรรมให้คำปรึกษาเบื้องต้น การดูแลเอาใจใส่ของครูต่อนักเรียนยังไม่ทั่วถึงเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลของครูผู้สอน ดังนี้

“นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง เกิดปัญหาด้านการเรียน สำหรับนักเรียนที่เรียนอ่อน ผลการเรียนต่ำครูที่ปรึกษาจะแนะนำ แก่นักเรียนที่เรียนอ่อนแต่พฤติกรรมอย่างจริงๆ เท่านั้น ส่วนนักเรียนที่เรียนอ่อนพฤติกรรมแย่ จะว่ากล่าว ดักเตือน ไป แต่นักเรียนไม่ค่อยเชื่อฟัง ก็ปล่อยปะละเลยไป ส่วนนักเรียนที่ไม่ชอบมาโรงเรียน ขาดเรียนบ่อย ครูได้ดักเตือนนักเรียนเบื้องต้นแต่ยังไม่เป็นผล ยังมีพฤติกรรมที่ไม่มาโรงเรียนอยู่ แต่ครูก็ไม่ได้ทำอะไร เลยๆ ไป และปัญหาด้านพฤติกรรมเข้าห้องเรียนสาย ครูยังแก้ปัญหาไม่ค่อยได้ นักเรียนบางคนยังเข้าห้องเรียนสายเป็นประจำอยู่” (ครูผู้สอน, สัมภาษณ์, 28 พฤษภาคม 2562)

4.2.3 กิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มปัญหายังล่าช้าไม่ทันต่อเหตุการณ์ สอดคล้องกับข้อมูลของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยกล่าวว่า

“มีเหตุการณ์ที่นักเรียนบางคนที่ชอบทะเลาะ ดิกันและหนีกลับบ้าน โดยที่ครูประจำชั้นไม่รู้เรื่อง ทำให้ผู้ปกครองนักเรียน เดือดร้อน ไม่สบายใจ อยากให้ครูที่รับผิดชอบดูแลนักเรียนให้มากกว่านี้ หาวิธีการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาแบบนี้อีก ส่วนเรื่องการลักเล็ก ขโมยน้อยของนักเรียน เช่น ขโมยเงินของเพื่อน แอบหยิบอุปกรณ์การเรียนของเพื่อน ไปกับของตัวเอง ยังมีปัญหาอยู่ตลอดทุกปี ครูต้องป้องกันและแก้ไขปัญหานี้ในส่วนนี้โดยเร็ว” (คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, สัมภาษณ์, 27 พฤษภาคม 2562)

4.3 การตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน (Check : C)

สภาพปัญหาการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน (Check : C) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ครูที่ปรึกษาได้ทำการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนผ่านกิจกรรมซ่อมเสริม

กิจกรรมให้คำปรึกษาเบื้องต้น และกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน สภาพปัญหามีอยู่ 3 ประเด็นดังนี้

4.3.1 กิจกรรมซ่อมเสริม ขาดการสรุปผลกิจกรรมซ่อมเสริมที่เป็นระบบซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลของครูผู้สอน กล่าวว่

“ครูได้ดำเนินการสอนซ่อมเสริมแก่นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา แต่ยังไม่มีการเก็บข้อมูลนักเรียนและบันทึกลงในแบบสรุปผลการทำกิจกรรมในรายละเอียดย่อย ๆ ที่เป็นหลักฐานจริง ๆ จัง ๆ” (ครูผู้สอน, สัมภาษณ์, 28 พฤษภาคม 2562)

4.3.2 กิจกรรมให้คำปรึกษาเบื้องต้น ไม่มีการตรวจสอบระหว่างการทำกิจกรรมในกิจกรรมให้คำปรึกษาเบื้องต้นที่เด่นชัด ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานดังนี้

“เวลาประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในแต่ละเดือน ในการพูดคุยข้อเกี่ยวกับการดูแลนักเรียนที่เสี่ยงและมีปัญหาของครูที่ปรึกษา ครูได้ชี้แจง แจ้งให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทราบ ในการดูแล ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนที่มีปัญหา เช่น เรื่องวินัย ไม่เคารพกฎระเบียบในโรงเรียน ว่าสรุปผลเป็นอย่างไร แต่ขาดหลักฐานที่เป็นรูปเล่ม หรือรายงานผลการดูแลนักเรียนแต่ละคนที่เกิดปัญหาว่าเป็นอย่างไร ทำให้จริงหรือไม่ ขาดรูปภาพประกอบด้วย” (คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, สัมภาษณ์, 27 พฤษภาคม 2562)

4.3.3 กิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ยังไม่มีการบันทึกรายงานผลที่ชัดเจนในการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน สอดคล้องกับข้อมูลของครูผู้สอน ดังนี้

“ครูได้ดำเนินการตามกิจกรรมป้องกันแก้ปัญหานักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาและนักเรียนที่มีปัญหา แต่ไม่เห็นมีการบันทึกข้อมูลลงในเครื่องมือต่าง ๆ ได้แก่ แบบสังเกต แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ ของนักเรียนที่มีปัญหาที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม เวลาหัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนขอคูหลักฐาน แบบบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ในกิจกรรม ก็จะไม่ค่อยมีหรือมีไม่ครบถ้วนตามที่ได้วางแผนเอาไว้” (ครูผู้สอน, สัมภาษณ์, 28 พฤษภาคม 2562)

4.4 การนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน (Act : A)

สภาพปัญหาการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน (Act : A) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญห ครูที่ปรึกษาได้ทำการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนผ่านกิจกรรมซ่อมเสริม กิจกรรมให้คำปรึกษาเบื้องต้น และกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน สภาพปัญหามีอยู่ 3 ประเด็นดังนี้

4.4.1 กิจกรรมซ่อมเสริม ไม่มีการนำผลการประเมินจากแบบสรุปผลในกิจกรรมไปพัฒนาให้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลของผู้อำนวยการสถานศึกษา ดังนี้

“ในปลายปีการศึกษาของแต่ละปี จะให้ครูที่รับผิดชอบในกิจกรรมการซ่อมเสริม การเรียนของนักเรียน ได้รายงานผลการจัดกิจกรรมกับผู้อำนวยการสถานศึกษา ที่เห็นในรายงานมีการสรุปผลการดำเนินกิจกรรม แต่ยังขาดวิธีการให้คำแนะนำ เสนอแนะแนวทาง การนำผลที่มีปัญหาไปปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น” (ผู้อำนวยการสถานศึกษา, สัมภาษณ์, 27 พฤษภาคม 2562)

4.4.2 กิจกรรมให้คำปรึกษาเบื้องต้น ขาดวิธีการที่ทำให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในการจัดกิจกรรมให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียนที่มีปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลของครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ

“กิจกรรมการให้คำปรึกษาของครูที่ปรึกษาต่อนักเรียนที่มีปัญหาด้านต่าง ๆ ยังดำเนินการแบบเดิม ๆ ป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นแบบเดิม ๆ ครูยังขาดวิธีคิด วิธีการที่แปลกใหม่ ผลิตภัณฑ์ที่สอดคล้องกับนักเรียนแก้ปัญหาที่นักเรียนแต่ละคน เพราะนักเรียนแต่ละคนมีปัญหาไม่เหมือนกัน นิสัยไม่เหมือนกัน ต้องหาวิธีการที่แตกต่างกันไป ที่จะนำมาใช้ในกิจกรรมให้บรรลุมุ่งหมายให้ดีขึ้น” (ครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, สัมภาษณ์, 28 พฤษภาคม 2562)

4.4.3 กิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน วิธีการแก้ปัญหานักเรียนของครูที่รับผิดชอบยังไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ และพัฒนา สอดคล้องกับข้อมูลของตัวแทนผู้ปกครองได้กล่าวว่า

“สังเกตว่าทุกปีการศึกษาที่ผ่านมา ในการประชุมผู้ปกครอง เรื่องการดูแลนักเรียนของครูยังมีนักเรียนที่ก่อปัญหามาก ยังมีการหนีเรียนกลับบ้าน การดก้นในโรงเรียนบ่อยมาก มีปัญหาการลักขโมยของในโรงเรียนเหมือนเดิม และปัญหาการอ่านออก เขียนได้ นักเรียนอ่านหนังสือไม่ได้ อยากให้ครูทุกคนช่วยเหลือดูแลนักเรียนและป้องกันแก้ไขปัญหาระหว่างเรียนต่าง ๆ นี้ให้หมดไปหรือให้ปัญหาน้อยลงกว่าเดิมก็ยังดี” (ตัวแทนผู้ปกครอง, สัมภาษณ์, 27 พฤษภาคม 2562)

5. ด้านการส่งต่อ

5.1 การวางแผน (Plan : P)

สภาพปัญหาการวางแผน (Plan : P) ด้านการส่งต่อ ครูที่ปรึกษาได้ทำการส่งต่อนักเรียนผ่านกิจกรรมการส่งต่อนักเรียน สภาพปัญหามีอยู่ 2 ประเด็นดังนี้

5.1.1 กิจกรรมการส่งต่อนักเรียน ขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการวางแผนงานที่เป็นระบบในการส่งต่อนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลของครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกล่าวคือ

“ครูยังไม่เข้าใจเรื่องการวางแผนในการส่งต่อนักเรียน และยังขาดการประสานงาน การมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาว่า ถ้านักเรียนมีปัญหาด้านใด ควรส่งต่อไปยังบุคคลส่วนไหนที่ผิดชอบโดยตรง” (ครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, สัมภาษณ์, 28 พฤษภาคม 2562)

5.1.2 กิจกรรมการส่งต่อนักเรียน ครูไม่ได้เตรียมและตระหนักถึงความสำคัญของการส่งต่อนักเรียน โดยสอดคล้องกับข้อมูลของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

“เวลานักเรียนมีปัญหา ครูจะแก้ปัญหาให้นักเรียนไม่ทันต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เช่นการทะเลาะวิวาทของนักเรียน และปัญหาการขโมยสิ่งของในโรงเรียนซึ่งเป็นปัญหาร้ายแรงซึ่งเกิดขึ้นทุกปี ครูปล่อยให้ปัญหาลุกลามขึ้น โดยไม่ทันได้หาวิธีการป้องกัน แนะนำ และเตือนนักเรียนให้ประพฤติดี บอกถึงโทษของการทำความผิดในโรงเรียน ถ้าเกิดปัญหารุนแรงมากขึ้น ต้องมีหน่วยงานภายนอกมาดูแลช่วยเหลือ” (คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, สัมภาษณ์, 27 พฤษภาคม 2562)

5.2 การดำเนินการตามแผนที่วางไว้ (Do : D)

สภาพปัญหาการดำเนินการตามแผนที่วางไว้ (Do : D) ด้านการส่งต่อ ครูที่ปรึกษาได้ทำการส่งต่อนักเรียนผ่านกิจกรรมการส่งต่อนักเรียน สภาพปัญหามีอยู่ 2 ประเด็นดังนี้

5.2.1 กิจกรรมการส่งต่อนักเรียน ขาดการจัดบันทึกผลการส่งต่อนักเรียนที่เป็นร่องรอย หลักฐาน ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลของครูผู้สอน ดังนี้

“เกิดเหตุการณ์นักเรียนต่อยกัน ครูที่ปรึกษาที่ดูแลนักเรียนที่ก่อปัญหาได้ดักเตือนและประสานงาน ส่งต่อให้ครูฝ่ายปกครองจัดการแก้ไขปัญหามาแต่ยังขาดการบันทึกข้อมูลการส่งต่อที่เป็นหลักฐาน เช่น เวลาเกิดเหตุ เรื่องราวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น คู่กรณี และวิธีแก้ไขปัญหามาให้ดีขึ้น ซึ่งจะเป็นข้อมูล สถิติในการเกิดเหตุการณ์ซ้ำอีก จะได้ป้องกันให้ดีไม่ให้เกิดเหตุการณ์ซ้ำต่อยขึ้นมาได้อีก” (ครูผู้สอน, สัมภาษณ์, 28 พฤษภาคม 2562)

5.2.2 กิจกรรมการส่งต่อนักเรียน ขาดการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกในการส่งต่อนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

“บางครั้งอาจเกิดปัญหาที่ทางโรงเรียนแก้ไขปัญหามาได้ยากหรือแก้ไขไม่ได้ เช่น พฤติกรรมลักขโมยเงินที่คิดเป็นนิสัย ยาเสพติดที่มาจากครอบครัวและชุมชนในหมู่บ้าน ครูต้องมีการเตรียมความพร้อมต่อเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้น ประสานความร่วมมือและติดต่อกับหน่วยงานภายนอก เพื่อส่งต่อไปยังตำรวจที่เกี่ยวข้องโดยตรงเพื่อแก้ปัญหานักเรียน” (นายอนุภาพ เลาช้าง, คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, สัมภาษณ์, 27 พฤษภาคม 2562)

5.3 การตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน (Check : C)

สภาพปัญหาการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน (Check : C) ด้านการส่งต่อครูที่ปรึกษาได้ทำการส่งต่อนักเรียนผ่านกิจกรรมการส่งต่อนักเรียน สภาพปัญหามีอยู่ 1 ประเด็นดังนี้

5.3.1 กิจกรรมการส่งต่อนักเรียน ยังไม่มีแบบรายงานการประเมินผลการส่งต่อของโรงเรียนที่เห็นเป็นประจักษ์ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลของนางรุ่งนภา เลาว่าง ดังนี้

“การประชุมผู้ปกครองนักเรียนทุกภาคเรียน ครูได้ชี้แจงเกี่ยวกับกิจกรรมด้านการส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอก แต่หลักฐานแบบบันทึกรายงานผลการส่งต่อในแต่ละปียังไม่เคยเห็นมีแต่การบอกเล่า ชี้แจงให้ผู้ปกครองนักเรียนทราบแค่นั้น” (ตัวแทนผู้ปกครอง, สัมภาษณ์, 27 พฤษภาคม 2562)

5.4 การนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน (Act : A)

สภาพปัญหานำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน (Act : A) ด้านการส่งต่อ ครูที่ปรึกษาได้ทำการส่งต่อนักเรียนผ่านกิจกรรมการส่งต่อนักเรียน สภาพปัญหามีอยู่ 1 ประเด็นดังนี้

5.4.1 กิจกรรมการส่งต่อนักเรียน ยังไม่มีการพัฒนาการส่งต่อนักเรียนที่เป็นระบบและมีประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลของครูผู้สอน ดังนี้

“ครูที่เป็นหัวหน้างานการส่งต่อนักเรียนยังขาดการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การส่งต่อนักเรียนเป็นเรื่องที่ยากลำบากต่อครูที่รับผิดชอบ ต้องเกิดจากร่วมมือของทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง ต้องให้ความสำคัญ และมีความเข้าใจ มีความรู้ในวิธีการ การสร้างเครื่องมือ แบบบันทึก การสรุปผลกิจกรรม นำผลไปปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้น เพื่อจะได้ไม่ให้เกิดปัญหาหรือเกิดปัญหาที่ไม่ร้ายแรงถึงขั้นส่งต่อภายนอก” (ครูผู้สอน, สัมภาษณ์, 28 พฤษภาคม 2562)

ตอนที่ 2 ผลการรวบรวมข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง

แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง ผู้วิจัยจัดทำแนวทางเพื่อแก้ปัญหาที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล สามารถแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้ดังนี้ ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนต้นแบบที่มี

วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 จำนวน 3 โรงเรียน คือ 1) โรงเรียนชุมชนบ้านแม่ทั้ง 2) โรงเรียนบ้านโค้งงาม 3) โรงเรียนบ้านแม่จูดและส่วนที่ 2 ผลการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในการเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิง จำแนกเป็นรายด้าน 5 ด้าน คือ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมนักเรียน 4) ด้านการป้องกันและแก้ไข ปัญหา 5) ด้านการส่งต่อ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนต้นแบบที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 จำนวน 3 โรงเรียน คือ 1) โรงเรียนชุมชนบ้านแม่ทั้ง 2) โรงเรียนบ้านโค้งงาม 3) โรงเรียนบ้านแม่จูด ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) โรงเรียนชุมชนบ้านแม่ทั้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 จากการสัมภาษณ์โรงเรียนชุมชนบ้านแม่ทั้ง (นายสมชาย ศรีกระจำง, ครูผู้สอน, สัมภาษณ์, 30 พฤษภาคม 2562) สรุปได้ดังนี้

1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 1) การวางแผน (Plan : P) ควรวางแผนอย่างเป็นระบบ และการดูแลนักเรียนรายบุคคลอย่างชัดเจนจากการออกไปเยี่ยมบ้านนักเรียน 2) การดำเนินการตามแผนที่วางไว้ (Do : D) ควรดำเนินการตามแผนที่วางไว้ ทำเป็นระยะ และออกเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกภาคเรียนละ 2 ครั้ง ลงเก็บข้อมูล ติดตามนักเรียนตลอดเวลา 3) การตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน (Check : C) ควรตรวจสอบการปฏิบัติงานตลอดเวลา 4) การนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน (Act : A) ควรนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง

1.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน 1) การวางแผน (Plan : P) ควรวางแผนหลักการและขั้นตอนอย่างเป็นระบบ 2) การดำเนินการตามแผนที่วางไว้ (Do : D) ควรดำเนินการตามแผนที่วางไว้ อย่างถูกขั้นตอน อย่างต่อเนื่องและให้ความสำคัญเกี่ยวกับการเยี่ยมบ้านของนักเรียนและรายได้ของผู้ปกครอง มีการคัดกรองอย่างเป็นรูปธรรม 3) การตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน (Check : C) ควรตรวจสอบ ให้หลากหลายขั้นตอน ดูสภาพบ้านที่อยู่อาศัย การเรียน นิสัย พฤติกรรมของนักเรียน และรับรองข้อมูลจากหัวหน้าหมู่บ้าน 4) การนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน (Act : A) ควรบริหารเวลาและให้ความสำคัญในการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนา

1.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน 1) การวางแผน (Plan : P) ควรวางแผนดำเนินการส่งเสริมเรื่องทุนการศึกษา และเสื้อผ้า อาชีพที่นักเรียนสนใจและผู้ปกครอง ชุมชน ส่งเสริมให้การสนับสนุน 2) การดำเนินการตามแผนที่วางไว้ (Do : D) ควรทำตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียน อย่างมีระบบขั้นตอน ส่งเสริมด้านอาชีพ กิจกรรม ตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียน โดยความเห็นชอบของผู้ปกครองและผู้บริหาร 3) การตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน (Check : C) ควรสรุป และติดตามโครงการ ส่งรายงานให้ท่านผู้อำนวยการสถานศึกษาตลอดเวลา ให้มีความสำคัญในการทำกิจกรรม ติดตามประเมิน และนำไปใช้อย่างต่อเนื่อง 4) การนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน (Act : A) ควรนำผลการประเมินการปรับปรุงและพัฒนา ทุกโครงการที่สำคัญ เห็นสมควรเหมาะสม

1.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา 1) การวางแผน (Plan : P) ควรวางแผนและขั้นตอนการป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้นักเรียนเรียนกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ครูเคร์) ทำตามแผนปฏิบัติการประจำปีของแผนงบประมาณประจำปี 2) การดำเนินการตามแผนที่วางไว้ (Do : D) ควรดำเนินการตามแผนที่วางไว้ เวลา งบประมาณ มีการร่วมกันกับทุกฝ่าย ทุกหน่วยงาน 3) การตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน (Check : C) ควรตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน อย่างถูกต้อง ทุกกระบวนการ 4) การนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน (Act : A) ควรนำผลการประเมินมาปรับปรุง พัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง

1.5 ด้านการส่งต่อ 1) การวางแผน (Plan : P) ควรวางแผนการส่งต่อ มีความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ 2) การดำเนินการตามแผนที่วางไว้ (Do : D) ควรดำเนินการตามแผนที่วางไว้ อย่างต่อเนื่อง 3) การตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน (Check : C) ควรตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน 4) การนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน (Act : A) ควรสรุปผลประจำปีทุกเดือน/ภาคเรียน นำมาปรับปรุงตลอด เนื่องจากมีการคัดกรองหลายขั้นตอน 2) โรงเรียนบ้านโค้งงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 จากการสัมภาษณ์โรงเรียนบ้านโค้งงาม (ผู้อำนวยการสถานศึกษา, สัมภาษณ์, 30 พฤษภาคม 2562) สรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 1) การวางแผน (Plan : P) ควรประชุมวางแผนและแจกแจงงานกันอย่างเป็นระบบ 2) การดำเนินการตามแผนที่วางไว้ (Do : D) ควรดำเนินการตามแผนที่วางไว้ 3) การตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน (Check : C) ควรประชุม ตรวจสอบสรุปงานตามรายงานทั้งทางตรงและทางอ้อม 4) การนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน (Act : A) ควรประเมินผลและนำผลไปใช้ในการพัฒนา

2.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน 1) การวางแผน (Plan : P) ควรประชุมวางแผนโดยครูผู้รับผิดชอบดำเนินการ 2) การดำเนินการตามแผนที่วางไว้ (Do : D) ควรดำเนินการตามแผน 3) การตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน (Check : C) ควรแต่งตั้งเจ้าหน้าที่เพื่อตรวจสอบและรอการรายงาน 4) การนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน (Act : A) ควรนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนางาน

2.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน 1) การวางแผน (Plan : P) ควรจัดประชุมวางแผนด้านการส่งเสริมนักเรียน ให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น และครูเป็นที่ปรึกษาแก้ปัญหา 2) การดำเนินการตามแผนที่วางไว้ (Do : D) ควรดำเนินการตามแผนที่วางไว้ 3) การตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน (Check : C) ควรตรวจสอบด้วยเครื่องมือด้านทักษะชีวิตของผู้เรียน 4) การนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน (Act : A) ควรนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา 1) การวางแผน (Plan : P) ควรวางแผนและขั้นตอนการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยให้ความรู้ จัดอบรมและสอดแทรกในเนื้อหาการเรียน 2) การดำเนินการตามแผนที่วางไว้ (Do : D) ควรดำเนินการตามแผนที่วางไว้ 3) การตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน (Check : C) ควรตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน มีการนิเทศ ติดตามผลจากคณะกรรมการที่โรงเรียนจัดตั้งขึ้น โดยผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นประธาน 4) การนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน (Act : A) ควรนำผลการประเมินมาพัฒนาในปีต่อ ๆ ไป

2.5 ด้านการส่งต่อ 1) การวางแผน (Plan : P) ควรวางแผนการส่งต่อตามขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งการส่งต่อภายในและการส่งต่อกายนอก 2) การดำเนินการตามแผนที่วางไว้ (Do : D) ควรดำเนินการตามแผนที่วางไว้อย่างเป็นระบบ 3) การตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน (Check : C) ควรแจ้งสรุปงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในตอนประชุมคณะครู 4) การนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน (Act : A) ควรนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

3) โรงเรียนบ้านแม่งูด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 จากการสัมภาษณ์โรงเรียนบ้านแม่งูด (ครูผู้สอน, สัมภาษณ์, 31 พฤษภาคม 2562) สรุปได้ดังนี้

3.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 1) การวางแผน (Plan : P) ควรวางแผนการปฏิบัติงานในขั้นตอนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยครูประจำชั้นและครูที่ปรึกษา 2) การดำเนินการตามแผนที่วางไว้ (Do : D) ควรดำเนินการตามแผนที่วางไว้ ตั้งแต่ต้นปีการศึกษา โดยการให้แบบฟอร์มการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลแก่ครูที่ปรึกษาในแต่ละชั้น โดยมีข้อมูลรายละเอียด

ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน และออกเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกภาคเรียนละ 2 ครั้ง ลงเก็บข้อมูล ติดตามนักเรียนตลอดเวลา 3) การตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน (Check : C) ตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน มีเอกสาร หลักฐานประกอบ 4) การนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน (Act : A) การนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุน และช่วยเหลือผู้เรียนตามความเสี่ยง ปัญหาที่พบเป็นรายบุคคล

3.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน 1) การวางแผน (Plan : P) ครวางแผนที่เป็นหลักการ และขั้นตอนในการดำเนินการ โดยจะมีการคัดกรองนักเรียนรายบุคคลทุกปีการศึกษา 2) การดำเนินการตามแผนที่วางไว้ (Do : D) ควรดำเนินการตามแผนที่วางไว้ มีแบบบันทึกการคัดกรองด้านพฤติกรรมของนักเรียน มีการแปลผลการคัดกรองนักเรียนรายบุคคล 3) การตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน (Check : C) ตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน โดยมีการเก็บเอกสาร หลักฐานที่กรอกโดย นักเรียน ครู ผู้ปกครอง แบบประเมิน SDQ มีแบบสรุปผลการแปลผลพฤติกรรมของนักเรียน 4) การนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน (Act : A) การนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน เพื่อนำไปสู่ขั้นตอนต่อไป ในรายที่มีความเสี่ยงมีปัญหา ที่ควรปรับปรุง สนับสนุน เพื่อให้การช่วยเหลือนักเรียนต่อไป

3.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน 1) การวางแผน (Plan : P) ครวางแผน ด้านการส่งเสริมนักเรียน โดยมีโครงการกิจกรรม ทักษะอาชีพ ด้านสุขภาพ ด้านการเรียน 2) การดำเนินการตามแผนที่วางไว้ (Do : D) ควรดำเนินการตามแผนที่วางไว้ จัดกิจกรรมชุมนุม เพื่อส่งเสริมนักเรียน ได้ตัดสินใจเลือกชุมนุมที่ชอบ ถนัดและเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ด้านทักษะการประกอบอาชีพ 3) การตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน (Check : C) ตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน โดยการจัดกิจกรรมชุมนุมเพื่อให้นักเรียน ได้ฝึกปฏิบัติ เกิดทักษะ ความรู้ ความเข้าใจ มีการจดบันทึกแบบการเข้าร่วมกิจกรรมชุมนุม 4) การนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน (Act : A) การนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน มีผลงานของนักเรียนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรม ส่งเสริม สนับสนุน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อผู้เรียน

3.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา 1) การวางแผน (Plan : P) ครวางแผนโดยการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดกับนักเรียนทุกคน อย่างเท่าเทียมกัน 2) การดำเนินการตามแผนที่วางไว้ (Do : D) ควรดำเนินการตามแผนที่วางไว้ โดยครูประจำชั้น/ที่ปรึกษาให้การดูแลเอาใจใส่นักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกันนักเรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา ให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด จัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหให้กับนักเรียน 3) การตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน

(Check : C) ควรตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน มีเอกสาร หลักฐาน การบันทึก การให้คำปรึกษา บันทึกการประชุมผู้ปกครอง บันทึกการแนะแนว การป้องกันและแก้ไขปัญหา 4) การนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน (Act : A) ควรนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

3.5 ด้านการส่งต่อ 1) การวางแผน (Plan : P) ควรวางแผน ที่เป็นหลักการและขั้นตอน ในการช่วยเหลือแก่นักเรียนในกรณีที่มีปัญหาที่มีความยากต่อการช่วยเหลือ แล้วพฤติกรรมไม่ดีขึ้น โดยการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป 2) การดำเนินการตามแผนที่วางไว้ (Do : D) ควรดำเนินการตามแผน หากพบนักเรียนที่มีปัญหาต้องการช่วยเหลือแต่ไม่สามารถช่วยเหลือได้มีการส่งต่อ เพื่อให้ได้รับการช่วยเหลือที่ถูกต้องและรวดเร็ว ดำเนินการโดยครูที่ปรึกษา ตามขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3) การตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน (Check : C) ควรตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน มีแบบบันทึกพฤติกรรมนักเรียนรายบุคคล แบบการดำเนินการช่วยเหลือ บันทึกการขอความร่วมมือจากบุคลากรภายในโรงเรียนและหน่วยงานภายนอก 4) การนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน (Act : A) ควรนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน มีการนำผลมาวิเคราะห์แล้วดูว่าไม่สามารถช่วยเหลือนักเรียนได้ ก็จะขอความช่วยเหลือความร่วมมือจากผู้อื่น หน่วยงานอื่น โดยส่งต่อภายในและส่งต่อภายนอก

สรุปผลการสังเคราะห์ได้ว่า แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนต้นแบบที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) มีแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ดังนี้

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 1) การวางแผน (Plan : P) ควรประชุมวางแผน การปฏิบัติงานในขั้นตอนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยครูประจำชั้นและครูที่ปรึกษา อย่างเป็นระบบและดูแลนักเรียนรายบุคคลอย่างชัดเจนจากการออกไปเยี่ยมบ้านนักเรียน 2) การดำเนินการตามแผนที่วางไว้ (Do : D) ควรดำเนินการตามแผนที่วางไว้ ตั้งแต่ต้นปีการศึกษาจะมีการให้แบบฟอร์มการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลในแต่ละชั้น โดยมีข้อมูลรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนและออกเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกภาคเรียนละ 2 ครั้ง ลงเก็บข้อมูล ติดตามนักเรียนตลอดเวลา 3) การตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน (Check : C) ควรตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน สรุปงานตามรายงานตลอดเวลา มีเอกสาร หลักฐานประกอบ 4) การนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน (Act : A) ควรนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนและช่วยเหลือผู้เรียนตามความเสี่ยง ปัญหาที่พบเป็นรายบุคคล

2. ด้านการคัดกรองนักเรียน 1) การวางแผน (Plan : P) ควรวางแผนที่เป็นหลักการและขั้นตอนในการดำเนินการ อย่างเป็นระบบ มีการคัดกรองนักเรียนรายบุคคลทุกปีการศึกษา โดยครูผู้รับผิดชอบดำเนินการ 2) การดำเนินการตามแผนที่วางไว้ (Do : D) ควรดำเนินการตามแผนที่วางไว้ มีแบบบันทึกการคัดกรองด้านพฤติกรรมของนักเรียน มีการแปลผลการคัดกรองนักเรียนรายบุคคลอย่างถูกต้อง อย่างต่อเนื่อง และให้ความสำคัญเกี่ยวกับการเยี่ยมบ้านของนักเรียนและรายได้ของผู้ปกครอง มีการคัดกรองอย่างเป็นรูปธรรม 3) การตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน (Check : C) ควรตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน ให้หลากหลายขั้นตอน โดยมีการเก็บเอกสาร หลักฐานที่กรอกโดย นักเรียน ครู ผู้ปกครอง แบบประเมิน SDQ มีแบบสรุปผลการแปลผลพฤติกรรมของนักเรียน 4) การนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน (Act : A) ควรนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน เพื่อนำไปสู่ขั้นตอนต่อไป ในรายที่มีความเสี่ยงมีปัญหา ที่ควรปรับปรุง สนับสนุนเพื่อให้การช่วยเหลือนักเรียนต่อไป

3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน 1) การวางแผน (Plan : P) ควรวางแผนดำเนินการ ด้านการส่งเสริมนักเรียนให้คิดเป็น ทำเป็น โดยมีโครงการกิจกรรม ทักษะอาชีพ ด้านสุขภาพ ด้านการเรียนรู้ และส่งเสริมเรื่องทุนการศึกษาและเสื้อผ้า โดยการสนับสนุนจากผู้ปกครองและชุมชน 2) การดำเนินการตามแผนที่วางไว้ (Do : D) ควรดำเนินการตามตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียน อย่างเป็นระบบขั้นตอน จัดกิจกรรมชุมชน เพื่อส่งเสริมนักเรียนได้ตัดสินใจเลือกชุมชนที่ชอบ ถนัด และเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ด้านทักษะการประกอบอาชีพ โดยความเห็นชอบของผู้ปกครองและผู้อำนวยการสถานศึกษา 3) การตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน (Check : C) ควรตรวจสอบ มีการสรุปและติดตามโครงการ ส่งรายงานให้ผู้เกี่ยวข้องสถานศึกษาตลอดเวลา ให้ความสำคัญในการทำกิจกรรมติดตามประเมิน และนำไปใช้อย่างต่อเนื่อง โดยการจัดกิจกรรมชุมชนเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ เกิดทักษะ ความรู้ ความเข้าใจ มีการจดบันทึก แบบการเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน 4) การนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน (Act : A) ควรนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน มีผลงานของนักเรียนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรม ส่งเสริม สนับสนุน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อผู้เรียน

4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาย 1) การวางแผน (Plan : P) ควรวางแผนและขั้นตอนการป้องกันและแก้ไขปัญหาย โดยการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดกับนักเรียนทุกคน อย่างเท่าเทียมกัน ให้ความรู้ จัดอบรม และสอดแทรกในเนื้อหาการเรียน 2) การดำเนินการตามแผนที่วางไว้ (Do : D) ควรดำเนินการตามแผนที่วางไว้ โดยครูประจำชั้น/ที่ปรึกษาให้การดูแลเอาใจใส่นักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกันนักเรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา ให้ความสำคัญดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดจัดกิจกรรมเพื่อ

ป้องกันและแก้ไขปัญหให้กับนักเรียน 3) การตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน (Check : C) ตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน มีการนิเทศ ติดตามผลจากคณะกรรมการที่โรงเรียนจัดตั้งขึ้น โดยผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นประธาน มีเอกสาร หลักฐาน การบันทึก การให้คำปรึกษา บันทึก การประชุมผู้ปกครอง บันทึกการแนะแนว การป้องกันและแก้ไขปัญหา 4) การนำผลการประเมิน มาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน (Act : A) การนำผลการประเมิน มาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ดูแล นักเรียนได้อย่างทั่วถึง ให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

5. ด้านการส่งต่อ 1) การวางแผน (Plan : P) การวางแผน ที่เป็นหลักการและขั้นตอน ในการช่วยเหลือแก่นักเรียนในกรณีที่มีปัญหาที่มีความยากต่อการช่วยเหลือ แล้วพฤติกรรมไม่ดีขึ้น โดยการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป 2) การดำเนินการตามแผนที่วางไว้ (Do : D) การ ดำเนินการตามแผน หากพบนักเรียนที่มีปัญหาต้องการช่วยเหลือแต่ไม่สามารถช่วยเหลือได้มีการส่งต่อ เพื่อให้ได้รับการช่วยเหลือที่ถูกต้องและรวดเร็ว ดำเนินการโดยครูที่ปรึกษา ตามขั้นตอนของระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3) การตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน (Check : C) ตรวจสอบการ ปฏิบัติงานตามแผน มีแบบบันทึกพฤติกรรมนักเรียนรายบุคคล แบบการดำเนินการช่วยเหลือ บันทึก การขอความร่วมมือจากบุคลากรภายในโรงเรียนและหน่วยงานภายนอก 4) การนำผลการประเมิน มาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน (Act : A) การนำผลการประเมิน มาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน มีการนำผลมาวิเคราะห์แล้ว ว่าเป็นไม่สามารถช่วยเหลือนักเรียนได้ ก็ขอความช่วยเหลือความร่วมมือจากผู้อื่น หน่วยงานอื่น โดยส่งต่อ ภายในและส่งต่อภายนอก

ซึ่งผู้วิจัยจะใช้แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ด้นแบบที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) มาเป็นแนวทางในการขร่างแนวทางการบริหาร จัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้ กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง

ส่วนที่ 2 ผลการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในการเสนอแนะแนวทางการบริหาร จัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้ กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง ทั้ง 5 ด้าน คือ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมนักเรียน 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญห 5) ด้านการ ส่งต่อโดยผู้วิจัยประกอบด้วย แหล่งข้อมูล จำนวน 12 คน ในวันที่ 6 สิงหาคม 2562 ณ โรงเรียน บ้านคอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.1 แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนต้นแบบที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices)	สภาพปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ ตามกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง	ผลการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในการเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง
1. ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการวางแผน การทำแบบเยี่ยมบ้านของนักเรียน	1. ควรวางแผนในการออกแบบ การทำแบบเก็บข้อมูลในการเยี่ยมบ้านของนักเรียนโดยครูประจำชั้นและครูที่ปรึกษาร่วมกันปรึกษาหารือให้แบบเยี่ยมบ้านของนักเรียนมีประสิทธิภาพครอบคลุมกับสภาพความต้องการของนักเรียนอย่างชัดเจน	1. แบบเก็บข้อมูลในการเยี่ยมบ้านของนักเรียนไม่ตอบใจยังไม่เอื้อต่อการเก็บและให้ข้อมูล คำถามที่ใช้เป็นแบบทั่วไปไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียน	สถานศึกษาควรจัดการประชุม วางแผน คณะครูและบุคลากรทางการศึกษา สร้างความตระหนัก ให้ความรู้ คำแนะนำวิธีการดำเนินการแก่ครูผู้ปฏิบัติในการทำแบบเยี่ยมบ้านของนักเรียนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียน และวางแผนเตรียมการล่วงหน้า หากวิธีรับมือกับปัญหาความ

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนต้นแบบที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices)	สภาพปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ ตามกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง	ผลการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในการเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง
2. การเดินทางไปเยี่ยม บ้าน ของ นักเรียนล่าช้า ไม่ทันเวลาที่กำหนด	2. ควรดำเนินการตามแผนที่วางไว้ ตั้งแต่ต้นปีการศึกษา จะมีการให้แบบฟอร์มการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลในแต่ละชั้น โดยมีข้อมูลรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน และออกเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกภาคเรียนละ 2 ครั้ง โดยไปช่วงก่อนฤดูฝนและสำรวจเส้นทางอุปสรรค และหาวิธีแก้ไข ขอความช่วยเหลือจากชาวบ้านก่อนลงเก็บข้อมูลจริงในการเยี่ยมบ้านนักเรียน	2. พื้นที่อยู่อาศัยของนักเรียนส่วนมากสูงชันและทุรกันดารทำให้การคมนาคมเดินทางไม่สะดวก ยากลำบากมาก และในช่วงเวลาฤดูฝนทำให้ไม่สามารถไปเยี่ยมบ้านนักเรียนให้ทันเวลาได้ ส่งผลให้เกิดปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขให้ทันเวลาได้ เช่น ปัญหาครอบครัว สุขภาพของนักเรียน	ยากลำบากของเส้นทางในการเยี่ยมบ้านของนักเรียน แล้วดำเนินการตามแผนที่วางไว้ แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ ติดตาม การดำเนินการในกิจกรรม ออกแบบกรอบมาตรฐาน เกณฑ์ เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบ นิเทศ ติดตาม และดำเนินการนิเทศ ติดตาม นำผลการประเมินจากกิจกรรมมาปรับปรุง แก้ไขพัฒนา จุดเด่น จุดด้อย จุดที่ควรพัฒนา

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนต้นแบบที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices)	สภาพปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ ตามกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง	ผลการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในการเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง
3. ไม่มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนที่เป็นระบบ	3. ควรตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนสรุปงานตามรายงานตลอดเวลา มีร่องรอยเอกสาร หลักฐาน รูปภาพประกอบ	3. การตรวจสอบการปฏิบัติงานของกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียนยังไม่เป็นระบบ และไม่ต่อเนื่อง ขาดการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ หลักฐานเอกสารเครื่องมือที่ใช้วัด ที่ได้จากการเยี่ยมบ้านนักเรียนของครูที่ปรึกษาฯ ยังขาดหายไป สมบูรณ์	

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนต้นแบบที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices)	สภาพปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ ตามกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง	ผลการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในการเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง
4. ขาดการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน	4. ควรนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุน และช่วยเหลือผู้เรียนตามความเล็ง ปัญหาที่พบเป็นรายบุคคลจากการเยี่ยมบ้านนักเรียน	4. ขาดการรายงานผลการประเมินกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน เนื่องจากไม่มีการติดตาม ตรวจสอบ ที่เป็นระบบ และทำอย่างต่อเนื่อง	

ตารางที่ 4.2 แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง ด้านการคัดกรองนักเรียน

ปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนต้นแบบที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices)	สภาพปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ ตามกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง	ผลการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในการเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง
1. ครูขาดองค์ความรู้และความเข้าใจในการวางแผนจัดทำแบบการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียน	1. ควรวางแผน ให้ความรู้ กำหนดเกณฑ์ มาตรฐาน วิธีการสร้างเครื่องมือการคัดกรองนักเรียนให้ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียน	1. ครูที่ปรึกษายังไม่ค่อยเข้าใจวิธีการกำหนด เกณฑ์ มาตรฐาน ในการสร้างเครื่องมือการคัดกรองนักเรียน เมื่อนำไปใช้คัดกรองกับนักเรียนยังไม่มีประสิทธิภาพ ไม่มีความชัดเจนในการจัดกลุ่มนักเรียน	ควรวางแผน การจัดทำเครื่องมือ สื่อนวัตกรรม สำหรับการดำเนินการ การคัดกรองนักเรียนมีการดำเนินการแบบมีส่วนร่วมทุกฝ่ายและชี้แจงถึงข้อควรระวังในการเก็บข้อมูลให้เป็นความลับจากการคัดกรองนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างดำเนินการ มีการปรับปรุงแก้ไขการทำงานตลอดเวลา มีการออกแบบกรอบ มาตรฐาน เกณฑ์ เครื่องมือที่

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนต้นแบบที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices)	สภาพปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ ตามกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง	ผลการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในการเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง
2. ครูที่ปรึกษาขาดความระมัดระวังในการเก็บความลับของนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา	2. ควรชี้แจงให้ครูผู้รับผิดชอบทราบในความระมัดระวังของการดำเนินการ ในเรื่องการเก็บข้อมูลความลับของนักเรียนที่ได้จากการสัมภาษณ์นักเรียนจากการคัดกรองในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา	2. นักเรียนบางคนโดนเพื่อนล้อเลียนเกี่ยวกับปัญหาที่บ้าน จนร้องไห้ และไม่ยอมมาโรงเรียน เนื่องจากครูที่ปรึกษาขาดความระมัดระวังในการเก็บข้อมูลที่เป็นความลับของนักเรียนที่มีปัญหา	ใช้ในการตรวจสอบ นิเทศ ติดตาม กำกับดูแล และดำเนินการปรับปรุง แก้ไขพัฒนาจุดเด่น จุดด้อย จุดที่ควรพัฒนาจากการนิเทศติดตามร่วมกับแผนที่ได้วางไว้ อย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง
3. ไม่มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนที่เป็นชัดเจน	3. ควรตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน ให้หลากหลายขั้นตอน โดยมีการเก็บเอกสาร หลักฐานที่กรอกโดย นักเรียน ครู ผู้ปกครอง	3. ไม่มีการนิเทศติดตามในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนในระหว่างการดำเนินการจัดเก็บข้อมูลการคัดกรองของนักเรียน ทำให้ไม่รู้ว่ามีปัญหาจากการ	

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนต้นแบบที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices)	สภาพปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ ตามกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง	ผลการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในการเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง
	มีแบบสรุปผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน	ดำเนินการมาน้อยแค่ไหน ทำให้เกิดปัญหาครูที่รับผิดชอบทำงานไม่สมบูรณ์ตามแผนที่วางไว้	
4. ขาดการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้น	4. ควรนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน เพื่อนำไปสู่ขั้นตอนต่อไป ในรายที่มีความเสี่ยงมีปัญหา ที่ควรปรับปรุง สนับสนุน เพื่อให้การช่วยเหลือนักเรียนต่อไป	4. ครูสรุปผลการดำเนินงานตามกิจกรรมที่เกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน ส่งให้ผู้บริหารสถานศึกษา แต่ไม่ได้นำผลที่ได้จากการประเมินที่เป็นปัญหามาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น และพัฒนาต่อยอดในครั้งต่อไปให้มีประสิทธิภาพ	

ตารางที่ 4.3 แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง ด้านการส่งเสริมนักเรียน

ปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนต้นแบบที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices)	สภาพปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ ตามกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง	ผลการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในการเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง
1. ขาดการวางแผนการจัดทำคู่มือการดำเนินการของกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน	1. ควรวางแผนจัดทำคู่มือการดำเนินการของกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน ให้คิดเป็นทำเป็น โดยมีโครงการกิจกรรม ทักษะอาชีพ ด้านกีฬา ด้านการเรียนรู้ และส่งเสริมเรื่องทุนการศึกษา เสื้อผ้า โดยการการสนับสนุนจากผู้ปกครองและชุมชน	1. ครุยังไม่มีความรู้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน ส่วนใหญ่จะเป็นการคิดขึ้นมาเองหรือหาข้อมูลจากสื่อทางอินเทอร์เน็ต	ควรวางแผน ระเบียบวิธี ข้อปฏิบัติมาตรฐาน เกณฑ์ ในการดำเนินการระยะเวลาการดำเนินการ การจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ การวัดผลประเมินผล และปรับปรุง พัฒนาสถานศึกษาควรประสานความร่วมมือผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง หน่วยงานต่าง ๆ เพื่อระดมทรัพยากร
2. ขาดความหลากหลายในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน	2. ควรดำเนินการตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียน อย่างมีระบบขั้นตอน จัดกิจกรรม	2. ครุยังใช้กิจกรรมส่งเสริมนักเรียนแบบเดิม ๆ ซ้ำ ๆ ในทุก ๆ ปี ไม่	

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนต้นแบบที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices)	สภาพปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ ตามกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง	ผลการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในการเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง
	ด้านทักษะอาชีพ ด้านกีฬา ด้านการเรียนรู้ อย่างหลากหลาย กิจกรรมชุมนุม เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้ตัดสินใจเลือกชุมนุมที่ชอบ ถนัด และเป็นประโยชน์ต่อตนเอง	พัฒนาหรือปรับใช้ตามความต้องการของนักเรียนจริง ๆ	คน งบประมาณ ในการสนับสนุน กิจกรรมให้มีความหลากหลาย
3. ขาดการประเมินผลกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตที่มีประสิทธิภาพ	3. ควรตรวจสอบ มีการสรุป และติดตามโครงการ ส่งรายงานให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาตลอดเวลา ให้ความสำคัญในการทำกิจกรรม ติดตามประเมิน และนำไปใช้อย่างต่อเนื่อง	3. ยังขาดการนำผลที่ได้จากการจัดกิจกรรมไปประเมินผลว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่	

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนต้นแบบที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices)	สภาพปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ ตามกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง	ผลการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในการเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง
4. ยังไม่มีการนำผลการประเมินกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตไปพัฒนาให้ดีขึ้นกว่าเดิมที่เป็นอยู่	4. ควรนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน มีผลงานของนักเรียนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรม ส่งเสริมสนับสนุน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อผู้เรียน	4. กิจกรรมที่ส่งเสริมด้านกีฬาของนักเรียน เวลาสรุปผลการจัดกิจกรรมก็จะมีปัญหาที่เกิดขึ้นตามมา ครูที่รับผิดชอบก็ได้แก้ปัญหาให้ผ่านพ้นไปได้ แต่ขาดความหลากหลายในชนิดกีฬาที่ได้จัดกิจกรรม	

ตารางที่ 4.4 แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิง ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญา

ปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนต้นแบบที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices)	สภาพปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ ตามกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิง	ผลการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในการเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิง
1. ขาดการวางแผนในการออกแบบการบันทึกข้อมูลเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนให้มีประสิทธิภาพ	1. ควรจัดอบรมให้ความรู้แก่ครูที่ปรึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องในเรื่องการออกแบบและขั้นตอนการดำเนินการบันทึกข้อมูล การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนให้มีประสิทธิภาพ	1. ครูที่ปรึกษาจะใช้วิธีแก้ปัญหาแบบบอกกล่าว ตักเตือน แนะนำ ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนที่มีปัญหา แต่ไม่เห็นได้จดบันทึกข้อมูล วันเวลาปัญหาของนักเรียน แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนของแต่ละคน	สถานศึกษาควรประชุม วางแผนการดำเนินการ ร่วมกับคณะครู ออกแบบกรอบ มาตรฐาน เกณฑ์ เครื่องมือแบบบันทึกข้อมูลเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และดำเนินการตามแผนโดยครูผู้รับผิดชอบอย่างเคร่งครัด ทันท่วงที เหตุการณ์การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน มีการวางแผนการตรวจสอบ นิเทศ ติดตาม กำกับ ดูแล ร่องรอย

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนต้นแบบที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices)	สภาพปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ ตามกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง	ผลการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในการเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง
2. การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มปัญหาอย่าล่าช้าไม่ทันต่อเหตุการณ์	2. ควรดำเนินการตามแผนที่วางไว้ โดยครูประจำชั้น/ที่ปรึกษาให้การดูแลเอาใจใส่นักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน นักเรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงกลุ่มมีปัญหาให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด	2. มีเหตุการณ์ที่นักเรียนบางคนที่ชอบทะเลาะ ตีกันและหนีกลับบ้าน โดยที่ครูประจำชั้นไม่รู้เรื่อง ทำให้ผู้ปกครองนักเรียนเดือดร้อนไม่สบายใจ	หลักฐานรูปภาพประกอบการดำเนินการกิจกรรมและสรุปผลการประเมินกิจกรรม ถ้าเกิดปัญหาในกิจกรรมให้ย้อนกลับไปวางแผน ลงมือปฏิบัติ ตรวจสอบและ

	ป้องกันและแก้ไขปัญหาคือ ทันต่อเหตุการณ์		ปรับปรุงแก้ไข เป็น วงจร พัฒนาอยู่ตลอดเวลา อย่าง เป็นระบบ
--	--	--	--

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ปัญหาการบริหารจัดการระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน	แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนต้นแบบ ที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices)	สภาพปัญหาการบริหารจัดการระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน บ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัด เชียงใหม่ ตามกระบวนการ บริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง	ผลการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในการเสนอแนะแนวทางการบริหาร จัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการ บริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง
3. ไม่มีการบันทึกรายงานผลที่ ชัดเจนในการจัดกิจกรรมเพื่อ ป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน	3. ควรตรวจสอบการปฏิบัติงานตาม แผน มีการนิเทศ ติดตามผลจาก คณะกรรมการที่โรงเรียนจัดตั้งขึ้น โดย ผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นประธาน มี เอกสาร หลักฐาน การบันทึก การให้ คำปรึกษา บันทึกการประชุมผู้ปกครอง บันทึกการแนะแนว การป้องกันและ แก้ไขปัญหา	3. ครูได้ดำเนินการตามกิจกรรม ป้องกันแก้ปัญหา นักเรียนที่มี พฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาและ นักเรียนที่มีปัญหา แต่ไม่เห็นมีการ บันทึกข้อมูลลงในเครื่องมือต่าง ๆ ได้แก่ แบบสังเกต แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ ของนักเรียนที่มี ปัญหาที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม	

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ปัญหาการบริหารจัดการระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน	แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนต้นแบบ ที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices)	สภาพปัญหาการบริหารจัดการระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน บ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัด เชียงใหม่ ตามกระบวนการ บริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง	ผลการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในการเสนอแนะแนวทางการบริหาร จัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการ บริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง
4. วิธีการแก้ปัญหานักเรียน ของครูที่รับผิดชอบยังไม่ค่อย มีประสิทธิภาพ และพัฒนา	4. ควรนำผลการประเมินมาปรับปรุง และพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและ ประสิทธิผลในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง ให้ นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ ของสังคมต่อไป	4. ทุกปีการศึกษาที่ผ่าน ๆ มา ในการ ประชุมผู้ปกครอง เรื่องการดูแล นักเรียนของครูยังมีนักเรียนที่ก่อ ปัญหาอยู่มาก ยังมีการหนีเรียนกลับ บ้าน การตีกันในโรงเรียนบ่อยมาก มีปัญหาการลักขโมยของในโรงเรียน เหมือนเดิม และปัญหาการอ่านออก เขียนได้ นักเรียนอ่านหนังสือไม่ได้	

ตารางที่ 4.5 แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง ด้านการส่งต่อ

ปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนต้นแบบที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices)	สภาพปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ ตามกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง	ผลการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในการเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง
1. ครูขาดความรู้ความเข้าใจ ในการวางแผนงานที่เป็นระบบในการส่งต่อนักเรียน	1. ควรวางแผนให้ความรู้แก่ครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ที่เป็นหลักการและขั้นตอนการดำเนินการ ช่วยเหลือแก่นักเรียนในกรณีที่มีปัญหาที่ยากต่อการช่วยเหลือ แล้วพฤติกรรมไม่ดีขึ้น โดยการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป	1. ครูยังไม่เข้าใจเรื่องการวางแผนในการส่งต่อนักเรียน และยังขาดการประสานงาน การมีส่วนร่วมของครูผู้ปกครอง ชุมชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาว่า ถ้านักเรียนมีปัญหาด้านใด ควรส่งต่อไปยังบุคคลส่วนไหนที่ผิติดชอบโดยตรง	สถานศึกษาควรสร้างความตระหนัก ให้ความรู้ คำแนะนำ วิธีการดำเนินการแก่ครู ผู้ปฏิบัติและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีการวางแผนการจัดทำเครื่องมือ สื่อ นวัตกรรม สำหรับการดำเนินการ การส่งต่อ กำหนดให้ครูผู้รับผิดชอบดำเนินการตามขั้นตอน รายละเอียด เนื้อหาให้สอดคล้องตามมาตรฐานและแผนที่วางไว้ มีการตรวจสอบ นิเทศ ติดตาม กำกับ ดูแล

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนต้นแบบที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices)	สภาพปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ ตามกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง	ผลการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในการเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง
2. ข าค าร จ ด บั น ทึ ก ผล ก าร ส ่ง ต ่อนักเรียนที่เป็น ร ่องรอย หลั กฐาน	2. ควรดำเนินการตามแผน หากพบนักเรียนที่มีปัญหาต้องการช่วยเหลือแต่ไม่สามารถช่วยเหลือได้มีการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ได้รับการช่วยเหลือที่ถูกต้องและรวดเร็ว และมีการบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทุกครั้ง อย่างเป็นระบบ	2. เกิดเหตุการณ์นักเรียนต่อยกัน ครูที่ปรึกษาที่ดูแลนักเรียนที่ก่อปัญหาได้ ตักเตือนและประสานงาน ส่งต่อภายในให้ครูฝ่ายปกครองจัดการแก้ไขปัญหา แต่ยังคงขาดการบันทึกข้อมูลการส่งต่อที่เป็น หลั กฐาน	ร ่องรอยหลั กฐาน รู ปภาพ ประกอบการ ดำเนินการกิจกรรม ตรวจสอบระหว่าง การดำเนินการว่ามีปัญหา อุปสรรคใน การดำเนินการหรือไม่ มีวิธีแก้ปัญห อย่ างไร นำเครื่องมือที่ได้จากการ ตรวจสอบในการดำเนินการกิจกรรมไป ประเมินผล ถ้าเกิดปัญหาให้หาสาเหตุ ของปัญหา แล้วหาแนวทางปรับปรุง แก้ไข ถ้าผลได้ตามมาตรฐานที่วางแผนไว้ ให้รับรองไว้และพัฒนา ต่อยอดให้ดียิ่งขึ้น

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนต้นแบบที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices)	สภาพปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ ตามกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง	ผลการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในการเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง
3. ยังไม่มีแบบรายงานการประเมินผลการส่งต่อของโรงเรียนที่เห็นเป็นประจักษ์	3. ควรตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน มีแบบบันทึกพฤติกรรมนักเรียนรายบุคคล แบบการดำเนินการช่วยเหลือ บันทึกการขอความร่วมมือจากบุคลากรภายในโรงเรียนและหน่วยงานภายนอกที่ชัดเจน ตรวจสอบได้	3. ในการประชุมผู้ปกครองนักเรียน ทุกภาคเรียน ครูได้ชี้แจงเกี่ยวกับกิจกรรมด้านการส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอก แต่ขาดหลักฐานแบบบันทึกรายงานผลการส่งต่อ	
4. ยังไม่มีการพัฒนาการส่งต่อนักเรียนที่เป็นระบบและมีประสิทธิผล	4. ควรนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน มีการนำผลมาวิเคราะห์แล้วหาว่าไม่สามารถช่วยเหลือนักเรียนได้ ก็จะขอความช่วยเหลือความร่วมมือจากผู้อื่นหน่วยงานอื่น โดยส่งต่อภายในและส่งต่อภายนอก	4. ครูที่เป็นหัวหน้างานการส่งต่อนักเรียนยังขาดการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล	

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่องการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ ตามกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิงและเพื่อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิง โดยมีผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 9 คน ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูผู้สอน ตัวแทนผู้ปกครอง และประธานคณะกรรมการนักเรียนของโรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) การบันทึกข้อมูลภาคสนาม และการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และเขียนบรรยายเชิงพรรณนา ซึ่งตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ ตามกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิง พบว่า

1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 1) แบบเก็บข้อมูลในการเยี่ยมบ้านของนักเรียนไม่ครบถ้วน ไม่เอื้อต่อการเก็บและให้ข้อมูล คำถามที่ใช้เป็นแบบทั่วไปไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียน 2) พื้นที่อยู่อาศัยของนักเรียนส่วนมากสูงชันและทุรกันดารทำให้การคมนาคมเดินทางไม่สะดวก ยากลำบากมาก และในช่วงเวลาฤดูฝนทำให้ไม่สามารถไปเยี่ยมบ้านนักเรียนให้ทันเวลาได้ ส่งผลให้เกิดปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขให้ทันเวลาได้ เช่น ปัญหาครอบครัว สุขภาพของนักเรียน 3) การตรวจสอบการปฏิบัติงานของกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียนยังไม่เป็นระบบและไม่ต่อเนื่อง ขาดการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ หลักฐานเอกสาร

เครื่องมือที่ใช้วัด ที่ได้จากการเยี่ยมบ้านนักเรียนของครูที่ปรึกษาฯ ขาดหายไม่สมบูรณ์ 4) ขาดการรายงานผลการประเมิน กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน เนื่องจากไม่มีการติดตาม ตรวจสอบที่เป็นระบบ และทำอย่างต่อเนื่อง

1.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน 1) ครูที่ปรึกษาฯ ไม่ค่อยเข้าใจวิธีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐาน ในการสร้างเครื่องมือการคัดกรองนักเรียน เมื่อนำไปใช้คัดกรองกับนักเรียนยังไม่มีประสิทธิภาพ ไม่มีความชัดเจนในการจัดกลุ่มนักเรียน 2) นักเรียนบางคนโดนเพื่อนล้อเลียนเกี่ยวกับปัญหาทางบ้าน จนร้องไห้และไม่อยากมาโรงเรียน เนื่องจากครูที่ปรึกษาฯ ขาดความระมัดระวังในการเก็บข้อมูลที่เป็นความลับของนักเรียนที่มีปัญหา 3) ไม่มีการนิเทศติดตามในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนในระหว่างดำเนินการจัดเก็บข้อมูลการคัดกรองของนักเรียน ทำให้ไม่รู้ว่ามีปัญหาจากการดำเนินการมากน้อยแค่ไหน ทำให้เกิดปัญหาครูที่รับผิดชอบทำงาน ไม่สมบูรณ์ตามแผนที่วางไว้ 4) ครูสรุปผลการดำเนินงานตามกิจกรรมที่เกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน ส่งให้ผู้บริหารสถานศึกษา แต่ไม่ได้นำผลที่ได้จากการประเมินที่เป็นปัญหามาปรับปรุง แก้ไขให้ดีขึ้นและพัฒนาต่อยอดในครั้งต่อไป ให้มีประสิทธิภาพ

1.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน 1) ครูยังไม่มีคู่มือการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน ส่วนใหญ่จะเป็นการคิดขึ้นมาเองหรือหาข้อมูลจากสื่อทางอินเทอร์เน็ต 2) ครูยังใช้กิจกรรมส่งเสริมนักเรียนแบบเดิม ไม่พัฒนาหรือปรับใช้ตามความต้องการของนักเรียน 3) ยังขาดการนำผลที่ได้จากการจัดกิจกรรมไปประเมินผลว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ 4) กิจกรรมที่ส่งเสริมด้านกีฬาของนักเรียน เวลาสรุปผลการจัดกิจกรรมก็จะมีปัญหาที่เกิดขึ้นตามมา ครูที่รับผิดชอบก็ได้แก้ปัญหาให้ผ่านพ้นไปได้ แต่ขาดความหลากหลายในชนิดกีฬาที่ได้จัดกิจกรรม

1.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา 1) ครูที่ปรึกษาฯ จะใช้วิธีแก้ปัญหาแบบบอกกล่าว ตักเตือน แนะนำ ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนที่มีปัญหา แต่ไม่เห็นได้จับบันทึกข้อมูล วันเวลา ปัญหาของนักเรียน แนวทางการป้องกันและแก้ปัญหานักเรียนของแต่ละคน 2) มีเหตุการณ์ที่นักเรียนบางคนที่ชอบทะเลาะ ตีกัน และหนีกลับบ้าน โดยที่ครูประจำชั้นไม่รู้เรื่อง ทำให้ผู้ปกครองนักเรียนเดือดร้อน ไม่สบายใจ 3) ครูได้ดำเนินการตามกิจกรรมป้องกันแก้ปัญหาให้นักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาและนักเรียนที่มีปัญหา แต่ไม่เห็นมีการบันทึกข้อมูลลงในเครื่องมือต่าง ๆ ได้แก่ แบบสังเกต แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ของนักเรียนที่มีปัญหาที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม 4) การประชุมผู้ปกครอง เรื่องการดูแลนักเรียนของครูยังมีนักเรียนที่ก่อปัญหายู่มาก ยังมีการหนีเรียนกลับบ้าน การทะเลาะวิวาทกันในโรงเรียนบ่อยมากมีปัญหากลักรั้วของในโรงเรียนเหมือนเดิมและปัญหาการอ่านออก เขียนได้ นักเรียนอ่านหนังสือไม่ได้

1.5 ด้านการส่งต่อ 1) ครูยังไม่เข้าใจเรื่องการวางแผนในการส่งต่อนักเรียน และยังขาดการประสานงาน การมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาว่า ถ้านักเรียนมีปัญหาด้านใด ควรส่งต่อไปยังบุคคลส่วนไหนที่ผิดผิดชอบโดยตรง 2) เกิดเหตุการณ์นักเรียนต่อยกัน ครูที่ปรึกษาที่ดูแลนักเรียนที่ก่อปัญหาได้ตักเตือน และประสานงานส่งต่อภายในให้ครูฝ่ายปกครองจัดการแก้ไขปัญหา แต่ยังขาดการบันทึกข้อมูลการส่งต่อที่เป็นหลักฐาน 3) ในการประชุมผู้ปกครองนักเรียนทุกภาคเรียน ครูได้ชี้แจงเกี่ยวกับกิจกรรมด้านการส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอก แต่ขาดหลักฐานแบบบันทึกรายงานผลการส่งต่อ 4) ครูที่เป็นหัวหน้างานการส่งต่อนักเรียนยังขาดการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

2. แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิง

2.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล สถานศึกษาควรจัดการประชุม วางแผน คณะครูและบุคลากรทางการศึกษา สร้างความตระหนัก ให้ความรู้ คำแนะนำ วิธีการดำเนินการแก่ครูผู้ปฏิบัติ ในการทำแบบเยี่ยมบ้านของนักเรียน ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียน และวางแผนเตรียมการล่วงหน้า หาวิธีรับมือกับปัญหาความยากลำบากของเส้นทางการเยี่ยมบ้านของนักเรียน แล้วดำเนินการตามแผนที่วางไว้ แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ ติดตามการดำเนินการในกิจกรรม ออกแบบกรอบ มาตรฐาน เกณฑ์ เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบ นิเทศ ติดตามและดำเนินการนิเทศ ติดตาม นำผลการประเมินจากกิจกรรมมาปรับปรุง แก้ไขพัฒนา จุดเด่น จุดด้อย จุดที่ควรพัฒนา

2.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน ควรวางแผนการจัดทำเครื่องมือ สื่อ นวัตกรรม สำหรับการดำเนินการ การคัดกรองนักเรียนมีการดำเนินการแบบมีส่วนร่วมทุกฝ่ายและชี้แจงถึงข้อควรระวังในการเก็บข้อมูลให้เป็นความลับจากการคัดกรองนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างดำเนินการ มีการปรับปรุงแก้ไขการทำงานตลอดเวลา มีการออกแบบกรอบ มาตรฐาน เกณฑ์ เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบ นิเทศ ติดตาม กำกับ ดูแลและดำเนินการปรับปรุง แก้ไขพัฒนา จุดเด่น จุดด้อย จุดที่ควรพัฒนาจากการนิเทศ ติดตามร่วมกับแผนที่ได้วางไว้ อย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง

2.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน ควรวางแผน ระเบียบวิธี ข้อปฏิบัติ มาตรฐานเกณฑ์ในการดำเนินการ ระยะเวลาการดำเนินการ การจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ การวัดผล ประเมินผลและปรับปรุง พัฒนา สถานศึกษาประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง หน่วยงานต่าง ๆ เพื่อระดมทรัพยากรคน งบประมาณ ในการสนับสนุนกิจกรรมให้มีความหลากหลาย

2.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา สถานศึกษาควรประชุมวางแผนการดำเนินการร่วมกับคณะครู ออกแบบกรอบ มาตรฐาน เกณฑ์ เครื่องมือแบบบันทึกข้อมูลเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน และดำเนินการตามแผน โดยครูผู้รับผิดชอบอย่างเคร่งครัด ทันท่วงทีต่อการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน มีการวางแผนการตรวจสอบ นิเทศ ติดตาม กำกับ ดูแล ร่องรอยหลักฐาน รูปภาพ ประกอบการดำเนินการกิจกรรม และสรุปผลการประเมินกิจกรรม ถ้าเกิดปัญหาในกิจกรรมให้ย้อนกลับไปวางแผน ลงมือปฏิบัติ ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข เป็นวงจรพัฒนาอยู่ตลอดเวลา อย่างเป็นระบบ

2.5 ด้านการส่งต่อ สถานศึกษาควรสร้างความตระหนัก ให้ความรู้ คำแนะนำ วิธีการดำเนินการแก่ครูผู้ปฏิบัติและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีการวางแผนการจัดทำเครื่องมือ สื่อ นวัตกรรม สำหรับการดำเนินการส่งต่อกำหนดให้ครูผู้รับผิดชอบดำเนินการตามขั้นตอน รายละเอียด เนื้อหา ให้สอดคล้องตามมาตรฐานและแผนที่วางไว้ มีการตรวจสอบ นิเทศ ติดตาม กำกับ ดูแล ร่องรอยหลักฐาน รูปภาพ ประกอบการดำเนินการกิจกรรม ตรวจสอบระหว่างการดำเนินการว่ามีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการหรือไม่ มีวิธีแก้ปัญหาอย่างไร นำเครื่องมือที่ได้จากการตรวจสอบในการดำเนินการกิจกรรมไปประเมินผล ถ้าเกิดปัญหาให้หาสาเหตุของปัญหา แล้วหาแนวทางปรับปรุงแก้ไข ถ้าผลได้ตามมาตรฐานที่วางแผนไว้ให้รางวัลและพัฒนา ต่อยอดให้ดียิ่งขึ้น

อภิปรายผล

จากการดำเนินการวิจัยเรื่องการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง ผู้วิจัยค้นพบประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. สภาพปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ ตามกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการวางแผน การทำแบบเยี่ยมบ้านของนักเรียน การเดินทางไปเยี่ยมบ้านของนักเรียนล่าช้า ไม่ทันเวลาที่กำหนด ไม่มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนที่เป็นระบบ และขาดการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Teed (2002) ศึกษาการพบนักเรียนเพื่อรู้จักความต้องการทางด้านอารมณ์และสังคม ของนักเรียน: ครู ประถมกับความเข้าใจในการให้คำปรึกษาในชั้นเรียน พบว่า ลักษณะพิเศษของเด็กมีลักษณะเหมือนกัน คือ ครอบครัวหย่าร้าง ครอบครัวขนาดใหญ่ผู้ปกครองคิดสารเสพติด เด็กมีความรุนแรง

ถูกทารุณทางเพศ ถูกทอดทิ้ง พิกการ เด็กสุขภาพไม่ดี ต้องใช้ยาบำบัด สิ่งเหล่านี้เป็นแรงกดดันอย่างมากและมีผลกระทบต่อชีวิตเด็ก จึงจำเป็นต้องหาวิธีที่ครูต้องเอาใจใส่ต่อปัญหา และความต้องการของนักเรียนในเรื่องต่าง ๆ นอกเหนือจากการเรียนการสอนตามปกติ การศึกษา พบว่า ครูได้ใช้วิธีการให้คำปรึกษาหลากหลายวิธีในชั้นเรียนวิธีที่ใช้มากที่สุด คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อเป็นมาตรการป้องกันรักษาฟื้นฟูได้อีกด้วย

1.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน ครูขาดองค์ความรู้และความเข้าใจในการวางแผนจัดทำแบบการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียน ครูที่ปรึกษาขาดความระมัดระวังในการเก็บความลับของนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา ไม่มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนที่เป็นชัดเจน และขาดการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้น สอดคล้องกับ เสถียร ทามัง (2553) กล่าวถึง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเทศบาลวังศรีปิงเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเทศบาลวังศรีปิงเมือง และศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของคณะครู โรงเรียนเทศบาลวังศรีปิงเมือง ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการศึกษาพบว่า ด้านการแก้ปัญหา นักเรียน ศึกษาปัญหา ไม่มีความชัดเจน ไม่เป็นระบบควรมีการประชุมร่วมกันเพื่อวางแผนป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้นและแก้ไขปัญหาด้านการส่งเสริมนักเรียน คือ การจัดกิจกรรมการแนะแนว มีนักเรียนน้อย ครูผู้สอนควรส่งเสริมให้นักเรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการแนะแนวเพิ่มเติมด้านการส่งต่อนักเรียน คือ นักเรียนมีปัญหาซับซ้อนเกินความสามารถที่จะช่วยเหลือได้ ความร่วมมือในทีมมีน้อยการส่งต่อนักเรียนมีปัญหา แต่ไม่แจ้งผลกลับมายังครูประจำชั้น

1.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน ขาดการวางแผนการจัดทำคู่มือการดำเนินการของกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน ขาดความหลากหลายในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน ขาดการประเมินผลกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตที่มีประสิทธิภาพ และยังไม่มีการนำผลการประเมินกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต ไปพัฒนาให้ดีขึ้นกว่าเดิมที่เป็นอยู่ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ กัญญา แสงเจริญโรจน์ (2552) ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระดับประถมศึกษาของโรงเรียนบ้านหนองมะปริง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ระยอง เขต 1 พบว่า ปัญหาการวิจัยโดยรวมคือ ขาดการกำหนดนโยบายวางแผนการประชุมมีน้อย การดำเนินงานไม่เป็นไปในทางเดียวกัน ขาดงบประมาณนโยบายวางแผน ครูไม่มีความรู้ ขาดการประชุมชี้แจงให้ผู้เกี่ยวข้องมีความชัดเจนในการทำงาน ไม่มีรูปแบบ การทำงานเป็นทีม ขาดผู้รู้หรือผู้เชี่ยวชาญในการทำงาน โรงเรียนขาดการติดตามประเมินผลและขาดข้อมูลสารสนเทศ

1.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ขาดการวางแผนในการออกแบบการบันทึกข้อมูลเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ การป้องกันและแก้ไขปัญหาของ

นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มปัญหาฯ ยังล่าช้าไม่ทันต่อเหตุการณ์ ไม่มีการบันทึกรายงานผลที่ชัดเจนในการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และวิธีการแก้ปัญหานักเรียนของครูที่รับผิดชอบยังไม่ค่อยมีประสิทธิภาพและพัฒนา สอดคล้องการผลการศึกษาของ สมคิด บุญมา (2552) ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนท่าเกษมพิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 2) ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามเพศ ระดับชั้น ประสิทธิภาพ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ 3) แนวทางการแก้ไขปัญหานักเรียนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ควรให้ความสนใจใส่กิจกรรมด้านส่งเสริมนักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนในกลุ่มเสี่ยง/ มีปัญหา และครูที่มีประสิทธิภาพในการทำงานมากกว่า 10 ปี ควรมีการดำเนินงานตามหน้าที่ของครูที่ปรึกษาในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียนและด้านการส่งต่อนักเรียนเพิ่มขึ้น

1.5 ด้านการส่งต่อ ครูขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการวางแผนงานที่เป็นระบบในการส่งต่อนักเรียน ขาดการจัดบันทึกผลการส่งต่อนักเรียนที่เป็นร่องรอย หลักฐาน ยังไม่มีแบบรายงานการประเมินผลการส่งต่อของโรงเรียนที่เห็นเป็นประจักษ์ และยังไม่มีการพัฒนาการส่งต่อนักเรียนที่เป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ มรรดา ดวงจันทร์ (2553) วิจัยเรื่องสภาพและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดไทยवास สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 1) สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดไทยवास สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 5 ด้าน โดยด้านการส่งเสริมนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมา คือ ด้านการป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน ตามลำดับ 2) แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดไทยवास สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โรงเรียนควรรายงาน ผลการศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคลให้ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องทราบ ด้านการคัดกรองนักเรียน โรงเรียนควรนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการคัดแยกนักเรียนเพื่อจัดกลุ่มด้านการส่งเสริม นักเรียน โรงเรียนควรส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมการแข่งขันทักษะทางวิชาการทั้งภายในและนอกสถานศึกษา ด้านการป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน โรงเรียนควรให้ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง มีการประชุมร่วมกันเพื่อหาแนวทางป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน โรงเรียน ควรดำเนินการสื่อสารกับนักเรียนและผู้ปกครอง ให้เข้าใจเหตุผลของการส่งต่อนักเรียน

2. แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ ตามกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่งมาสังเคราะห์ร่วมกับแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสร้างเป็นแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง ได้ดังนี้

2.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล สถานศึกษาควรจัดการประชุม วางแผน คณะครูและบุคลากรทางการศึกษา สร้างความตระหนัก ให้ความรู้ คำแนะนำ วิธีการดำเนินการแก่ครูผู้ปฏิบัติในการทำแบบเยี่ยมบ้านของนักเรียนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียน และวางแผนเตรียมการล่วงหน้า หาวิธีรับมือกับปัญหาความยากลำบากของเส้นทางการเยี่ยมบ้านของนักเรียน แล้วดำเนินการตามแผนที่วางไว้ แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ ติดตาม การดำเนินการในกิจกรรม ออกแบบกรอบ มาตรฐาน เกณฑ์ เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบ นิเทศ ติดตาม และดำเนินการนิเทศ ติดตาม นำผลการประเมินจากกิจกรรมมาปรับปรุง แก้ไขพัฒนา จุดเด่น จุดด้อย จุดที่ควรพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับ อนุสัญญา สรีลาคเลา (2552) ศึกษาเรื่อง การพัฒนา การดำเนินตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนแคนดงพิทยาคม อำเภอแคนดงจังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษาวิจัยพบว่าการพัฒนาสภาพการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์การศึกษาเอกสารการประชุมเชิงปฏิบัติการการนิเทศซึ่งรวบรวมข้อมูลจากการบันทึก การสังเกตการสัมภาษณ์การทำแบบทดสอบทำให้บุคลากรส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 องค์ประกอบกล่าวคือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน การส่งต่อ ชัดเจนยิ่งขึ้นแต่ยังมีปัญหาอยู่ส่วนหนึ่งนั่นคือครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียนบางคนยังขาดความมั่นใจในการปฏิบัติงานบางขั้นตอนจึงมีการการพัฒนาต่อในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์การอบรม และนิเทศกำกับติดตามจนทำให้บุคลากรเกิดความรู้ความเข้าใจสามารถดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้เป็นอย่างดีและนำสู่การปฏิบัติได้ตามขั้นตอนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 ขั้นตอน

2.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน ควรวางแผนการจัดทำเครื่องมือ สื่อ นวัตกรรม สำหรับการดำเนินการ การคัดกรองนักเรียน มีการดำเนินการแบบมีส่วนร่วมทุกฝ่ายและชี้แจงถึงข้อควรระวังในการเก็บข้อมูลให้เป็นความลับจากการคัดกรองนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างดำเนินการ มีการปรับปรุงแก้ไขการทำงานตลอดเวลา มีการออกแบบ

กรอบมาตรฐาน เกณฑ์เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบ นิเทศ ติดตาม กำกับ ดูแล และดำเนินการปรับปรุง แก้ไขพัฒนา จุดเด่น จุดด้อย จุดที่ควรพัฒนาจากการนิเทศ ติดตามร่วมกับแผนที่ได้วางไว้ อย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง สอดคล้องการผลการศึกษาของ Goodman et al. (2003, น. 11178 อ้างถึงใน บุญเลิศ ทัดเทียม, 2557, น. 51) ศึกษาการใช้แบบคัดกรองนักเรียนเป็นรายบุคคล (SDQ) เพื่อคัดกรองเด็กที่มีความผิดปกติทางจิตใจ เยาวชนในชุมชนที่รวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากผู้ปกครอง ครู เพื่อน พบว่า ทุกกลุ่ม ให้ความเห็นว่าเป็นความผิดปกติทางจิตใจที่เกิดขึ้นเฉพาะบุคคล และเป็นความแปรปรวน ทางอารมณ์ของบุคคลโดยมีเหตุมาจากพฤติกรรมทางบุคคล พฤติกรรมอยู่ไม่สุข ไม่นิ่ง พวกซุ่มซ่ามและพวกที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อื่น ๆ ความกลัวสิ่งของหรือสัตว์เฉพาะบุคคลที่ถูกทอดทิ้ง ในวัยเด็ก และพฤติกรรมการกินไม่เหมาะสมทำให้การคัดกรองเยาวชนที่ผิดปกติ มีความแม่นยำและแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมกว่าการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเพียงครู และเพื่อนเยาวชน

2.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน ควรวางแผน ระเบียบวิธี ข้อปฏิบัติ มาตรฐาน เกณฑ์ในการดำเนินการ ระยะเวลาการดำเนินการ การจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ การวัดผล ประเมินผลและปรับปรุงพัฒนา สถานศึกษาควรประสานความร่วมมือผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อระดมทรัพยากรคน งบประมาณ ในการสนับสนุนกิจกรรมให้มีความหลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับ อานนท์ นนทวัน (2553) ศึกษาเรื่องพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยมภูงักพัฒนาวิทย อำเภอนองสูงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ในด้านการพัฒนานักเรียนนักเรียนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น การพัฒนานักเรียนให้มีพฤติกรรมที่ดีขึ้น เกิดจากบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามขั้นตอนและวิธีการของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยเริ่มจากการพัฒนานักเรียนภายในโรงเรียน ภายใต้กลยุทธ์นี้เทศภายใน

2.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญห สถานศึกษาควรประชุม วางแผนการดำเนินการร่วมกับคณะครู ออกแบบกรอบ มาตรฐาน เกณฑ์ เครื่องมือแบบบันทึกข้อมูลเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน และดำเนินการตามแผนโดยครูผู้รับผิดชอบอย่างเคร่งครัด ท้นต่อเหตุการณ์ การป้องกันและแก้ไขปัญหของนักเรียน มีการวางแผนการตรวจสอบ นิเทศ ติดตาม กำกับ ดูแล ร่องรอยหลักฐาน รูปภาพ ประกอบการดำเนินการกิจกรรม และสรุปผลการประเมินกิจกรรม ถ้าเกิดปัญหาในกิจกรรมให้ย้อนกลับไปวางแผน ลงมือปฏิบัติ ตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไข เป็นวงจรพัฒนาอยู่ตลอดเวลา อย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับ Lahmannowsky (1991) อธิบายถึงความต้องการบริการแนะแนวและการให้คำปรึกษากับนักเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อนำผลการวิจัยไปสร้างความเข้าใจระหว่างนักเรียนครู ผู้ปกครองนักเรียนใน โรงเรียนลินคอร์น (Lincorn) ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนต้องการการบริการแนะแนวและการให้คำปรึกษาจากโรงเรียนเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย

ดังนี้ โครงการพัฒนาอาชีพแนวทางการศึกษาต่อในระดับสูง แนวทางแห่งความสำเร็จ วิธีการที่ทำให้ผู้อื่นเข้าใจและยอมรับวิธีการเข้าใจและยอมรับตัวเอง

2.5 ด้านการส่งต่อ สถานศึกษาควรสร้างความตระหนัก ให้ความรู้ คำแนะนำ วิธีการ ดำเนินการแก่ครูผู้ปฏิบัติและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีการวางแผนการจัดทำเครื่องมือ สื่อ นวัตกรรม สำหรับการดำเนินการการส่งต่อกำหนดให้ครูผู้รับผิดชอบดำเนินการตามขั้นตอน รายละเอียด เนื้อหาให้สอดคล้องตามมาตรฐานและแผนที่วางไว้ มีการตรวจสอบ นิเทศ ติดตาม กำกับ ดูแล ร่องรอยหลักฐาน รูปภาพ ประกอบการดำเนินการกิจกรรม ตรวจสอบระหว่างดำเนินการว่า มีปัญหา อุปสรรคในการดำเนินการหรือไม่ มีวิธีแก้ปัญหอย่างไร นำเครื่องมือที่ได้จากการตรวจสอบ ในการดำเนินการกิจกรรมไปประเมินผล ถ้าเกิดปัญหาให้หาสาเหตุของปัญหา แล้วหาแนวทาง ปรับปรุงแก้ไข ถ้าผลได้ตามมาตรฐานที่วางแผนไว้ให้ตรงไว้และพัฒนา ต่อยอดให้ดียิ่งขึ้น สอดคล้อง กับทวิศักดิ์ สนธิ (2553) กล่าวถึงการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนสวยาวิทยาคาร อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ พบว่าการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนการพัฒนาในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์การประชุมปฏิบัติการและการนิเทศ เทคนิคการให้คำปรึกษาทำให้ครูกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยเฉพาะมีความเข้าใจในเรื่องของการรู้จักนักเรียนรายบุคคลและการคัดกรองนักเรียนได้ดีขึ้นแต่ ยังไม่สามารถที่จะประสานงานและสื่อสารในการส่งต่อนักเรียนเพื่อแก้ปัญหาผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าจึง ได้ดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์การนิเทศแบบมีส่วนร่วม โดยมีผู้นิเทศเป็น คณะกรรมการนิเทศของโรงเรียนจากการประชุมสรุปผลการพัฒนาส่งผลให้กลุ่มเป้าหมาย มีความเข้าใจและสามารถปฏิบัติการให้คำปรึกษาช่วยเหลือนักเรียน ได้ดีขึ้นและเมื่อวางระบบ การทำงานให้ชัดเจนทุกขั้นตอนครูสามารถปฏิบัติงานได้ตามบทบาทหน้าที่ได้ชัดเจนถูกต้อง และรวดเร็วสามารถประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องและส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาได้อย่างทันทั่วทั้งที่เป็น ผลดีต่อการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมาย ที่ตั้งไว้ได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ควรสร้างเครือข่ายในการเยี่ยมบ้านนักเรียน ร่วมกับผู้ปกครองเพื่อแก้ปัญหาในการดำเนินการ
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน เชิญวิทยากรมาอบรมเชิงปฏิบัติให้ความรู้แก่ครู ผู้รับผิดชอบในเรื่องการคัดกรองนักเรียน

3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน ศึกษาฐานโรงเรียนต้นแบบด้านการส่งเสริมนักเรียน แล้วนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้กับสถานศึกษา

4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญา สถานศึกษาควรสร้างความตระหนักให้ครู ผู้รับผิดชอบเห็นความสำคัญและดำเนินการแบบอย่างเคร่งครัดในเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญา ของนักเรียน

5. ด้านการส่งต่อสถานศึกษาควรสร้างความตระหนักให้ความรู้ คำแนะนำ วิธีการ ดำเนินการแก่ครูผู้ปฏิบัติและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งการส่งต่อภายในและการส่งต่อภายนอก

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการจัดทำคู่มือการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิง

2. ควรมีการศึกษาวิจัย การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิงในสภาพต่างบริบทและต่างสังกัด

บรรณานุกรม

- กรมสุขภาพจิต. (2544). คู่มือครูที่ปรึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพฯ : อิมเมจกรุ๊ป.
- กรมสุขภาพจิต. (2546). คู่มือครูที่ปรึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. (พิมพ์ครั้งที่ 3).
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ ร.ส.พ.
- กรมสุขภาพจิต. (2554). กระทรวงสาธารณสุข คู่มือครูที่ปรึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.
กรุงเทพฯ : ยูเรนัสอิมเมจกรุ๊ป.
- กิตติมา ปรีดีคิด. (2542). การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษรพัฒนา.
- กัญญา แสงเจริญโรจน์. (2552). ปัญหาและแนวทางพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนบ้านหนองมะปริง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1. (งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา).
- กัลยา วิลาวรรณ. (2539). การปฏิบัติงานของผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายธุรการ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- กัลปโยกร มั่นถาวรวงศ์. (2545). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, การบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา).
- ชมรมจิตแพทย์เด็กและวัยรุ่นแห่งประเทศไทย. (2551). เทคนิคในการส่งเสริมเด็กวัยเรียน.
สืบค้นจาก http://www.rcpsycht.org/cap/book03_9.php
- เชาวลิต จินดารัตน์. (2551). การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา).
- ดาวรุ่ง มุกดากิจ. (2554). การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองแขง อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยการใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม).
- เตรียมศักดิ์ อินอุเทน. (2551). ประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน

- สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).
- ทวีศักดิ์ สนธิ. (2553). การพัฒนาครูที่ปรึกษาด้านการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนสววิทยาคาร อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์. (การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- ธรณิศวรร จิตขวัญ. (2542). ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, การบริหาร การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).
- นพพงษ์ บุญจิตรคุลย์. (2540). ก้าวเข้าสู่ผู้บริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์.
- นิพนธ์ กิณางค์. (2543). หลักการบริหารการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). พิษณุโลก : ตรีภูมไทย.
- บุญหนา ศรีลาดเลา. (2552). การพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียน แดนคงพิทยาคม กิ่งอำเภอแดนคง จังหวัดบุรีรัมย์. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา).
- บุญเลิศ ทัดเทียม. (2557). ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียน คลองหาดพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7. (วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา).
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ประเสริฐ สวนจันทร์. (2553). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชา การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา).
- ประเวช ดันติพิวัฒนสกุล. (2551). พฤติกรรมกับปัญหาเอดส์ในการสัมมนาโรควิทยาแห่งชาติ ครั้งที่ 16. สืบค้นจาก http://epid.moph.go.th/weekly/WESR47/Group_18_10.html
- พิสุทธิ จันทรเนตร. (2547). การศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดสกลนครจำแนกตามขนาดโรงเรียน. (วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น).
- เพ็ญศรี นิตยา. (2551). สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษขอนแก่น เขต 4. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย).
- พนม เกตุมาน. (2557). พัฒนาการวัยรุ่น. สืบค้นจาก http://www.psychclin.co.th/new_page_56.htm
- พัชรภรณ์ เดชสุภา. (2551). ปัญหาการดำเนินงานจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครู โรงเรียน

- ประถมศึกษา ในเขตอำเภอคลองหาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา).
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553 (ฉบับที่ 3). กรุงเทพฯ : ศูนย์สภาการศึกษา.
- มธุริน แผลงจันทร์. (2554). การศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ).
- มธุรา ดวงจันทร์. (2553). สภาพและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนวัดไทยवास สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา).
- รังสรรค์ เฟื่อง. (2551). สภาพความสำเร็จการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน. ราชบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 1.
- รุจิราภรณ์ คำศิลา. (2552). สภาพปัญหาและการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม).
- โรงเรียนบ้านดอยคำ. (2560). รายงานผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ปีการศึกษา 2560. เอกสารอัดเนา.
- โรงเรียนบ้านดาขุนวิทยา. (2557). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน. สืบค้นจาก www.btv.ac.th/wp-content/.../รายงาน-5-บทครูที่ปรึกษา 2557.doc
- โรงเรียนอานาเจริญ. (2548). ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน. สืบค้นจาก <http://www.anc.ac.th/chilcare.html>
- วรา งามเสถียร. (2552). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา).
- วนิดา ชนินทุทวงศ์. (2546). คู่มือครูที่ปรึกษากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ ร.ส.พ..

- วรุณยุพา วิโนทพรรษ์. (2546). ศึกษาบริหารจัดการ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต,
การบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ).
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: บริษัทไทยร่มเกล้า จำกัด.
- สุบัน พรเวียง. (2557). ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คืออะไร. สืบค้นจาก
http://bannongmaetaeng.com/data_86842
- สมคิด บุญมา. (2552). ปัญหาและแนวทางการแก้ไขการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โรงเรียนท่าเกษมพิทยาสังเกตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2. (วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
บูรพา).
- สมศักดิ์ วรรณศิริ. (2550). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่เปิดสอนใน
ระดับช่วงชั้นที่ 3 -4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1. (วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม).
- เสถียร ทามัง. (2553). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเทศบาลวังศรีปิง
เมือง จังหวัดเชียงใหม่. (การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- โสพิศ ดินราช. (2551). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนของโรงเรียนใน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 2. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม).
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์
ร.ศ.พ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ ร.ศ.พ.
- สำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2549). แนวทางการดำเนินระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *คู่มือปฏิบัติงานพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). *แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2. (2557). *สารสนเทศทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- อานนท์ นนทวัน. (2553). *การพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนมัธยมภูอึ้งพัฒนวิทย์ อำเภอหนองกงบุรี จังหวัดกาฬสินธุ์*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์).
- อมรชัย ดันติเมธ. (2542). *การบริหารสถานศึกษาปฐมวัย*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา.
- Bennett, N. (1995). *The nature and quality of talk in co-operative classroom group*. New York: Learning and Instruction.
- Goodman, R. (2000). Using the strengths and difficulties questionnaire (SDQ) to screen for child psychiatric in a community sample. *British Journal of Psychiatry*, 177(6), 534-539.
- Lehmannowsky, M. B. (1991). Guidance and counseling service. Perceived student needs. *Dissertation Abstracts International*, 52(5), 1642-A.
- Teed, C. M. (2002). Meeting student's social and emotional needs: Elementary teacher's perceptions of counseling in the classroom. *Dissertation Abstracts International*, 63(5), 1715-A.

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – นามสกุล	นายเทิดศักดิ์ ยะยอง	
วัน เดือน ปีเกิด	29 ตุลาคม 2531	
ที่อยู่ปัจจุบัน	159 หมู่ 3 ตำบลบ้านไธสง อำเภอบ้านไธสง จังหวัดลำพูน 51130	
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2553	วิทยาศาสตรบัณฑิต (คณิตศาสตร์) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	พ.ศ. 2562	ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2554 – 2559	ครูอัตราจ้าง โรงเรียนแม่วินสามัคคี อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่
	พ.ศ. 2559 – 2561	ครูผู้ช่วย โรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่
	พ.ศ. 2561 – ปัจจุบัน	ครู คศ.1 โรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการค้นคว้าอิสระ

ที่ อว ๐๖๑๒.๑๔.๐๑/ว.๓/๕๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
๒๐๒ ถนนช้างเผือก อ.เมือง
จ. เชียงใหม่ ๕๐๓๐๐

๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์

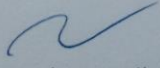
เรียน นายมลวัฒน์ มะลิวัลย์

ด้วยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้อนุมัติให้ นายเทิดศักดิ์ ยะยอง นักศึกษา
ระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา การทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง “การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัด
เชียงใหม่” โดยมี อาจารย์ ดร.สนธิ หาจตุรัส เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จึงขออนุญาตให้นักศึกษาเก็บข้อมูล
เพื่อทำวิทยานิพนธ์ ในระหว่างวันที่ ๒๖-๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ส่วนรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะ
ประสานกับท่านโดยตรงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลณัฐ พลวัน)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

บัณฑิตวิทยาลัย
โทรศัพท์. ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙
โทรสาร. ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙

ที่ อว ๐๖๑๒.๑๔.๐๑/ว.๓/๕๔

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
๒๐๒ ถนนช้างเผือก อ.เมือง
จ. เชียงใหม่ ๕๐๓๐๐

๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์

เรียน นายประชา จันทร์งาม

ด้วยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้อนุมัติให้ นายเทิดศักดิ์ ยะยอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา การทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่” โดยมี อาจารย์ ดร.สนธิ หาจตุรัส เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จึงขออนุญาตให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์ ในระหว่างวันที่ ๒๖-๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ส่วนรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะประสานกับท่านโดยตรงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลณัฐ พลวัน)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

บัณฑิตวิทยาลัย
โทรศัพท์. ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙
โทรสาร. ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙

ที่ อว ๐๖๑๒.๑๔.๐๑/ว.๓/๕๔

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
๒๐๒ ถนนช้างเผือก อ.เมือง
จ. เชียงใหม่ ๕๐๓๐๐

๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์

เรียน นายสมชาย ศรีกระจำง

ด้วยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้อนุมัติให้ นายเทิดศักดิ์ ยะยอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา การทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่” โดยมี อาจารย์ ดร.สนธิ หาดตุรัส เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จึงขออนุญาตให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์ ในระหว่างวันที่ ๒๖-๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ส่วนรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะประสานกับท่านโดยตรงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลณัฐ พลวัน)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์. ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙

โทรสาร. ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

แบบสัมภาษณ์การวิจัย

เรื่อง การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ
อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์การวิจัยเรื่องการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง มีวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ ตามกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ประเด็นสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ ตามกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

2. สภาพปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ ตามกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง

ขอบข่ายการสัมภาษณ์จะสัมภาษณ์ใน 5 ประเด็นหลัก คือ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมนักเรียน 4) ด้านการป้องกันและแก้ไข ปัญหา 5) ด้านการส่งต่อ

3. กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง มี 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผน (Plan : P) 2) การดำเนินการตามแผนที่วางไว้ (Do : D) 3) การตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน (Check : C) 4) การนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน (Act : A)

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ (ที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่)

ตำแหน่ง ☐ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ☐ ผู้อำนวยการสถานศึกษา
☐ ครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ☐ ครูผู้สอน
☐ ผู้ปกครอง ☐ ประธานคณะกรรมการนักเรียน

เพศ.....

อายุ.....

อาชีพ.....

วุฒิการศึกษา.....

ตอนที่ 2 ประเด็นสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ ตามกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิง

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

1.1 ท่านคิดว่าสภาพปัญหาการวางแผน (Plan : P) ของการจัดกิจกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียน และกิจกรรมพบปะนักเรียนของครูที่ปรึกษา เป็นอย่างไร

1.2 ท่านคิดว่าสภาพปัญหาการดำเนินการตามแผนที่วางไว้ (Do : D) ของการจัดกิจกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียน และกิจกรรมพบปะนักเรียนของครูที่ปรึกษา เป็นอย่างไร

1.3 ท่านคิดว่าสภาพปัญหาการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน (Check : C) ของการจัดกิจกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียน และกิจกรรมพบปะนักเรียนของครูที่ปรึกษา เป็นอย่างไร

1.4 ท่านคิดว่าสภาพปัญหาการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิด
ประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน (Act : A) ของการจัดกิจกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียน และ
กิจกรรมพบปะนักเรียนของครูที่ปรึกษา เป็นอย่างไร

.....

.....

2. ด้านการคัดกรองนักเรียน

2.1 ท่านคิดว่าสภาพปัญหาการวางแผน (Plan : P) ของการจัดกิจกรรมวิเคราะห์
ข้อมูลนักเรียน เป็นอย่างไร

.....

.....

2.2 ท่านคิดว่าสภาพปัญหาการดำเนินการตามแผนที่วางไว้ (Do : D) ของการจัด
กิจกรรมวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียน เป็นอย่างไร

.....

.....

2.3 ท่านคิดว่าสภาพปัญหาการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน (Check : C) ของ
การจัดกิจกรรมวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียน เป็นอย่างไร

.....

.....

2.4 ท่านคิดว่าสภาพปัญหาการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิด
ประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน (Act : A) ของการจัดกิจกรรมวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียน เป็น
อย่างไร

.....

.....

3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน

3.1 ท่านคิดว่าสภาพปัญหาการวางแผน (Plan : P) ของการจัดกิจกรรมโฮมรูม
กิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน และกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต เป็นอย่างไร

.....

.....

3.2 ท่านคิดว่าสภาพปัญหาการดำเนินการตามแผนที่วางไว้ (Do : D) ของการจัดกิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน และกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต เป็นอย่างไร

.....

.....

3.3 ท่านคิดว่าสภาพปัญหาการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน (Check : C) ของการจัดกิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน และกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต เป็นอย่างไร

.....

.....

3.4 ท่านคิดว่าสภาพปัญหานำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน (Act : A) ของการจัดกิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน และกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต เป็นอย่างไร

.....

.....

4. ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา

4.1 ท่านคิดว่าสภาพปัญหาการวางแผน (Plan : P) ของการจัดกิจกรรมซ่อมเสริมกิจกรรมให้คำปรึกษาเบื้องต้น และกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไข้ปัญหาของนักเรียน เป็นอย่างไร

.....

.....

4.2 ท่านคิดว่าสภาพปัญหาการดำเนินการตามแผนที่วางไว้ (Do : D) ของการจัดกิจกรรมซ่อมเสริม กิจกรรมให้คำปรึกษาเบื้องต้น และกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไข้ปัญหาของนักเรียน เป็นอย่างไร

.....

.....

4.3 ท่านคิดว่าสภาพปัญหาการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน (Check : C) ของการจัดกิจกรรมซ่อมเสริม กิจกรรมให้คำปรึกษาเบื้องต้น และกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน เป็นอย่างไร

.....

.....

4.4 ท่านคิดว่าสภาพปัญหานำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน (Act : A) ของการจัดกิจกรรมซ่อมเสริม กิจกรรมให้คำปรึกษาเบื้องต้น และกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน เป็นอย่างไร

.....

.....

5. ด้านการส่งต่อ

5.1 ท่านคิดว่าสภาพปัญหาการวางแผน (Plan : P) ของการจัดกิจกรรมการส่งต่อนักเรียน เป็นอย่างไร

.....

.....

5.2 ท่านคิดว่าสภาพปัญหาการดำเนินการตามแผนที่วางไว้ (Do : D) ของการจัดกิจกรรมการส่งต่อนักเรียน เป็นอย่างไร

.....

.....

5.3 ท่านคิดว่าสภาพปัญหาการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน (Check : C) ของการจัดกิจกรรมการส่งต่อนักเรียน เป็นอย่างไร

.....

.....

5.4 ท่านคิดว่าสภาพปัญหานำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน (Act : A) ของการจัดกิจกรรมการส่งต่อนักเรียน เป็นอย่างไร

.....

.....

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....

.....

ภาคผนวก ค

แบบบันทึกข้อมูลภาคสนาม

เรื่อง การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ
อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง

คำชี้แจง

1. แบบบันทึกข้อมูลภาคสนามการวิจัยเรื่องการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง มีวัตถุประสงค์ในการบันทึกข้อมูลภาคสนาม เพื่อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษาที่ตอบแบบบันทึกข้อมูลภาคสนาม

ตอนที่ 2 ประเด็นการบันทึกข้อมูลภาคสนามเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

2. แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง ขอบข่ายการบันทึกข้อมูลภาคสนาม ใน 5 ประเด็นหลัก คือ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมนักเรียน 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา 5) ด้านการส่งต่อ

3. กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง มี 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผน (Plan : P) 2) การดำเนินการตามแผนที่วางไว้ (Do : D) 3) การตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน (Check : C) 4) การนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน (Act : A)

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษาที่ตอบแบบบันทึกข้อมูลภาคสนาม

แบบบันทึกข้อมูลภาคสนาม

โรงเรียนต้นแบบที่มีการปฏิบัติการ

การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นเลิศ

ชื่อสถานศึกษา.....

เลขที่.....แขวง/ตำบล.....

เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....

สังกัด.....

วันที่เข้าประเมิน.....

ชื่อผู้บันทึกภาคสนาม

.....ผู้วิจัย

☐ โรงเรียนผ่านการประเมินจาก สมศ. ผลการประเมินอยู่ในระดับ.....

สภาพทั่วไปของสถานศึกษา

1. โรงเรียน..... ตั้งอยู่เลขที่..... หมู่ที่.....

ถนน..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....

.....

รหัสไปรษณีย์..... หมายเลขโทรศัพท์.....

หมายเลขโทรสาร.....

E-mail..... Website.....

เขตพื้นที่บริการ.....

นักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์.....

2. สังกัด () สพฐ. () สช. () กทม.

() อปท. โปรตุเกส..... () อื่นๆ

3. สำนักงานเขตพื้นที่

☐ สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษา.....

☐ สำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา.....

4. สรุปข้อมูลสำคัญของสถานศึกษา

4.1 ข้อมูลผู้เรียน เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้น.....ถึงระดับชั้น.....

ระดับชั้นที่เปิดสอน	จำนวน ห้อง	จำนวนผู้เรียน (คน)			รวม
		ชาย	หญิง	เด็กพิเศษ	
อนุบาล 2					
อนุบาล 3					
ประถมศึกษาปีที่ 1					
ประถมศึกษาปีที่ 2					
ประถมศึกษาปีที่ 3					
ประถมศึกษาปีที่ 4					
ประถมศึกษาปีที่ 5					
ประถมศึกษาปีที่ 6					
มัธยมศึกษาปีที่ 1					
มัธยมศึกษาปีที่ 2					
มัธยมศึกษาปีที่ 3					
มัธยมศึกษาปีที่ 4					
มัธยมศึกษาปีที่ 5					
มัธยมศึกษาปีที่ 6					

4.2 ข้อมูลบุคลากร

ประเภท / ตำแหน่ง	จำนวนบุคลากร (คน)				รวม
	ต่ำกว่า ป.ตรี	ป.ตรี	ป.โท	ป.เอก	
1. ผู้บริหารสถานศึกษา					
- ผู้อำนวยการ					
- รอง/ผู้ช่วย ผู้อำนวยการ					
รวม					
2. ผู้สอน					
- ข้าราชการครู					
- พนักงานราชการ					
- ครูอัตราจ้าง					
รวม					

5. ข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษา

ข้อมูลโรงเรียน	รายละเอียด
ปรัชญา	
วิสัยทัศน์	
พันธกิจ	
เป้าหมาย	
อัตลักษณ์	
เอกลักษณ์	

ตอนที่ 2 ประเด็นการบันทึกข้อมูลภาคสนามเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิง

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

1.1 ท่านคิดว่าแนวทางการวางแผน (Plan : P) เป็นอย่างไร

.....

.....

1.2 ท่านคิดว่าแนวทางการดำเนินการตามแผนที่วางไว้ (Do : D) เป็นอย่างไร

.....

.....

1.3 ท่านคิดว่าแนวทางการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน (Check : C) เป็นอย่างไร

.....

.....

1.4 ท่านคิดว่าแนวทางการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน (Act : A) เป็นอย่างไร

.....

.....

2. ด้านการคัดกรองนักเรียน

2.1 ท่านคิดว่าแนวทางการวางแผน (Plan : P) เป็นอย่างไร

.....

.....

2.2 ท่านคิดว่าแนวทางการดำเนินการตามแผนที่วางไว้ (Do : D) เป็นอย่างไร

.....

.....

2.3 ท่านคิดว่าแนวทางการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน (Check : C) เป็นอย่างไร

.....

.....

2.4 ท่านคิดว่าแนวทางการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิด
ประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน (Act : A) เป็นอย่างไร

.....

.....

3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน

3.1 ท่านคิดว่าแนวทางการวางแผน (Plan : P) เป็นอย่างไร

.....

.....

3.2 ท่านคิดว่าแนวทางการดำเนินการตามแผนที่วางไว้ (Do : D) เป็นอย่างไร

.....

.....

3.3 ท่านคิดว่าแนวทางการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน (Check : C) เป็น
อย่างไร

.....

.....

3.4 ท่านคิดว่าแนวทางการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิด
ประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน (Act : A) เป็นอย่างไร

.....

.....

4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

4.1 ท่านคิดว่าแนวทางการวางแผน (Plan : P) เป็นอย่างไร

.....

.....

4.2 ท่านคิดว่าแนวทางการดำเนินการตามแผนที่วางไว้ (Do : D) เป็นอย่างไร

.....

.....

4.3 ท่านคิดว่าแนวทางการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน (Check : C) เป็น
อย่างไร

.....

.....

4.4 ท่านคิดว่าแนวทางการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิด
ประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน (Act : A) เป็นอย่างไร

.....

.....

5. ด้านการส่งต่อ

5.1 ท่านคิดว่าแนวทางการวางแผน (Plan : P) เป็นอย่างไร

.....

.....

5.2 ท่านคิดว่าแนวทางการดำเนินการตามแผนที่วางไว้ (Do : D) เป็นอย่างไร

.....

.....

5.3 ท่านคิดว่าแนวทางการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผน (Check : C) เป็น
อย่างไร

.....

.....

5.4 ท่านคิดว่าแนวทางการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิด
ประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผน (Act : A) เป็นอย่างไร

.....

.....

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....

.....

ภาคผนวก ง

รูปภาพการดำเนินการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

ภาพการสัมภาษณ์ ครูผู้สอน โรงเรียนบ้านคอยคำ

ภาพการสัมภาษณ์ ครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ภาคผนวก จ

รูปภาพการดำเนินการ การสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group)

ภาพการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) วันที่ 6 สิงหาคม 2562

ภาพการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) วันที่ 6 สิงหาคม 2562 (เพิ่มเติม)